

Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

LJETOPIS knj. XVI

1984

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/items/e5cf35e2-9524-40c0-8d22-49ccc68985ff>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

L J E T O P I S
AKADEMIJE NAUKA I UMJETNOSTI
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 1983. GODINU

KNJIGA XVI

SARAJEVO
1984

LJETOPIS
AKADEMIJE NAUKA I UMJETNOSTI
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 1983. GODINU

KNJIGA XVI

SARAJEVO
1984

Pripremio i uredio
akademik HASAN HADŽIOMEROVIĆ

Redakcija:
STANKO PERAZIĆ, ENES EKIĆ, RAIKO DURSUN

I z d a l a
AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

S A D R Ź A J

Strana

AKADEMIJA U 1983. GODINI

PODACI O SASTAVU AKADEMIJE	7
A. SASTAV ORGANA AKADEMIJE	9
Predsjedništvo i Izvršni odbor Akademije	9
Počasni članovi Akademije	9
B. ČLANOVI AKADEMIJE PO ODJELJENJIMA	10
C. SASTAV ODBORA AKADEMIJE	14
D. ODBORI I KOMISIJE PREDSJEDNIŠTVA AKADEMIJE	14
E. ODJELJENJSKI CENTRI, ODBORI I KOMISIJE	16
F. MEĐUODJELJENJSKI ODBORI I KOMISIJE	19
G. MEĐUAKADEMIJSKI ODBORI	25
RAD ORGANA I TIJELA AKADEMIJE	26
U V O D	26
– Skupština akademije	27
– Predsjedništvo akademije	27
– Izvršni odbor predsjedništva	27
– Odbor za Koordinaciju naučnog rada	28
– Odbor za međunarodnu saradnju	28
– Odbor za izdavačku djelatnost	29
– Odbor za biblioteku i dokumentaciju	31
RAD ODJELJENJA, ODBORA I KOMISIJA	35
– Odjeljenje društvenih nauka	35
– Komisija za lingvistička ispitivanja	43
– Centar za balkanološka ispitivanja	47
– Odjeljenje medicinskih nauka	50
– Odjeljenje tehničkih nauka	56
– Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka	62
– Odjeljenje za književnost i umjetnost	66
– Međuodjeljenjski odbori i komisije	68
PLAN RADA AKADEMIJE ZA 1984. GODINU	73
FINANSIRANJE AKADEMIJE	101
– Pregled izvršenja Finansijskog plana za 1983. godinu	103
– Pregled Finansijskog plana za 1984. godinu	108
AKTIVNOST ČLANOVA VAN AKADEMIJE U 1983. GODINI	111
PODACI O PREMINULIM ČLANOVIMA AKADEMIJE U 1983. GODINI	143

- **PODACI O SASTAVU AKADEMIJE**
- **RAD AKADEMIJE**
- **RAD ODJELJENJA I ORGANIZACIONIH JEDINICA**

PODACI O SASTAVU AKADEMIJE

Zadaci Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine utvrđeni su Zakonom, a njihova šira razrada kao i organizaciona struktura Akademije date su u Statutu Akademije

Organizacione jedinice u Akademiji su odjeljenja, koja su nosioci njene osnovne naučne, odnosno umjetničke djelatnosti.

Akademija ima pet odjeljenja:

*Odjeljenje društvenih nauka,
Odjeljenje medicinskih nauka,
Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka,
Odjeljenje tehničkih nauka i
Odjeljenje za književnost i umjetnost.*

Akademija ima u radnom sastavu 59 članova (37 redovnih i 22 dopisna), 40 domaćih i 8 inostranih članova.

Odjeljenja osnivaju odbore i komisije, čiji je zadatak da organizuju realizaciju Akademijinih naučnih projekata i da neposredno učestvuju u realizaciji programa međuakademijskih odbora. U sastavu Odjeljenja društvenih nauka djeluju dvije naučne jedinice – Centar za balkanološka ispitivanja i Komisija za lingvistička ispitivanja.

Skupština je najviši organ upravljanja Akademije, u čijem radu učestvuju redovni i dopisni članovi, te počasni članovi – jugoslovenski državljani.

Predsjedništvo je izvršni organ Skupštine i, u vremenu između dva zasjedanja Skupštine, najviši je organ Akademije. Predsjedništvo sačinjavaju: predsjednik, dva potpredsjednika, generalni sekretar, sekretari odjeljenja i po jedan predstavnik svakog odjeljenja.

Predsjedništvo ima svoja radna tijela – četiri odbora i dvije komisije.

Izvršni odbor je pomoćni organ Predsjedništva, priprema sjednice Predsjedništva i stara se o provođenju njegovih odluka.

A. SASTAV ORGANA AKADEMIJE

PREDSJEDNIŠTVO AKADEMIJE

Akademik SVETOZAR ZIMONJIĆ, predsjednik
Akademik MARKO CIGLAR, potpredsjednik
Akademik NEDIM FILIPOVIĆ, potpredsjednik
Akademik HASAN HADŽIOMEROVIĆ, generalni sekretar
Akademik DESANKA KOVAČEVIĆ-KOJIĆ, sekretar Odjeljenja društvenih nauka
Akademik GRUJICA ŽARKOVIĆ, sekretar Odjeljenja medicinskih nauka
Akademik TIHOMIR VUKOVIĆ, sekretar Odjeljenja prirodnih i matematičkih nauka
Akademik HUSREF REDŽIĆ, sekretar Odjeljenja tehničkih nauka
Dopisni član BOŠKO KUČANSKI, sekretar Odjeljenja za književnost i umjetnost
Akademik ALOJZ BENAC, član
Akademik AVDO HADŽIBEGANOVIĆ, član
Akademik KEMAL KAPETANOVIĆ, član
Akademik DERVIŠ SUŠIĆ, član
Akademik JAKOB GAON, član

IZVRŠNI ODBOR PREDSJEDNIŠTVA AKADEMIJE

Akademik SVETOZAR ZIMONJIĆ, predsjednik
Akademik MARKO CIGLAR, potpredsjednik
Akademik NEDIM FILIPOVIĆ, potpredsjednik
Akademik HASAN HADŽIOMEROVIĆ, generalni sekretar

POČASNI ČLANOVI AKADEMIJE

JOSIP BROZ TITO
EDVARD KARDELJ
VLADIMIR BAKARIĆ
RODOLJUB ČOLAKOVIĆ
IVO ANDRIĆ

B. ČLANOVI AKADEMIJE PO ODJELJENJIMA

I. ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA

Redovni članovi (akademici):

Alojz BENAC
Hamdija ČEMERLIĆ
Milorad EKMEČIĆ
Nedim FILIPOVIĆ
Hasan HADŽIOMEROVIĆ
Desanka KOVAČEVIĆ-KOJIĆ
Cvjetko RIHTMAN
Vojislav SPAIĆ
Arif TANOVIĆ

Dopisni članovi:

Borivoj ČOVIĆ
Muhamed FILIPOVIĆ
Stjepan LOVRENOVIĆ
Petar MANDIĆ
Enver REDŽIĆ
Abdulah ŠARČEVIĆ
Rade UHLIK

Članovi Akademije

a) domaći:

Mihailo APOSTOLSKI
Mehmed BEGOVIĆ
France BEZLAJ
Vaso ČUBRILOVIĆ
Sima ĆIRKOVIĆ
Branislav ĐURĐEV
Ivan FOCHT
Milutin GARAŠANIN
Bogo GRAFENAUER
Branko PAVIČEVIĆ
Asim PECO
Mihailo PETRUŠEVSKI
Duje RENDIĆ-MIOČEVIĆ
Radovan SAMARDŽIĆ
Jakov SIROTKOVIĆ
Mate SUIĆ

b) inostrani:

Emil CONDURACHI
Paolo GRACIOZI
Hermann VETTERS

U okviru Odjeljenja društvenih nauka kao stalne organizacione jedinice djeluju:
a) Centar za balkanološka ispitivanja
– direktor akademik Alojz Benac i
b) Komisija za lingvistička ispitivanja
– predsjednik prof. dr Asim Peco, član Akademije.

2. ODJELJENJE MEDICINSKIH NAUKA

Redovni članovi (akademici):

Ibro BRKIĆ
Marko CIGLAR
Jakob GAON
Seid HUKOVIĆ
Grujica ŽARKOVIĆ

Dopisni članovi:

Sead BRKIĆ
Aleksandar NIKULIN
Ladislav OŽEGOVIĆ
Džemal REZAKOVIĆ
Hišam SERDAREVIĆ

Članovi Akademije

a) domaći:

Bogdan BRECELJ
Vladimir ČAVKA
Franc KOGOJ
Radivoj MILIN
Janez MILČINSKI
Isidor PAPO

b) inostrani:

Ulft SVANTE von EULER
Gerhard.Wolf HEIDEGGER

3. ODJELJENJE PRIRODNIH I MATEMATIČKIH NAUKA

Redovni članovi (akademici):

Mahmut BAJRAKTAREVIĆ
Edhem ČAMO
Milivoje ĆIRIĆ

Pavle FUKAREK
Avdo HADŽIBEGANOVIĆ
Krunoslav LJOLJE
Miroslav VARADIN
Tihomir VUKOVIĆ

Dopisni članovi:

Ljubomir BERBEROVIĆ
Miralem DŽINIĆ
Mladen TRKOVIĆ

Članovi Akademije

a) domaći:

Branko BAJČETIĆ
Mladen DEŽELIĆ
Georgi FILIPOVSKI
Drago GRDENIĆ
Dušan KANAŽIR
Branislav MARTIĆ
Božidar OKLJEŠA**
Pavle SAVIĆ

b) inostrani:

Vladimir PRELOG

4. ODJELJENJE TEHNIČKIH NAUKA

Redovni članovi (akademici):

Josip BAČ
Julije HAHAMOVIĆ
Radoslav JOVANOVIĆ
Muhamed KADIĆ***
Kemal KAPETANOVIĆ
Manojlo MARAVIĆ
Tihomir MARKOVIĆ
Husref REDŽIĆ
Muhamed RIĐANOVIĆ****
Ivan SOKLIĆ
Aleksander TRUMIĆ
Svetozar ZIMONJIĆ

* Umro 17. februara 1983. godine.

** Umro novembra 1983. godine.

*** Umro 26. maja 1983. godine.

**** Umro 8 aprila 1983. godine.

Dopisni članovi:

Kemal HANJALIĆ
Fabijan TRUBELJA

Članovi Akademije

a) domaći:

Ivan JURKOVIĆ
Đorđe LAZAREVIĆ
Petar STEVANOVIĆ
Branko ŽEŽELJ

b) inostrani:

Stanislav JEMELJANOV
Boris JEVGENEVIĆ PATON

5. ODJELJENJE ZA KNJIŽEVNOST I UMJETNOST

Redovni članovi (akademici):

Midhat BEGIĆ*
Vlado MILOŠEVIĆ
Ismet MUJEZINOVIC
Čamil SIJARIĆ
Midhat ŠAMIĆ
Ivo ŠEREMET
Derviš SUŠIĆ

Dopisni članovi:

Dušan ĐUROVIĆ
Dževad HOZO
Vojin KOMADINA
Boško KUĆANSKI
Mladen OLJAČA

Članovi Akademije

a) domaći:

Branko ĆOPIĆ
Nedeljko GVOZDENOVIC
Božidar JAKAC
Blaže KONESKI
Esad MEKULI
Haralampije POLENAKOVIĆ
Josip VIDMAR

* Umro 16. novembra 1983. godine

C. SAŠTAV ODBORA AKADEMIJE

Odbor za koordinaciju naučnog rada:

Akademik Milivoje Čirić, predsjednik
Akademik Kemal Kapetanović
Akademik Seid Huković
Dopisni član Enver Redžić
Dopisni član Mladen Oljača

Odbor za međunarodnu saradnju:

Dopisni član Ljubomir Berberović, predsjednik
Akademik Husref Redžić
Dopisni član Boško Kućanski
Dopisni član Borivoj Čović
Dopisni član Ladislav Ožegović

D. ODBORI I KOMISIJE PREDSJEDNIŠTVA AKADEMIJE

1. Odbor za izdavačku djelatnost:

Akademik Avdo Hadžibeganović, predsjednik
Akademik Milorad Ekmečić
Dopisni član Džemal Rezaković
Dopisni član Vojin Komadina
Dopisni član Fabijan Trubelja

2. Odbor za biblioteku i dokumentaciju:

Dopisni član Petar Mandić, predsjednik
Akademik Krunoslav Ljolje
Akademik Čamil Sijarić
Dopisni član Aleksandar Nikulin
Dopisni član Kemal Hanjalić

3. Odbor za finansije:

Akademik Marko Ciglar, predsjednik
Akademik Hamdija Čemerlić
Akademik Ivo Šeremet
Akademik Josip Bać
Dopisni član Miralem Džinić

4. Komisija za nagrade i odlikovanja:

Akademik Hamdija Čemerlić, predsjednik
Akademik Midhat Šamić

Akademik Vojislav Spaić
Akademik Miroslav Varadin
Dopisni član Ladislav Ožegović

**KOMISIJA ZA IZRADU ISTORIJE NARODA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Organizacioni odbor:

Akademik Nedim Filipović, predsjednik
Akademik Desanka Kovačević-Kojić
Dopisni član Enver Redžić

I. Potkomisija za srednji vijek:

Akademik Desanka Kovačević-Kojić, rukovodilac
Akademik Sima Ćirković
Prof. dr Marko Šunjić

II. Potkomisija za turski period do kraja XVII vijeka:

Akademik Nedim Filipović, rukovodilac
Akademik Branislav Đurđev
Prof. Hamid Hadžibegić
Dr Adem Handžić
Prof. dr Milan Vasić

III. Potkomisija za turski period od XVII vijeka do 1978. godine:

Mr Ahmed Aličić
Akademik Branislav Đurđev
Dr Muhamed Hadžijahić
Prof. dr Mustafa Imamović

Saradnici na izradi teksta:

Mitar Papić, profesor
Seid Traljić, profesor

IV. Potkomisija za period austrougarske uprave:

Dr Dževad Juzbašić, rukovodilac
Risto Besarović
Dr Iljas Hadžibegović
Prof. dr Mustafa Imamović
Prof. dr Ferdo Hauptman, konsultant i saradnik na izradi teksta

Saradnici na izradi teksta:

Prof. dr Branislav Begović
Dr Luka Đaković
Dr Tomislav Kraljačić
Dr Božo Madžar
Mitar Papić, profesor
Dr Nusret Šehić

V. Potkomisija za period između dva rata i period narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije:

Dopisni član Enver Redžić, rukovodilac
Dr Ahmet Hadžirović
Prof. dr Nedim Šarac
Prof. dr Vojo Maksimović, saradnik na izradi teksta
Dr Zdravko Anđonić
Dr Rafael Brčić
Dr Rasim Hurem
Jovan Vujošević, pukovnik
Dr Tomislav Išek
Prof. dr Kemal Hrelja

E. ODJELJENJSKI CENTRI, ODBORI I KOMISIJE

Odjeljenje društvenih nauka

1. Centar za balkanološka ispitivanja

Članovi Centra:

Akademik Alojz Benac, direktor Centra
Akademik Idriz Ajeti
Prof. dr Franjo Barišić
Prof. dr Branimir Bratanić
Dopisni član Borivoj Čović
Akademik Branislav Đurđev
Akademik Nedim Filipović
Prof. dr Stane Gabrovec
Akademik Milutin Garašanin
Akademik Radoslav Katičić
Prof. dr Fanula Papazoglu
Akademik Mihailo Petruševski
Akademik Duje Rednić-Miočević
Dr Nikola Tasić
Špiro Kulišić, profesor (počasni član Centra)

2. Komisija za lingvistička ispitivanja

Prof. dr Asim Peco, član Akademije, predsjednik Komisije

a) Stalni spoljni saradnici:

Dr Josip Baotić
Prof. dr Vera Jerković
Hrvoje Kržić, profesor
Prof. dr Ksenija Milošević
Prof. dr Milivoje Minović
Prof. dr Velimir Mihačević
Prof. dr Novica Petković
Prof. dr Radoje Simić
Nadžija Taso, profesor

b) Povremeni spoljni saradnik:

Mr Nedžad Hadžidedić

3. Komisija za filozofiju, sociologiju i politologiju:

Dopisni član Muhamed Filipović, predsjednik
Akademik Arif Tanović
Prof. dr Bešim Ibrahimpašić
Prof. dr Franjo Kožul
Prof. dr Stojan Tomić
Dopisni član Abdulah Šarčević
Akademik Hamdija Čemerlić
Dopisni član Petar Mandić

4. Komisija za etnomuzikologiju:

Akademik Cvjetko Rihtman, predsjednik
Akademik Vlado Milošević
Mr Mira Fulanović-Šošić
Mr Nedžad Hadžidedić
Doc. Vinko Krajtmajer
Dr Munib Maglajić
Dr Ankica Petrović
Doc. mr Dunja Rihtman-Šotrić
Ljuba Simić
Mr Jasna Spaić
Dr Dragomir Vujičić

5. Komisija za ekonomski razvoj:

Akademik Hasan Hadžiomerović, predsjednik
Dopisni član Stjepan Lovrenović
Prof. dr Ljubomir Bakić

Prof. dr Miloš Blažić
Dr Vlaho Bubica
Prof. dr Momir Čećez
Prof. dr Milivoje Erić
Prof. dr Radovan Milanović
Prof. dr Asim Stranjak
Prof. dr Dragoljub Nešić
Prof. dr Kemal Hrelja

Odjeljenje medicinskih nauka

1. Odbor za kardiovaskularni sistem:

Dopisni član Sead Brkić, predsjednik
Akademik Ibro Brkić
Akademik Seid Huković
Dopisni član Aleksandar Nikulin
Prof. dr Nurudin Numić
Doc. dr Miodrag Popadić
Dopisni član Džemal Rezaković
Dr Milorad Tomašević

2. Odbor za nefropatiju:

Akademik Jakob Gaon, predsjednik
Dr Irfan Aganović
Dr Ismet Dedić
Prof. dr Lazar Jerković
Doc. dr Momir Macanović
Prof. dr Ibro Pašić
Dopisni član Džemal Rezaković
Dr Boriša Telebak

3. Odbor za virusni hepatitis:

Akademik Jakob Gaon, predsjednik
Dr Atif Arnautović
Dr Irfan Aganović
Prof. dr Dragan Đorđević
Doc. dr Mirko Karlovac
Prof. dr Miha Likar
Dr Albert Musafija
Dr Zlatko Puvačić
Dr Nikola Rukavina
Dr Savo Šibalić
Prof. dr Muhamed Teftedarija

4. Odbor za maligna oboljenja:

Dopisni član **Hišam Serdarević**, predsjednik
Dr **Muhammed Berberović**
Dr **Mirjana Bokonjić**
Prof. dr **Vesna Hadžomerović**
Akademik **Seid Huković**
Doc. dr **Fahrudin Konjhodžić**
Prof. dr **Dragan Kosorić**
Dr **Abdulah Konjicija**
Dopisni član **Aleksandar Nikulin**

Odjeljenje tehničkih nauka

Komisija za vodoprivredu:

Akademik **Aleksander Trumić**, predsjednik
Akademik **Josip Bać**

Potkomisija za matematsko modeliranje transportnih procesa u fluidu

Dopisni član **Kemal Hanjalić**, rukovodilac
Akademik **Josip Bać**
Mr **Haša Bajraktarević-Dobran**
Ismet **Demirdžić**, dipl. ing.
Dr **Mihajlo Ivanović**
Mr **Miloš Ljuboja**
Srećko **Neuman**, dipl. ing.
Ramiz **Selimović**, dipl. ing.
Mr **Miroslav Sijerčić**
Mr **Nikola Stošić**
Akademik **Aleksander Trumić**
Slavko **Vasić**, dipl. ing.

F. MEĐUODJELJENJSKI ODBORI I KOMISIJE

1. ODBOR ZA PRIRODNE RESURSE:

Akademik **Radoslav Jovanović**, predsjednik
Akademik **Milivoje Ćirić**
Akademik **Kemal Kapetanović**
Akademik **Tihomil Marković**

Akademik Ivan Soklić
Akademik Tihomir Vuković

Komisija za zemljište:

Akademik Milivoje Ćirić, predsjednik
Ing. Mevludin Hanić
Dr Vojna Jakšić
Dr Dževad Jarebica
Dr Jusuf Kurotović
Dr Loti Manuševa
Dr Husnija Resulović

Komisija za životinjski svijet:

Akademik Tihomir Vuković, predsjednik
Prof. dr Smilja Mučibabić
Mr Slavko Obratil
Mr Živorad Rapačić
Dr Oskar Šenk

Komisija za biljni svijet:

Prof. dr Mitar Bašović
Prof. dr Dane Batinica
Dr Željka Bjelčić
Prof. dr Lazar Jerković
Prof. dr Nada Kapetanović
Prof. dr Radomir Lakušić
Prof. dr Konrad Pintarić
Dr Živorad Radovanović
Prof. dr Osman Sarić
Prof. dr Vitomir Stefanović

Komisija za kustosiolite:

Akademik Ivan Soklić, predsjednik
Prof. dr Safet Čičić
Dr Radiša Milojević
Dr Savka Miletović
Mr Slobodan Pavlović
Prof. dr Ante Raos
Dr Tomislav Arsenijević
Dr Mijo Krešić
Mr Ljuban Čekić
Dr Murat Redžepagić
Nenad Grujić, dipl. ing.

Komisija za metale:

Akademik Kemal Kapetanović, predsjednik
Branko Vičić, dipl. ing.
Miloš Vukojevac, dipl. ing.
Tihomir Živaljević, dipl. ing.
Dopisni član Fabijan Trubelja
Mehmed Ramović, dipl. ing.
Roman Bitanc, dipl. ing.

Komisija za nemetale i prirodni kamen:

Akademik Radoslav Jovanović, predsjednik
Dopisni član Fabijan Trubelja
Dr Ljubomir Rokić
Prof. dr Nada Knežević-Vuksanović
Mr Živorad Tasić
Svetozar Tokić, dipl. ing.
Vukašin Terzić, dipl. ing.

Komisija za geološku kartu:

Akademik Radoslav Jovanović, predsjednik
Akademik Ivan Soklić
Dopisni član Fabijan Trubelja
Prof. dr Miodrag Vidović
Dr Mladen Mojičević
Svetozar Tokić, dipl. ing.
Dr Ljubomir Rokić
Ružica Kajmaković-Srdić, dipl. ing.
Esad Kulenović, dipl. ing.
Mr Milenko Šarac

Komisija za energetiku:

Dopisni član Kemal Hanjalić, predsjednik
Akademik Radoslav Jovanović
Prof. dr Naim Afgan
Prof. dr Sead Softić
Prof. dr Aleksandar Popović

2. ODBOR ZA PROSTORNO PLANIRANJE:

Dr Midhat Aganović
Dr Ilijaš Bošnjović
Akademik Hasan Hadžiomerović
Dopisni član Ladislav Ožegović

Akademik Husref Redžić
Dopisni član Hišam Serdarević
Akademik Vojislav Spaić
Mr Aleksander Trumić
Akademik Tihomir Vuković
Akademik Grujica Žarković

Komisija za urbanizam

Dr Midhat Aganović
Ing. Sakib Hadžihalilović
Mr Aleksander Trumić

Komisija za ekonomiju:

Akademik Hasan Hadžimerović
Dr Ilija Bošnjović
Sulejman Kamenica
Slavko Skrebić
Boro Poznanović
Husein Hadžialić
Dr Miloš Blažić
Dr Krešimir Papić
Dr Ante Marković
Dr Fahrudin Šebić

Komisija za arhitekturu i zaštitu spomenika:

Akademik Husref Redžić
Dr Zdravko Kajmaković
Mr Nedžad Kurto
Prof. dr Džemal Čelić
Mr Ibrahim Krzović
Dr Đuro Basler
Ing. Aleksandar Ninković

Komisija za pravo:

Akademik Vojislav Spaić
Doc. dr Drago Bago
Prof. dr Zvonko Stenek
Prof. dr Ibro Festić
Prof. dr Slavica Krneta
Prof. dr Mišo Velimirović

Komisija za zaštitu prirode:

Akademik Tihomir Vuković

Branibor Fabijanić, dipl. ing.
Dopisni član Ljubomir Berberović
Prof. dr Husnija Resulović
Prof. Halid Peklić
Prof. Muso Dizdarević

Komisija za zaštitu zdravlja.

Dopisni član Ladislav Ožegović
Prof. dr Dragan Stanković
Dr Mira Džumhur
Dr Zdravko Milošević
Prof. Dmitar Varenika

3. ODBOR ZA KIBERNETIKU I SISTEMNE ANALIZE:

Akademik Svetožar Zimonjić, predsjednik
Akademik Mahmut Bajraktarević
Akademik Marko Ciglar
Akademik Hasan Hadžiomerović
Akademik Milivoje Ćirić

Komisija za teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja:

Akademik Svetožar Zimonjić
Prof. dr Božidar Matić
Dr Vladimir Gligić
Prof. dr Ahmet Mandžić
Prof. dr Branislava Peruničić
Dr Vladimir Sivjakov
Dr Aleksandar Popović
Dr Draško Suvajdžić
Dr Petar Kesić
Dr Asif Šabanović
Dr Ljubiša Draganović
Dr Muhamed Aganagić

Komisija za sistemne analize ekonomskih kretanja:

Akademik Hasan Hadžiomerović
Dr Želimir Vučković
Dr Stjepo Andrić
Mr Miodrag Jovičević
Dr Dezider Jurišić

Komisija za biokibernetiku:

Akademik Marko Ciglar
Akademik Seid Huković

Dr Dželaludin Kantardžić
Dr Muhamed Nakaš
Dr Rajko Bokonjić
Dr Ante Blažović
Dr Đorđe Radojević

4. KOMISIJA ZA IZRADU ISTORIJE UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE:

Akademik Husref Redžić, predsjednik
Dr Azra Begić
Prof. dr Džemal Čelić
Dopisni član Borivoj Čović
Dr Smail Tihć
Akademik Ivo Šeremet

I. Potkomisija za praistoriju i antičko doba:

Dopisni član Borivoj Čović, rukovodilac
Akademik Alojz Benac
Dr Đuro Basler
Dr Irma Čremošnik
Dr Zdravko Marić

II. Potkomisija za srednji vijek:

Dr Smail Tihć, rukovodilac
Dr Pavao Anđelić
Šefik Bešlić, profesor
Prof. dr Muhamed Karamehmedović
Dr Nada Miletić
Akademik Husref Redžić

III. Potkomisija za period turske uprave:

Prof. dr Džemal Čelić, rukovodilac
Dr Zdravko Kajmaković
Prof. dr Muhamed Karamehmedović
Akademik Husref Redžić
Dr Smail Tihć

IV. Potkomisija za austrougarski period:

Dr Azra Begić
Dr Ljubica Mladenović
Miloš Radić

V. Potkomisija za savremenu istoriju:

Dr Azra Begić, rukovodilac
Prof. dr Džemal Čelić
Prof. Živorad Janković
Dr Ibrahim Krzović
Nedžad Kurto, dipl. ing.
Miloš Radić
Akademik Husref Redžić
Dr Smail Tihć

G. MEĐUAKADEMIJSKI ODBORI

*MEĐUAKADEMIJSKI ODBOR ZA ISPITIVANJE NARODNE
RELIGIOZNE OBREDNE MUZIKE U JUGOSLAVIJI:*

Akademik Cvjetko Rihtman, predsjednik
Lorenc Antoni, predstavnik ANUK
Dr Jerko Bezić, predstavnik JAZU
Gorana Doliner
Mr Miroslava Fulanović-Šošić
Mr Vinko Krajtmajer, docent
Dr Zmaga Kumer, predstavnik SAZU
Akademik Vlado Milošević, predstavnik ANUBiH
Dr Miloš Milošević, predstavnik CANU
Sotir Golabovski, predstavnik MANU
Dr Ankica Petrović
Mr Dunja Rihtman-Šotrić
Mr Jasna Spaić

MEĐUAKADEMIJSKI ODBOR ZA PROUČAVANJE ZEMLJIŠTA:

Akademik Milivoje Ćirić, predsjednik
Akademik Živojin Tešić
Akademik Georgi Filipovski
Akademik Ljuba Pavlović
Grujica Đuretić, dipl. ing.
Dr Zoltan Racz
Prof. dr Vojna Jakšić

RAD ORGANA I TIJELA AKADEMIJE

U V O D

Aktivnosti Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine odvijale su se, u prvom redu, u okviru realizacije programa rada za 1983. godinu i intenziviranja raznovrsnih oblika saradnje sa institutima i fakultetima u Bosni i Hercegovini.

Uspon Akademijine aktivnosti u okvirima međuakademijske saradnje ogledao se u učešću njenih članova i predstavnika u radu međuakademijskih odbora angažovanih na istraživačkim projektima od šireg naučnog interesa.

Redovna skupština Akademije, održana 14. marta 1983. godine, podržala je započeti kurs koji vodi ka većem angažovanju radnih tijela i članova Akademije u oblastima nauke i umjetnosti. Podstaknuta je i inicijativa nekih odjeljenja da se u Akademiji povremeno organizuju rasprave o određenim pitanjima razvoja nauke.

U toku 1983. godine Akademija je realizovala i tri osnovna zaključka Redovne skupštine:

- Proveden je postupak završavanja velikih projekata koje je vodila Akademija i započete su aktivnosti na konstituisanju novih programa istraživanja u oblastima koje su bile obuhvaćene ovim projektima (Istorija naroda, Istorija književnosti i Istorija umjetnosti BiH).

U ovoj aktivnosti postignuta je i saglasnost Samoupravne interesne zajednice nauke Bosne i Hercegovine.

- Bitno je ojačan Fond za naučnoistraživački rad i tako ostvarena osnova za realizaciju većeg broja projekata i aktivnosti koje ostvaruju članovi Akademije.

- Uspostavljena je saradnja sa više institucija koje su zainteresovane za razvoj pojedinih naučnih istraživanja.

Rad Akademijinih tijela – odjeljenja, odbora i komisija bio je intenzivan. Pripremani su i realizovani programi iz šire Akademijine djelatnosti i ostvarivana saradnja sa odgovarajućim institutima i organizacijama u Republici. Zapaža se kvalitetna priprema naučnih skupova i Akademijinih izdanja.

Predstavnici Akademije su učestvovali u realizaciji međuakademijskih programa iz istorije, balkanistike, lingvistike, arheologije, medicine, etnomuzikologije, energetike i nekih drugih oblasti. Međuakademijska saradnja se kontinuirano razvija i proširuje tako da je u 1983. godini objavljeno više zapaženih izdanja, koja su rezultat višegodišnjih istraživanja na projektima od fundamentalnog značaja.

Rukovodeća tijela Akademije realizovala su obiman i složen program aktivnosti, koji

je proisticao iz usvojenog kursa razvoja i uloge Akademije u naučnoj djelatnosti. Razradivane su norme i principi naučne djelatnosti Akademije, razmatran je koncept programske orijentacije Akademijinih naučnih jedinica, analiziran stepen uspješnosti saradnje Akademije i instituta sa kojima Akademija ima sporazume o saradnji, razmatrane su mogućnosti uticaja Akademije na jačanje njihovog kadrovskog potencijala i razvoj naučnoistraživačke orijentacije, podsticana je aktivnost na donošenju i realizaciji operativnih programa Akademijinih tijela i sl.

Nakon rasprave koja je vođena u odjeljenjima, 22. decembra 1983. godine održan je skup odjeljenja na temu „Aktuelni problemi nauke u Jugoslaviji s posebnim osvrtom na razvoj nauke u Bosni i Hercegovini”.

Predsjedništvo i Izvršni odbor su vrlo uspješno saradivali na ostvarivanju navedenog koncepta razvoja djelatnosti Akademije.

Skupština Akademije

Redovna skupština Akademije održana je 14. marta 1983. godine. Na Skupštini je usvojen Izvještaj o radu Akademije u 1982. godini i Program rada Akademije za 1983. godinu, kao i Završni račun za 1982. i Finansijski plan Akademije za 1983. godinu.

Svečana skupština Akademije posvećena 40-godišnjici Drugog zasjedanja AVNOJ-a i Prvog zasjedavanja ZAVNOBiH-a održana je 22. novembra 1983. godine.

Predsjedništvo Akademije

Na osam održanih sjednica Predsjedništvo je razmatralo i donosilo odluke o pitanjima realizacije Akademijine djelatnosti, a posebno o:

- naučnim projektima koje vodi Akademija,
- izdavačkoj djelatnosti,
- međunarodnoj i međuakademijskoj saradnji,
- saradnji sa institutima i organizacijama u BiH, i
- reorganizaciji stručne i naučne službe Akademije.

Na više sjednica Predsjedništvo je raspravljalo o organizaciji priprema i toku kandidovanja novih članova Akademije. Predsjedništvo je usvojilo uputstva kojima se na jedinstvenoj osnovi regulišu pitanja procedure i kriterija pri izboru novih članova Akademije.

Predsjedništvo je blagovremeno i efikasno rješavalo pitanja vezana za cjelokupnu djelatnost Akademije, što je umnogome doprinosilo njenom uspješnom djelovanju.

Izvršni odbor Predsjedništva

Na dvadeset tri sjednice Izvršni odbor je razmatrao sva pitanja koja su potom stavljena na dnevni red sjednica Predsjedništva, te druga pitanja, posebno ona operativne prirode, koja su po Statutu Akademije u nadležnosti ovog tijela. Sva osnovna dokumenta, prijedloge programa aktivnosti Akademije i saradnje sa drugim institucijama Izvršni odbor je pripremao u saradnji sa odgovarajućim odborima Predsjedništva i odjeljenjima.

Predsjedništvo i Izvršni odbor rukovodili su i odlučivali o poslovima, zadacima i razvoju Akademije kao kolegijalna tijela. Njihova saradnja sa odjeljenjima bila je stalna i počivala je na demokratičnosti i uzajamnom konsultovanju o svim pitanjima relevantnim za ostvarivanje usvojenih programa i predloženih koncepata razvoja pojedinih djelatosti Akademije.

Odbor za koordinaciju naučnog rada

U toku godine Odbor za koordinaciju naučnog rada održao je šest sjednica. Na sjednicama je pripreman i razmatran elaborat „Osnove za raspravu o aktuelnim problemima nauke u Jugoslaviji s posebnim osvrtom na nauku u Bosni i Hercegovini”. Elaborat je bio na razmatranju u svim odjeljenjima, kao i na skupu odjeljenja. Sve primjedbe izrečene na tim sjednicama Odbor je ugradio u tekst i time ga stalno upotpunjavao. Osim rada na izradi elaborata, Odbor je pratio realizaciju sredstava odobrenih za projekte i skupove za 1983. godinu, odobrio nove projekte i izvršio raspodjelu sredstava za finansiranje sljedećih projekata i skupova:

- *Simpozijum o kardiovaskularnoj patologiji,*
- *V onomastička konferencija,*
- *Autonomija BiH u koncepciji nekih muslimanskih političara i političkih grupa pronjemačke orijentacije,*
- *Filozofija i kritička teorija,*
- *Ikavskoštokavski govor,*
- *Simpozijum o unapređenju farmakološkog metoda za istraživanje lijekova domaćeg porijekla i*
- *Zbornik dokumenata o borbi naroda Bosne i Hercegovine protiv osmanske uprave i Rusija 1850–1875.*

Odbor za međunarodnu saradnju

Najveći dio međunarodne naučne saradnje Akademija je ostvarila posredstvom Savjeta akademija nauka i umjetnosti SFRJ, a na osnovu protokola koji je Savjet zaključio sa:

- Akademijom nauka SSSR,
- Nacionalnom akademijom nauka SAD,
- Britanskom akademijom nauka,
- Kraljevskim naučnim društvom u Londonu,
- Poljskom akademijom nauka,
- Bugarskom akademijom nauka,
- Kineskom akademijom nauka,
- Austrijskom akademijom nauka i
- Akademijom umjetnosti NJDR.

U 1983. godini potpisani su programsko-tematski planovi saradnje sa Akademijom nauka ČSSR i Akademijom nauka NJDR. Naša akademija će saradivati sa Akademijom nauka ČSSR na sljedećim temama:

1. „Funkcionalna analiza” (Odsjek za matematiku Prirodno-matematičkog fakulteta),
2. „Dinamika električnog luka u magnetskom polju („Energoinvest”),
3. „Proučavanje usmjerene produkcije domaćih životinja” (Institut za porodiljstvo i suzbijanje neplodnosti domaćih životinja i Veterinarski fakultet),
4. „Političke i kulturne veze i saradnja naroda SFRJ i ČSSR” (Institut za istoriju) i
5. „Uloga čeških muzičara u muzičkom i kulturnom razvoju Srbije i Bosne i Hercegovine” (Odjeljenje društvenih nauka).

U okviru međunarodne saradnje u toku 1983. godine u Akademiji nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine boravili su sljedeći inostrani naučni radnici: dr Emilija Varobljeva

(SSSR), prof. Roy. C. Rom (SAD), član Akademije nauka SSSR Stanislav Vasiljevič Jemeljanov, dr John Goormaghtigh (Francuska), dr Wladislav Lubas (Poljska), član Nacionalne akademije SAD dr Pol Gringard, prof. Frederik Bernar Singleton (Engleska), Džon Batler (Engleska), generalni direktor Akademije umjetnosti DDR Hajnc Šnabel i njegov zamjenik Eberhard Majsner, Djaing Jiveli, Cui Šaolin, Čen Djiagui, Šao Pinhong (NR Kina), Wiesława Tyszkiewicz (Poljska), akademici V. Gorjačev i A.S. Solajev (SSSR), Li Či, Vang Rui Šeng, Jia Zalin (NR Kina), J. Pisarev, Dinajda Popliko, V. Mazaev i I. Sokolov (SSSR), Nikolas Xirotiris (Savezna Republika Njemačka).

U 1983. godini u okviru međunarodne saradnje u inostranstvu su boravili sljedeći naučni radnici: dr Božo Madžar, prof. dr Rade Petrović i mr Ibrahim Tepić u SSSR, akademik Nedim Filipović u ČSSR, akademik Husref Redžić i mr Nedžad Kurto u Austriji, mr Muhamed Aganagić u Italiji, dr Živko Mikić u Austriji, mr Blagoje Govedarica u Saveznoj Republici Njemačkoj, prof. dr Asim Peco u SSSR i dr Dragomir Vujučić u SSSR.

Odbor za izdavačku djelatnost

Aktivnost Odbora za izdavačku djelatnost odvijala se u okviru plana i programa rada koji je utvrdilo Predsjedništvo, odnosno Skupština Akademije.

Izdavačka djelatnost u protekloj godini bila je obimnija nego prethodnih godina zahvaljujući dodatnim sredstvima koja je odobrilo Izvršno vijeće Skupštine SRBiH, participaciji SIZ-a nauke BiH i udruživanju sredstava. Tako je u toku 1983. godine iz štampe izašlo 10 knjiga, u štampu je poslato 7 knjiga, a u pripremi za štampu i u prikupljanju je još 18 knjiga.

Pored toga, štampana su i četiri broja *Internih informacija* kao internog biltena aktivnosti Akademije.

Uz redovne poslove u vezi s realizacijom izdavačkog plana Odbor je na sjednicama razmatrao brojna pitanja u okviru svojih nadležnosti, od kojih posebno treba istaći: aktivnost na izradi nacrtu izmjena i dopuna, odnosno prečišćenog teksta Pravilnika o izdavačkoj djelatnosti Akademije, izradu Poslovnika o radu Odbora za izdavačku djelatnost, zatim realizaciju programa međuakademijske saradnje i finansiranje zajedničkih izdanja, utvrđivanje kriterija za izdavanje časopisa za prezentiranje naučnih i umjetničkih dostignuća u Bosni i Hercegovini, kao i pripreme za izdavanje časopisa *Radovi-matematički*. Izrađen je Prijedlog nacrtu samoupravnog sporazuma o izdavanju i uređivanju ovog časopisa, koji su prihvatili i suizdavači Odsjek za matematiku Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu i Društvo matematičara, fizičara i astronoma BiH, s tim što će časopis izdavati Akademija u svesci *Radovi* Odjeljenja prirodnih i matematičkih nauka.

I ovog puta je uložena značajna trud u vezi s učešćem Akademije na Konkursu SIZ-a nauke BiH za štampanje knjiga u 1984. godini. Od prijavljenih 10 izdanja SIZ-nauke je prihvatio da sufinansira štampanje 7 knjiga, u iznosu od 2.530 000 dinara.

U nastojanju da se poboljša plasman i distribucija Akademijinih izdanja obavljani su brojni kontakti sa distributivnom mrežom („Svjetlost” i „V. Masleša” – Sarajevo i „Mladost” – Zagreb).

Sve novoizšle Akademijine edicije predstavljene su i na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu (na štandu „Svjetlost” iz Sarajeva na osnovu ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji), kao i na međunarodnoj izložbi u Zagrebu Interliber 83, u okviru koje je održana i retrospektivna izložba Akademijinih izdanja.

Pregled objavljenih izdanja Akademije u 1983. godini sadržan je u sljedećoj tabeli:

Edicija	Naslov	Organizaciona jedinica
---------	--------	------------------------

1. IZAŠLO IZ ŠTAMPE:

1. RADOVI LXXII/21	Zbornik radova posvećenih akademiku Pavlu Fukareku	Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka
2. RADOVI LXXIII/22	Sveska radova i naučni skup Vlasi u 15. i 16. vijeku	Odjeljenje društvenih nauka
3. RADOVI LXXIV/22	Sveska matematika-fizika za 1981/82. godinu	Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka
4. GODIŠNJAK XXI/19	Sveska za 1982. godinu	Centar za balkanološka ispitivanja
5. DJELA LVII/32	M. Mulić: Analiza teksta Kl. Ohridskog „Slovo pohvalno svetim arhistratizima Mihailu i Gavrilu”	Odjeljenje društvenih nauka
6. POSEBNA IZDANJA LIX/12	Naučni skup: Stanje geološke karte i poznavanje stuba BiH	Odjeljenje tehničkih nauka
7. POSEBNA IZDANJA LXI/10	Studia linguistica Polono-Jugoslavica (III)	Odjeljenje društvenih nauka
8. POSEBNA IZDANJA LXIV/11	Naučni skup: 100 godina ustanka u Hercegovini 1882. godine	Odjeljenje društvenih nauka
9. POSEBNA IZDANJA LXV/12	Savjetovanje o historiografiji u BiH (1945/82)	Odjeljenje društvenih nauka
10. LJETOPIS XV	Sveska za 1982. godinu	Akademija

II. U ŠTAMPI:

1. RADOVI LXXV/8	Zbornik radova povodom jubileja akademika Radoslava Jovanovića	Odjeljenje tehničkih nauka
2. RADOVI LXXVI/23	II sveska Zbornika radova posvećenih akademiku Pavlu Fukareku	Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka

Edicija	Naslov	Organizaciona jedinica
3. RADOVI LXXVII/9	Zbornik radova povodom jubileja akademika Aleksandra Trumića	Odjeljenje tehničkih nauka
4. GODIŠNJAK XXII/20	Sveska za 1983. godinu	Centar za balkanološka ispitivanja
5. POSEBNA IZDANJA LXVI/13	Matematski modeli turbulentnih transportnih procesa	Odjeljenje tehničkih nauka
6. POSEBNA IZDANJA LXVII/11	Simpozijum o duhovnoj kulturi Ilira	Centar za balkanološka ispitivanja
7. GRAĐA XXIV/20	Rade Uhlik: Pomoćni glagoli u romskom	Odjeljenje društvenih nauka

Podaci za izdanja koja se nalaze u *pripremi* za štampu, odnosno koja su u *prikupljanju* dati su u planu izdavačke djelatnosti za 1984. godinu (vidi Plan rada Akademije za 1984. godinu).

Odbor za biblioteku i dokumentaciju

U toku 1983. godine Odbor je održao pet sjednica, na kojima je raspravljao o problemima u vezi sa organizacijom rada Biblioteke, proširenjem magacinskog prostora, kupovinom knjiga i časopisa, načinu prezentiranja knjiga i časopisa i funkcionisanju Biblioteke u skladu s djelatnostima Akademije, njenih odbora, komisija i članova Akademije. Odbor je posebnu pažnju posvetio sljedećim pitanjima:

1. Na dva sastanka vođena je rasprava u vezi sa materijalnim položajem Biblioteke i zaključeno je da bi bilo neophodno da se sredstva za nabavku knjiga povećaju, da se intenzivira razmjena knjiga i publikacija koje su značajne za rad Akademije, da se iz Biblioteke uklone knjige i časopisi koji nisu u funkciji rada Akademije i da se prikupe i posebno smjeste djela članova Akademije.

2. Odbor je oborio nabavku svih neophodnih stranih knjiga koje su tražili pojedini akademici. Izvršena je revizija stranih časopisa koje prima Akademija i obezbijedena su sredstva za njihovu nabavku.

3. Proširivanju funkcije Biblioteke i dinamiziranju njenog rada doprinijela je odluka Skupštine SRBiH da se zaostala arhiva Skupštine iseli iz podrumskih prostorija i da se one iskoriste za smještaj knjiga Akademije.

4. U okviru *Internih informacija* Akademije objavljuju se bibliografski popisi novoprimljenih knjiga i časopisa kojim se u svom radu mogu koristiti članovi Akademije. Ova praksa je doprinijela da se nova izdanja više koriste i da se na taj način funkcija Biblioteke znatno poboljša i proširi.

5. Odbor je donio odluku o uvođenju modernijeg kataloga razmjene, kataloga starih i

rijetkih knjiga i kataloga priručnika kojim Akademija raspolaže.

6. Odbor je ostvario saradnju sa odjeljenjima, komisijama i drugim organima Akademije u oblasti planiranja, nabavke i korišćenja knjiga, časopisa i drugih publikacija.

7. Osoblje Biblioteke je realizovalo sve odluke Odbora, iako nije realizovan plan da se u toku 1983. godine primi još jedan radnik u Biblioteku. Izvjesno je da se rad Biblioteke neće moći intenzivirati bez povećanja broja stručnih radnika u Biblioteci i čitaonici.

8. U toku 1983. godine ostvarena je neophodna saradnja sa bibliotekama drugih akademija u području razmjene knjiga i publikacija.

9. Odbor je održao zaseban sastanak u vezi sa osnivanjem centra za naučne informacije. Sačinjeni su prvi materijali, u kojim je dat koncept centra za naučne informacije SRBiH i Jugoslavije. U materijalu je posebno naglašeno kako će se Akademija i njeni članovi koristiti sistemom naučnih informacija i od kolike će vrijednosti za rad Akademije biti osnivanje centra za naučne informacije. Donesena je odluka da se sačini potpuniji materijal u vezi sa osnivanjem centra za naučno informisanje, da se razradi njegov status kao sistema, da se konkretizuju cilj i zadaci sistema naučnih informacija, organizacijske, kadrovske, materijalne i druge pretpostavke za njegovu funkciju. Odbor će u toku 1984. godine raditi na realizaciji zadataka koji logično slijede iz koncepta koji se priprema.

10. Odbor je nastojao da radnim tijelima Akademije koja su angažovana projektima obezbijedi svu literaturu neophodnu za realizaciju istraživanja.

U toku 1983. godine nabavljeno je 649 svezaka-knjiga i 581 godište-naslov periodike, i to:

1. KNJIGE

Kupovinom	100 svezaka – knjiga
Poklonom	30 svezaka – knjiga
Razmjenom	480 svezaka – knjiga
Naša izdanja	39 svezaka – knjiga
Ukupno 649 svezaka – knjiga	

2. ČASOPISI

Kupovinom	33 godišta-naslova periodike
Razmjenom	528 godišta-naslova periodike
Naša izdanja ..	20 godišta-naslova periodike
Ukupno 581 godište-naslov periodike	

Biblioteka je na dan 31. XII 1983. godine imala 14 169 svezaka-knjiga i 8 017 godišta-naslova periodike.

3. Inventarisanje i signiranje knjiga i časopisa:

Inventarisano i signirano knjiga-svezaka	649 primjeraka
Inventarisano i signirano godište-naslov periodike	581 primjerak
Ukupno: 1230 primjeraka	

4. Izrada i redakcija kataloga knjiga i časopisa:	
Autorsko-abecedni katalog knjiga i časopisa	1836 kataloških listića
Predmetni katalog knjiga i časopisa	1772 kataloška listića
Stručni katalog po sistemu UDK knjiga i časopisa	1860 kataloških listića
Mjesni katalog knjiga i časopisa	1870 kataloških listića

Ukupno 7338 kataloških listića

5. Razmjena publikacija:

U istom vremenskom periodu razmjena publikacija vršena je sa 286 institucija, od toga 119 u inostranstvu i 167 u zemlji. U razmjenu je poslato 1554, na poklon članovima Akademije, pojedinim rukovodiocima i institucijama u zemlji 1285, a na recenzije 36 primjeraka Akademijinih izdanja. Ukupno je poslato 2875 Akademijinih izdanja.

6. Rad sa čitaocima:

Putem medubibliotečke pozajmice iz Biblioteke je pozajmljeno 48 knjiga i 62 časopisa. Posredstvom medubibliotečke pozajmice iz Narodne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine i drugih biblioteka u Jugoslaviji pozajmljeno je 28 knjiga i 12 časopisa. Korisnicima Biblioteke pruženo je 250 informacija.

7. Katalozi i magacini:

U kataloge je uloženo ukupno	7338 kataloških listića
U magacine je uloženo ukupno	1848 primjeraka knjiga i časopisa.

8. Biblioteka je izvršila izbor i izradila bibliografske popise za ukupno 529 novoprimitih knjiga i časopisa. Bibliografski popisi novoprimitih knjiga i časopisa štampani su u *Interim informacijama Akademije*.

ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA

1. Izvještaj o radu na zadacima Akademije

a) Rad na naučnim projektima

Projekti u kojim Akademija ima ulogu nosioca:

Vrijednosti socijalističkog društva i vrednovanje progresivne misli u Bosni i Hercegovini između dva rata

– nosilac projekta: akademik Arif T a n o v i ć

Rad na ovom projektu odvijao se u okviru dvije tematske cjeline. Projekat je u cijelosti realizovan i stavljen na uvid Samoupravnoj interesnoj zajednici nauke Bosne i Hercegovine.

U realizaciji projekta učestvovalo je 19 naučnih radnika, koji su obradili ukupno 24 teme. Svaka tema predstavlja cjelinu a zajedno obuhvataju ukupno 2 130 stranica. Od ovog broja 9 radova se odnosi na prvu tematsku cjelinu „Vrijednosti socijalističkog društva“, a 15 radova na „Vrednovanje preogresivne misli u Bosni i Hercegovini“. Svaka pojedinačna studija je recenzirana, kao i projekat u cjelini.

Komisija za filozofiju, sociologiju i politologiju ANUBiH vršila je funkciju savjeta projekta. U protekloj godini Komisija je razmotrila recenzije i prihvatila izvještaj o projektu.

Gradske zajednice

– nosilac projekta: akademik Hamdija Ć e m e r l i ć

U toku 1983. godine nastavljen je rad na planiranim zadacima. Prof. dr Duško Milidragović učestvovao je na naučnom skupu posvećenom pitanju gradskih zajednica koji je organizovao Univerzitetski marksistički centar u Nišu, i o tome podnio izvještaj. Isto tako, prof. Milidragović je posjetio i Novi Sad i izvršio neposredni uvid u organizaciju i funkcionisanje ove gradske zajednice. Prof. Milidragović i stručni saradnik Mehmedalija Huremović obišli su skupštine opština Zenica i Tuzla da se bliže upoznaju s preduzetim mje-

rama u cilju formiranja gradskih zajednica na ovom području. Veći dio programiranih obaveza je završen i naučni radnici koji su radili na ovom projektu dostavili su svoje radove.

Problem zaposlenosti

– nosilac projekta: akademik Hasan Hadžimerović

Inicijalni rad na ovom projektu otpočeo je početkom 1982. godine, a Odjeljenje društvenih nauka i Predsjedništvo ANUBiH su ga prihvatili oktobra iste godine. Projekat je postavljen i realiziran prema konceptu akademika Hasana Hadžimerovića, koji je formulisao njegovu osnovnu hipotezu i istraživački zadatak. Realiziran je u okviru istraživačkog tima, koji su, pored njegovog nosioca akademika Hadžimerovića, činili i još sljedeći nastavnici i saradnici sa Ekonomskog fakulteta u Sarajevu: redovni profesor dr Miloš Blazić, vanredni profesor dr Fahrudin Šebić, docent dr Vaso Dragović, asistent mr Rabija Somun i asistent Azra Hadžiahmetović. Istraživački rad na projektu okončan je kolokvijem, koji je održan 5. i 6. januara 1984. godine.

Projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

Koncepcija dugoročnog privrednog razvoja Bosne i Hercegovine

– nosilac projekta: akademik Hasan Hadžimerović

U saradnji sa Ekonomskim institutom u Sarajevu i Republičkim zavodom za društveno planiranje u protekloj godini je radeno na organizaciji naučnog skupa i pripremi referata za skup.

Filozofija i kritička teorija

– nosilac projekta: dopisni član Abdulah Šarčević

Projekat je koncipiran i Samoupravna interesna zajednica nauke Bosne i Hercegovine je odobrila tražena sredstva.

Autonomija Bosne i Hercegovine u koncepciji nekih muslimanskih političara pronjemačke orijentacije

– nosilac projekta: dopisni član Enver Redžić

U protekloj godini su započeta istraživanja na projektu.

Nacionalno pitanje u Bosni i Hercegovini 1941–1945

– nosilac projekta: dopisni član Enver Redžić

Istraženi su izvori okupatorske i NDH provenijencije. Izvjestan dio ove građe nalazi se u Arhivu Jugoslavije i Arhivu Vojnoistorijskog instituta u Beogradu, zatim u Arhivu Bosne i Hercegovine, Arhivu Republičkog SUP-a i Arhivu Muzeja revolucije u Sarajevu. Do sada je glavni istraživač dopisni čl. Enver Redžić pregledao izvore koji se čuvaju u Arhivu Jugoslavije (Beograd) i Arhivu Republičkog SUP-a (Sarajevo). Značajna građa za obradu problematike ovoga projekta nalazi se u njemačkim arhivima. Planirano je da se ova građa dobavi u toku 1984. godine.

U protekloj godini istražen je veći dio neobjavljenih izvora okupatorske (njemačke i italijanske), kao i kvislinške (ustaške) provenijencije, koji se čuvaju u Arhivu Vojnoistorijskog instituta u Beogradu i u Arhivu Muzeja revolucije u Sarajevu. Takode je pregledana građa provenijencije narodnooslobodilačkog pokreta, koja je objavljena u zbornicima o narodnooslobodilačkom ratu u izdanju Vojnoistorijskog instituta u Beogradu (oko 40 toмова).

b) Učešće članova Odjeljenja na naučnim skupovima koje je finansirala Akademija

Akademik Alojz Benac je učestvovao na:

– Međunarodnom simpozijumu o karakteru i porijeklu starijih neolitskih kultura na zapadnom i centralnom Mediteranu (Montpellier, aprila 1983), sa referatom „Quelques aspects de neolithisation dans les Balkans du nord-ouest”;

– Međunarodnom simpozijumu o problemu odnosa Kavkaza i Jugoistočne Evrope u vrijeme rane metalizacije (Tbilisi i Telavi, novembra 1983), sa referatom „Le neolithique et l'eneolithique dans les Balkans du nord-ouest”.

Akademik Hamdija Čemerlić je učestvovao na:

– naučnom skupu Prosveta i školstvo u toku NOR-a i revolucije (Novi Sad, 7–9. septembra 1983), sa referatom „Djelatnost Predsjedništva ZAVNOBiH-a u izgradnji školskog sistema u toku NOB-a u Bosni i Hercegovini”.

Akademik Nedim Filipović je prisustvovao i ispred Akademije pozdravio učesnike V jugoslovenske onomastičke konferencije (Mostar, 12–15. oktobra 1983).

Akademik Hasan Hadžiomirović je učestvovao na:

– naučnom skupu Privredna stabilizacija u Jugoslaviji, posvećenom 100. godišnjici smrti Karla Marksa (Herceg-Novi, 30. i 31. maja 1983);

– savjetovanju Stanje ekonomske misli i prakse u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, 21. juna 1983), gdje je podnio uvodni referat. Savjetovanje je organizovala Sekcija za ekonomski razvoj Republičke konferencije SSRN BiH i Komisija za ekonomski razvoj ANU BiH.

Dopisni član Stjepan Lovrenović je podnio referat na:

– savjetovanju Problemi ekonomske stabilizacije: privredni rast, zaposlenost, inflacija i spojnoekonomski odnosi (Herceg-Novi, juna 1983) i učestvovao u diskusiji.

Dopisni član Enver Redžić je učestvovao na:

– VIII kongresu istoričara Jugoslavije (Arandelovac, 20. do 22. oktobra 1983), sa saopštenjem „Ideja komunističkog ustanka za obaranje vojnomonarhističke diktature 1930/31”;

– Svečanoj skupštini ANUBiH posvećenoj 40. godišnjici AVNOJ-a i ZAVNOBiH-a (Sarajevo, 22. novembra 1983), sa referatom „Istorijski korijeni, zakonitost i pouke AVNOJ-a”.

Član ANUBiH Asim Peco je učestvovao na:

– Simpozijumu o Jurju Križaniću (Zagreb, septembra 1983), sa referatom „Juraj Križanić kao dijalektolog”;

– na V jugoslovenskoj onomastičkoj konferenciji (Mostar 12–15. oktobra 1983), sa referatom „Iz hercegovačke onomastike predturskog perioda”.

c) Rad Odjeljenja na tekućim zadacima

U 1983. godini održano je deset sjednica Odjeljenja.

Na sjednicama su razmatrana pitanja koja se odnose na pripreme za izbor novih čla-

nova Akademije. U tom smislu raspravljano je o Prijedlogu dokumenata za izbor kandidata za nove članove Akademije i o zastupljenosti naučnih oblasti koje obuhvata Odjeljenje. Odjeljenje je, zatim, diskustovalo o razvijenosti naučnih disciplina društvenog smjera u Republici i obavilo raspravu o stanju u naukama u vezi sa materijalom „Osnove za raspravu o aktuelnim problemima nauke u Jugoslaviji s posebnim osvrtom na nauku u Bosni i Hercegovini”.

Na dvije sjednice raspravljano je o koncepciji projekta Akademije Rječnik imena i prezimena u Bosni i Hercegovini, o radu članova Odjeljenja u postojećim međuakademijskim odborima, kao i o pitanju učešća Odjeljenja u novoosnovanim međuakademijskim odborima: Međuakademijskom odboru o vojnim krajinama u Jugoslaviji (SANU) i Međuakademijskom odboru za nauku i kulturu u NOB-u i revoluciji naroda i narodnosti Jugoslavije (VANU).

U protekloj godini Akademiju su posjetile dvije delegacije Kineske akademije društvenih nauka. Delegaciju ekonomista koji istražuju naše radničko samoupravljanje primili su akademik Hasan H a d ž i o m e r o v i ć i dopisni član Stjepan L o v r e n o v i ć, a sa delegacijom filozofa su razgovarali akademik Arif T a n o v i ć i dopisni član Petar M a n d i ć. Tema ovog razgovora bila je stanje proučavanja etike u Jugoslaviji i odnos etike i društvene djelatnosti.

U protekloj godini Odjeljenje je organizovalo dva pristupna predavanja svojih članova. Tako je dopisni član Abdulah Š a r č e v i ć održao predavanje na temu „Filozofija modernog svijeta”, a dopisni član Petar M a n d i ć predavanje „Teorija modelovanja razvoja ličnosti i savremeno vaspitanje”.

d) Rad članova Odjeljenja u tijelima Akademije

Akademik Alojz B e n a c:

- član Predsjedništva Akademije,
- direktor Centra za balkanološka ispitivanja,
- organizator i glavni referent svečanog skupa povodom obilježavanja 20-te godišnjice rada Centra,
- urednik Godišnjaka Centra za balkanološka ispitivanja i Posebnog izdanja „Duhovna kultura Ilira”,
- glavni urednik Praistorije jugoslovenskih zemalja (IV i V tom) i
- član Komisije za izradu Istorije umjetnosti Bosne i Hercegovine.

Akademik Hamdija Ć e m e r l i ć:

- član Odbora za finansije,
- član Komisije za filozofiju, sociologiju i politologiju,
- predstavnik Akademije u Skupštini Matice iseljenika BiH,
- organizovao učešće predstavnika naše republike na naučnom skupu Školstvo i prosvjeta u NOR-u i revoluciji naroda i narodnosti Jugoslavije (Novi Sad, 7—9. septembra 1983).

Akademik Nedim F i l i p o v i ć:

- potpredsjednik Akademije,
- rukovodilac Organizacionog odbora Komisije za istoriju naroda Bosne i Hercegovine,
- predstavnik Akademije u Savjetu RO Institut za jezik i književnost,
- član Koordinacionog odbora za saradnju Akademije i Instituta za istoriju u Sarajevu i

– član Koordinacionog odbora za saradnju Akademije i Orijentalnog instituta u Sarajevu.

Akademik Hasan H a d ž i o m e r o v i ć:

- generalni sekretar Akademije,
- predsjednik Komisije za ekonomski razvoj,
- član Međuodjeljenjskog odbora za prostorno planiranje,
- član Međuodjeljenjskog odbora za prirodne resurse i
- predsjednik Organizacionog odbora Simpozijuma o problemu zaposlenosti.

Akademik Desanka K o v a č e v i ć – K o j i ć:

- sekretar Odjeljenja društvenih nauka i član Predsjedništva Akademije,
- član Organizacionog odbora Komisije za istoriju naroda Bosne i Hercegovine,
- član Koordinacionog odbora za saradnju Akademije i Instituta za istoriju u Sarajevu,
- predstavnik Akademije u Nacionalnom komitetu Društva istoričara Jugoslavije i
- predstavnik Akademije u Komitetu za vizantologiju u Beogradu.

Akademik Cvjetko R i h t m a n:

- predsjednik Komisije za etnomuzikološka ispitivanja Akademije,
- predsjednik Međuakademijskog koordinacionog odbora za ispitivanje tradicionalne narodne obredne religiozne muzike u Jugoslaviji i
- rukovodilac rada na projektu Etnografski pregled Bosne i Hercegovine – narodi i narodnosti.

Akademik Vojislav S p a i ć:

- predstavnik Akademije u Savjetu SSIP-a za objavljivanje dokumenata o spoljnoj politici SFRJ i član Redakcije,
- član Komisije za nagrade i odlikovanja,
- član Odbora za prostorno planiranje i
- predstavnik Akademije u Savjetu Enciklopedije Jugoslavije, Redakcija za Bosnu i Hercegovinu.

Akademik Arif T a n o v i ć:

- član Komisije za filozofiju, sociologiju i politologiju (recenzirao prispjele radove projekta Vrijednosti socijalističkog društva i vrednovanje progresivne misli u Bosni i Hercegovini),
- predstavnik Akademije u Organizacionom odboru naučnog skupa Socijalistička misao i književnost Bosne i Hercegovine između dva rata.

Dopisni član Borivoj Č o v i ć:

- učestvovao u pripremama za izradu V toma Prasitorije jugoslavenskih zemalja, u tom okviru angažovan za pisanje nekoliko poglavlja,
- rukovodilac Potkomisije za praistorijsko i antičko doba i redaktor I toma Istorije umjetnosti Bosne i Hercegovine,
- član Centra za balkanološka ispitivanja,
- član Redakcionog odbora Godišnjaka Centra i
- član Odbora za međunarodnu saradnju Akademije.

Dopisni član Muhamed Filipović:
– predsjednik Komisije za filozofiju, sociologiju, politologiju i
– radio na dovršavanju projekta Vrijednosti socijalističkog društva i vrednovanje progresivne misli u Bosni i Hercegovini (održao pet sjednica Savjeta projekta i obavio niz administrativnih poslova u vezi sa projektom).

Dopisni član Stjepan Lovrenović:
– zamjenik sekretara Odjeljenja društvenih nauka,
– član Komisije za ekonomski razvoj i
– član Organizacionog odbora kolokvijuma Problem zaposlenosti.

Dopisni član Petar Mandić:
– predsjednik Odbora za biblioteku i dokumentaciju,
– član Komisije za filozofiju, sociologiju i politologiju (recenzirao prispjele radove projekta Vrijednosti socijalističkog društva i vrednovanje progresivne misli u BiH) i
– radio na izradi koncepta naučnih informacija u Bosni i Hercegovini.

Dopisni član Enver Redžić:
– član Organizacionog odbora za jubilarnu proslavu 40. godišnjice AVNOJ-a i ZAVNOBIH-a,
– član Organizacionog odbora Komisije za istoriju naroda Bosne i Hercegovine,
– član Odbora za koordinaciju naučnog rada i
– član Koordinacionog odbora za saradnju Akademije i Instituta za istoriju u Sarajevu.

Član Akademije Asim Peco:
– predsjednik Komisije za lingvistička ispitivanja i
– predstavnik Akademije u Savjetu OUR-a Institut za jezik.

2. Izvještaj o radu međuakademijskih odbora

Međuakademijski koordinacioni odbor za ispitivanje tradicionalne narodne obredne religiozne muzike u Jugoslaviji (ANUBiH)

Predsjednik Odbora: akademik Cvjetko Rihtman
Odbor je 2. decembra 1983. godine održao radni sastanak, na kojem su podnesena sljedeća saopštenja:
– dr J. Bezić: „Još o osmeračkim pjesmama glagoljaša”,
– dr A. Petrović: „Pasionsko pojevanje 'Gospin plač' na otoku Hvaru” i „Izvještaj o terenskom radu na prikupljanju religioznog obrednog pjevanja u Crnoj Gori (u Boki, Baru, Ulcinju i kod Malisora u Tuzima)”;
– mr Dunja Rihtman-Šotrić: „O istorijskim uslovima pod kojim se obredno pojanje održalo i prenosilo u oblasti Srpske pravoslavne crkve pod turskom vladavinom, kao i obrednom pojanju u srpskim porodičnim zadrugama u Bosni i Hercegovini (bez učešća zaređenog sveštenika)”.

Međuakademijski koordinacioni odbor za proučavanje života i običaja naroda i narodnosti Jugoslavije (MANU)

Predsjednik Odbora: akademik Mihailo Apostolski

Predstavnici ANUBiH: akademik Cvjetko Rihtman i mr. Nedžad Hadžidedić.

U toku protekle godine Odbor je održao jedan sastanak (Beograd, 29. septembra), kojem je prisustvovao akademik Cvjetko Rihtman. Sastanak je sazvan da bi se razmotrilo pismo akademika J. Bromleja, glavnog redaktora projekta, i odgovor Odbora na to pismo povodom sukoba koji je izbio u Glavnoj redakciji usljed šovinističkog stava Bugara ispoljenog u radu „Bugarska narodna kultura – Istorijsko-etnografski prikaz”, koji je Glavna redakcija prihvatila za objavljivanje u zajedničkom djelu Etnografija Slovena, nakon čega je naša redakcija odustala od saradnje na projektu. Na sastanku je naš predstavnik akademik Cvjetko Rihtman izdvojio svoje mišljenje jer smatra da mi ne bi trebalo da se povlačimo, već, naprotiv, da insistiramo na našem prikazu spornih pitanja.

Naknadno odobreno proširenje teksta mra. Nedžada Hadžidedića u prilogu „Etnografija Bosne i Hercegovine”, kao i proširenje uvodnog dijela i završnih razmatranja („Etnogeneza” i „Perspektive”), nije obavljeno.

Meduakademijski koordinacioni odbor za izučavanje jugoslovenskih narodnih umotvorina (SANU)

Predstavnici ANUBiH: akademik Cvjetko Rihtman i Đenana Buturović, viši naučni saradnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu.

Premda u toku protekle godine Odbor nije sazivan, naši su predstavnici nastavili da rade na preuzetim zadacima.

Tako je akademik Cvjetko Rihtman, sa saradnicima, završio rad na 2. knjizi Zbornika narodnih napjeva Bosne i Hercegovine (Svatovske pjesme). Čim se završi prepisivanje, rad će biti predložen za objavljivanje.

Meduakademijski odbor za Istorijsko-geografski rečnik i Atlas jugoslovenskih zemalja u srednjem i XVI veku (SANU)

Predsjednik Odbora: akademik Milisav Lutovac

Predstavnici ANUBiH: akademik Nedim Filipović i prof. dr Ratimir Gašparović.

Tokom prve polovine 1983. godine prevedeni su toponimi preostalih šest deftera zvorničkog sandžaka za period XVI stoljeća, pa je time prevođenje svih dvanaest deftera predviđenih ugovorom završeno. Tako se došlo do velikog broja (oko 3 500) toponima sjeveroistočne Bosne za XVI stoljeće.

Svi su toponimi registrovani na odgovarajuće listiće, sa potrebnim podacima. Nakon toga prešlo se na identifikaciju toponima prema današnjem nazivu. Kako se i u ranijim fazama rada pokazalo, ova identifikacija, koja se u početku provodila kabinetski samo na osnovu karata i popisa, nije dala zadovoljavajuće rezultate, pa je zato u toku ljeta i s početka jeseni na terenima sjeveroistočne Bosne, uz pomoć dobrih poznavalaca terena, obavljena identifikacija neriješenih toponima. Ovaj oblik rada dao je dobre rezultate. U prosjeku je identifikovano 75–80 posto svih prevedenih toponima. Time je i terenski rad na identifikaciji toponima u potpunosti završen.

U daljem radu izvršena je ubikacija riješenih toponima na radne transparentne folije topografskih karata razmjere 1:100 000, čime je dobijena kartografska slika geografskog razmještaja toponimije sjeveroistočne Bosne XVI stoljeća.

U izradi je završni elaborat, koji će se sastojati od abecednog registra identifikovanih

toponima sa svim oznakama (izvornim nazivom, geografskim položajem, listom karte na kojoj se nalazi, naziji kojoj pripada, godini iz koje potiče i sl.). Uz to će biti priloženi i listovi karte 1:100 000 sa upisanim svim riješenim toponimima. Planirano je da se završni elaborat preda SIZ-u nauke BiH u toku marta 1984. godine.

Međuakademijski odbor za Arheološku kartu Jugoslavije (MANU)

Predstavnici ANUBiH: akademik Alojz Benac i dr Đuro Basler

Nakon što su definitivno prikupljeni podaci o 2 000 nalazišta, sačinjen je alfabetar Republike, koja je podijeljena u 25 geografskih regija. Komisija za Arheološku kartu, u sastavu: dr Đuro Basler, dr Borivoj Čović i dr Nada Miletić, podijelila je zaduženja angažovanim autorima i odredila obim teksta za svako pojedino nalazište.

Članovi Odjeljenja uključeni su i u rad sljedećih međuakademijskih odbora:

– *Međuakademijskog odbora za proučavanje školstva i prosvjete u NOR-u i revoluciji naroda i narodnosti Jugoslavije (VANU)* – akademik Hamdija Čemerlić;

– *Međuakademijskog koordinacionog odbora za balkanologiju (SANU)* – akademik Alojz Benac;

– *Međuakademijskog odbora za proučavanje uzroka i posljedica II svjetskog rata (JAZU)* – akademik Hamdija Čemerlić;

– *Međuakademijskog odbora za proučavanje tendencija u humanističkim i društvenim naukama u Jugoslaviji (SAZU)* – akademik Hamdija Čemerlić;

– *Međuakademijskog odbora za istoriju kolonizacije jugoslavenskih zemalja (JAZU)* – akademik Milorad Ekmečić i prof. dr Milan Vasić;

– *Međuakademijskog odbora za balkanske trgovce u Ugarskoj u XVIII veku (SANU)* – akademik Milorad Ekmečić;

– *Međuakademijskog odbora za proučavanje patrijarhalnih zajednica i kulture (CANU)* – akademik Cvjetko Rihman i akademik Desanka Kovačević – Kojić;

– *Međuakademijskog odbora za izradu Repertorija srednjovjekovnih izvora (JAZU)* – akademik Desanka Kovačević – Kojić;

– *Međuakademijskog odbora za suvremene jugoslovenske jezike (JAZU)* – član ANUBiH Asim Peco;

– *Međuakademijskog odbora za dijalektološke atlase (SANU)* – član ANUBiH Asim Peco;

– *Međuakademijskog odbora za onomastiku (JAZU)* – član Akademije Asim Peco i dr Dragomir Vujičić, viši naučni saradnik i

– *Međuakademijskog odbora za ispitivanje vojnih krajina u Jugoslaviji* – akademik Nedim Filipović.

3. Izvještaj o radu komisija i Centra

KOMISIJA ZA ETNOMUZIKOLOŠKA ISPITIVANJA

U toku protekle godine članovi Komisije su radili na zadacima:

– *Međuakademijskog koordinacionog odbora za ispitivanje tradicionalne narodne obredne religiozne muzike Jugoslavije (v. izvještaj);*

– *Međuakademijskog koordinacionog odbora za proučavanje života i običaja naroda*

i narodnosti Jugoslavije (v. izvještaj) i

– Međuakademijskog koordinacionog odbora za proučavanje jugoslovenskih narodnih umotvorina (v. izvještaj).

U 1983. godini otpočela je i realizacija projekta *Etnografski pregled Bosne i Hercegovine – narodi i narodnosti*.

KOMISIJA ZA LINGVISTIČKA ISPITIVANJA

Aktivnosti u Komisiji bile su usmjerene na ostvarivanje i ispunjavanje zadataka iz plana rada Komisije za 1983. godinu, koji je odobrilo i usvojilo Odjeljenje društvenih nauka Akademije. Kao i ranijih godina, ti zadaci odnosili su se:

1) na obavljanje poslova koji su vezani za određene veće i dugoročnije naučne projekte međunarodnog i međuakademijskog (jugoslovenskog) karaktera, – i

2) na intenzivan rad u projektu *Kompleksno ispitivanje bosansko-hercegovačkih govora*, koji se ostvaruje u saradnji sa Odjeljenjem za jezik i književnost u Sarajevu.

Rukovodilac i predsjednik Komisije je prof. dr Asim Peco, član Akademije, a stalno zaposleni saradnici u Komisiji su dr Dragomir Vujičić, viši naučni saradnik, i Nevenka Gošić, stručni savjetnik. Pored toga, Komisija je u 1983. godini angažovala na različitim poslovima i određen broj spoljnih saradnika.

I. Rad na naučnim projektima

I.1. *Opšteslovenski lingvistički atlas (OLA)*

Iako je u radu na ovom velikom međunarodnom projektu došlo do zastoja zbog posve nenaučno fundiranih stavova bugarske Komisije OLA u vezi s makedonskim jezikom (o čemu smo početkom 1983. godine i pismeno obavijestili Akademiju), mi smo ipak nastojali da izvršimo valjano i na vrijeme svoje obaveze, kako se ne bi moglo reći da je zastoj u radu na projektu posljedica i naše neaktivnosti. Tako je u 1983. godini Komisija obavila sljedeće poslove:

a) dostavljen je materijal za 35 pitanja za V leksički tom, što znači oko 500 različitih podataka za kartografisanje sa 13 bosansko-hercegovačkih punktova (D. Vujičić);

b) na zasjedanju Međunarodne komisije, Redakcionog kolegija i radnih grupa u Moskvi od 16. do 26. novembra učestvovao je D. Vujičić, član svih tih međunarodnih tijela. Tom prilikom je, pored ostalog, obavio i redakciju uvodnog teksta i pregledao oko 50 karata I leksičkog toma, koji se inače nalazi u štampi već tri godine, ali se do karata ranije nije moglo doći;

c) prof. dr A. Peco i viši naučni saradnik D. Vujičić učestvovali su na sjednicama Međuakademijskog odbora za dijalektološke atlase, kao i na sjednicama svih njegovih komisija: Komisije za ALE, Komisije za OKDA (ovdje i spoljni saradnik Komisije dr J. Baotić) i Komisije za srpskohrvatski/hrvatskosrpski dijalektološki atlas (20. IV 1983. i 16–17. XII 1983).

I.2. *Evropski lingvistički atlas (ALE)*

U ovom projektu se rad odvija nešto usporenije, pa smo u 1983. godini prisustvovali sjednicama jugoslovenske Komisije za ALE i dostavili materijal samo za nekoliko pitanja sa 7 bosanskih punktova (D. Vujičić).

I.3. Opštekarpatški dijalektološki atlas (OKDA)

1) Dostavljen je kompletan traženi materijal za III tom Atlasa: oko 400 različitih podataka za kartografisanje (D. Vujičić);

2) članovi jugoslovenske Komisije OKDA D. Vujičić i J. Baotić učestvovali su na radnim sastancima i na redovnom godišnjem sastanku Komisije u decembru 1983. godine;

3) J. Baotić i D. Vujičić bili su u obavezi da izrade 8 karata za OKDA, te da ispišu i 8 indeksa za sve te karte.

I.4. Srpskohrvatski/hrvatskosrpski dijalektološki atlas

Terenska istraživanja za potrebe ovog Atlasa izvršena su po planu i u cijelosti. Naime, obrađeno je ukupno 25 punktova, s tim što je potrebno istaći da je obrada samo 4 punkta finansirana iz sredstava Komisije, a za 21 punkt vršeno je sufinansiranje od po 4 dnevnice, jer se radi o poklapanju tih punktova sa onima iz projekta Bosanskohercegovački dijalekatski kompleks – sinhronijska deskripcija. (Sufinansirana je, u stvari, popuna razlike u odnosu na Upitnik za ispitivanje bh. govora.) Istraživači na terenima bili su akademik A. Peco, stalno zaposleni saradnici u Komisiji N. Gošić i D. Vujičić, zatim dr J. Baotić i još nekoliko spoljnih saradnika.

Organizovano je i u 1983. godini prenošenje zabilježene građe na terenima u Upitnik za Srpskohrvatski dijalektološki atlas. Ukupno je prenesena građa u 15 upitnika ShDA. Posao obavljaju spoljni saradnici, a koordinator poslova je D. Vujičić.

I.5. Učešće u radu na projektu Bosanskohercegovački dijalekatski kompleks – sinhronijska deskripcija

Već je rečeno da se ovaj projekat ostvaruje u saradnji Komisije i Instituta za jezik i književnost u Sarajevu. Prof. A. Peco je član Redakcije projekta, a D. Vujičić rukovodilac projekta.

Pored učešća u terenskim ispitivanjima (A. Peco obradio 6 punktova, N. Gošić 1 punkt i D. Vujičić 3 punkta), članovi Redakcije projekta A. Peco i D. Vujičić učestvovali su na sastancima Redakcije i u organizovanju svih poslova u projektu, kao i na sastancima Redakcije Bosanskohercegovačkog dijalektološkog zbornika. Želimo istaći da je u 1983. godini izašla III knjiga Bh. dijalektološkog zbornika, u kojoj su sa opsežnim prilogima zastupljeni A. Peco i D. Vujičić. Takode je pripremljena i recenzirana i IV knjiga BhDZ.

I.6. Ispitivanje govora zapadne Hercegovine

U toku 1983. godine prof. Peco je nastavio terenska ispitivanja ikavskoštokavskih govora zapadne Hercegovine i obradio 19 punktova. Terenska ispitivanja se privode kraju i biće završena u 1984. godini.

I.7. Rječnik općeslovenskog književnog (crkvenoslovenskog) jezika

U projektu radi samo jedan stalno zaposleni saradnik (N. Gošić), koji u protekloj godini, zbog obaveza oko organizovanja V jugoslovenske onomastičke konferencije, nije mogao ostvariti planirani obim ekscerprije, pa će se taj dio neobavljenog posla prenijeti u 1984. godinu.

II. O n o m a s t i k a

1. Najvažniji posao u 1983. godini bio je organizovanje velikog naučnog skupa – V jugoslovenske onomastičke konferencije, koja je održana u Mostaru od 12. do 15. oktobra.

Da bi Konferencija bila valjano organizovana, Republički odbor za onomastiku obrazovao je Organizacioni odbor V jugoslovenske onomastičke konferencije, u koji su ušli: akademik Nedim Filipović, potpredsjednik ANUBiH, akademik Desanka Kovačević-Kojić, sekretar Odjeljenja društvenih nauka Akademije, akademik Asim Peco, predsjednik Komisije za lingvistička ispitivanja i predsjednik Republičkog odbora za onomastiku, te saradnici u Komisiji dr Dragomir Vujičić (predsjednik Organizacionog odbora) i Nevenka Gošić (sekretar Odbora).

Međuakademijski odbor za onomastiku prihvatio je zaključak IV onomastičke konferencije da okvirna tematika V konferencije obuhvati dvije oblasti: 1. istorijsku onomastiku do kraja XVI vijeka i 2. socioonomastičku problematiku. Ove šire naznačene teme konkretizovane su u posebno razrađenim tezama, tako da je prva tema razrađena na 12 užih tema, dok je druga podrazumijevala obradu sociolingvističkog aspekta vlastitog imena u dijahroniji. Taj posao konkretizovanja tematskih oblasti obavili su N. Gošić, D. Vujičić i tajnik Međuakademijskog odbora za onomastiku dr Petar Šimunović.

Napravljen je i precizan plan priprema V jugoslovenske onomastičke konferencije (N. Gošić i D. Vujičić, uz konsultacije sa prof. dr. A. Pecom).

Na Konferenciji je podneseno 47 referata. Pored referenata, u radu Konferencije uzeli su učešće i drugi stručnjaci, tako da je broj učesnika bio znatno viši (oko 60). Treba istaći još i to da su Konferenciji prisustvovali, sa referatima i učešćem u diskusiji, i onomastičari iz inostranstva: iz Poljske 2, iz SSSR-a 1 i iz Švajcarske takode 1. Među navedenim gostima iz inostranstva bio je i predsjednik Međunarodne komisije za slovensku onomastiku K. Rymut.

Većina podnesenih referata bila je na visokom naučnom nivou, što je istaknuto i u zaključcima Konferencije. Pored toga, vođena je vrlo živa i plodna diskusija, koja je ne manje doprinijela kvalitetu i uspjehu Konferencije.

Veći dio materijala sa Konferencije prikupljen je i priprema se za obavljanje u odgovarajućem zborniku u Akademijinoj ediciji Posebna izdanja.

Na kraju je istaknuto da je organizacija Konferencije bila na visokom nivou i organizatorima su odata visoka priznanja. Međutim, valja istaći da je N. Gošić, kao sekretar Republičkog odbora za onomastiku i kao sekretar Organizacionog odbora Konferencije, obavila najveći dio stručnih i sve tehničke poslove oko organizovanja V jugoslovenske onomastičke konferencije i docnije oko prikupljanja materijala za objavljivanje.

2. Izašla je iz štampe knjiga Hidronimi (vodna imena) u lijevom slivu Drine (Djela ANUBiH, knj. LVIII, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 33). Autor je D. Vujičić.

3. Objavljena je onomastička grada iz zaostavštine Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka iz posljednje decenije prošlog vijeka (pripremio D. Vujičić).

4. Objavljen je takode obimniji rad prof. dra A. Pece: Iz hercegovačke onomastike predturskog perioda (JF, knj. XXXIV).

5. A. Peco, N. Gošić i D. Vujičić prisustvovali su sjednicama Međuakademijskog Odbora za onomastiku početkom godine u Zagrebu i u oktobru u Mostaru.

5. RJEČNIK PREZIMENA U BOSNI I HERCEGOVINI

Preduzeta je golemu akcija u vezi s preuzimanjem posljednje popisne građe stanovnika u Bosni i Hercegovini od Republičkog zavoda za statistiku radi izrade Rječnika prezimena. U Komisiji je napravljen elaborat: 1) o značaju realizacije takvog jednog projekta, 2) o preuzimanju i preseljenju građe, 3) o toku i načinu ekscerpiranja građe iz popisnih lista, 4) o obradi ekscerpirane građe, 5) o vremenskim okvirima i finansijskim efektima, — itd. Taj posao su uradili prof. dr A. Peco i stručni savjetnik N. Gošić. Elaborat je dostavljen Republičkom komitetu za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu, kao i SIZ-u nauke u Sarajevu radi obezbjeđivanja potrebnih sredstava za rad na projektu. Iako se radi o pozamašnim sredstvima, pomenute republičke institucije i Akademija nauka pokazali su naglašen interes za realizaciju ovog projekta.

III. Saradnja sa domaćim i inostranim naučnim institucijama

1. Sa Odjeljenjem za jezik Instituta za jezik i književnost u Sarajevu nastavlja se vrlo intenzivna saradnja, osobito u radu na projektu Bh. dijalekatski kompleks — sinhronijska deskripcija, čiji je rukovodilac D. Vujičić, član Redakcije A. Peco, a saradnik u terenskim ispitivanjima još i N. Gošić. Aktivno članovi Komisije učestvuju i u pripremama Bh. dijalektološkog zbornika, čiji je glavni urednik A. Peco i član Redakcije D. Vujičić. Predsjednik Komisije A. Peco i saradnik N. Gošić su i članovi odgovarajućih tijela Instituta.

2. Ostvaruju se kontakti i saradnja i sa ostalim institutima za jezik u zemlji (sa Institutom za srpskohrvatski jezik u Beogradu, sa Zavodom za jezik u Zagrebu, sa Institutom za makedonski jezik u Skoplju, sa Odborom za jezik CANU, — itd.).

3. Zbog poznatih prilika u Poljskoj, ni u 1983. godini nije mogla biti u cijelosti ostvarena planirana saradnja sa Instytutom Slowiańsznawstwa PAN u Varšavi i Instytutom Języka Polskiego PAN u Krakovu. Prije svega, nije ostvaren 15-dnevni boravak akademika A. Pece u Varšavi i Krakovu radi razgovora sa predstavnicima pomenutih instituta i potpisivanja protokola o sadržajima dalje saradnje. Isto tako, nisu ostvareni ni 10-dnevni boravci saradnika tih instituta u Sarajevu. Jedino je direktor Instituta iz Krakova boravio 2 dana u Sarajevu (18. i 19. aprila) i, kao što je već rečeno, N. Rymut i E. Feleszko bili su gosti Komisije na V jugoslovenskoj onomastičkoj konferenciji.

4. Komisija je obezbijedila 8 priloga za IV knjigu Studia linguistica Polono-Jugoslaviaca, koja će biti objavljena u Poljskoj.

IV. Sastanci, prisustvovanje naučnim skupovima, stručne konsultacije i sl.

1. Predsjednik Komisije A. Peco i D. Vujičić prisustvovali su redovnim godišnjim i radnim sastancima Međuakademijskog odbora za dijalektološke atlase, njegovih komisija, radnih grupa i sl.

2. Kako je već rečeno, D. Vujičić je učestvovao u radu radnih grupa i Redakcionog kolegija OLA u Moskvi od 16. do 26. XI 1983. god.

3. A. Peco, N. Gošić i D. Vujičić učestvovali su 29. I 1983. godine u Zagrebu na sjednici Međuakademijskog odbora za onomastiku.

4. A. Peco i D. Vujičić učestvovali su na svim sastancima Redakcije projekta Bh. di-

jalekatski kompleks -- sinhronijska deskripcija i na sjednicama Redakcije Bñ, dijalektološkog zbornika.

5. Na naučnom skupu Crnogorski govori -- rezultati dosadašnjih ispitivanja i dalji rad na njihovom proučavanju, koji je održan u CANU od 12. do 14. maja 1983. godine, učestvovali su sa referatima: A. Peco: Crnogorsko-hercegovačka dijalekatska preplitanja, D. Vujičić: Opšti pogled na rezultate dosadašnjih ispitivanja crnogorskih govora (uvodni referat), N. Gošić: O takozvanom dvojnem akcentu u srpskohrvatskim govorima.

6. A. Peco je od 1. do 4. septembra učestvovao u Zagrebu na Simpozijumu o Jurju Krizaniću, sa referatom: Juraj Krizanić kao dijalektolog.

7. Na Naučnom skupu slavista što se održava u Vukove dane prof. dr A. Peco održao je dva predavanja: 1) Odluke srpskohrvatske standardne akcentuacije i 2) Tragovi dvojine u ikavskočakavskim govorima.

8. A. Peco učestvovao je od 6. do 14. IX 1983. godine na IX međunarodnom kongresu slavista u Kijevu sa referatom: Juraj Krizanić kao akcentolog.

9. Sa referatima učestvovali su na V jugoslovenskoj onomastičkoj konferenciji: A. Peco: Iz hercegovačke onomastike predturskog perioda, D. Vujičić: Istorijska onomastika -- njen značaj i neki zadaci, (uvodno izlaganje) N. Gošić: Južnoslovenske izoglose čadja (Čadi 6): sadia u svjetlu nekih onomastičkih podataka sa terena centralne Bosne.

10. A. Peco, N. Gošić i D. Vujičić poslali su svoje radove za IV knjigu Polono-Jugoslava, koja će biti objavljena u Poljskoj.

11. A. Peco i D. Vujičić dostavili su svoje priloge za Zbornik za filologiju i lingvistiku, knj. XXVII, koja je posvećena jubileju naših uglednih lingvista -- akademika Milke i Pavla Ivića.

12. D. Vujičić je održao na Kolarčevom narodnom univerzitetu u Beogradu 26. XII 1983. god. predavanje: Značaj onomastike za proučavanje jezika i kulture.

V. Izdavačka djelatnost

Izašla je iz štampe, u izdanju Akademije, III knjiga Studia linguistica Polono-Jugoslava, koju je pripremila Komisija za lingvistička ispitivanja.

CENTAR ZA BALKANOLOŠKA ISPITIVANJA

Centar za balkanološka ispitivanja je u 1983. godini nastavio rad na naučnoistraživačkim projektima koji su bili u planu za tu godinu, a koji su zacrtani u petogodišnjem planu Centra. U tom okviru obavljani su sljedeći poslovi:

1. a) Krajem 1983. godine izašao je iz štampe IV tom Praistorije jugoslavenskih zemalja-bronzano doba. U toku godine Centar je pratio tok štampanja ove publikacije: u Centru su obavljene korekture, revizije i konsultacije sa autorima, tako da ova četvrta knjiga, sada kada se pojavila iz štampe, čini cjelinu sa ranije objavljena tri toma Praistorije. Ovo je najopsežniji tom među ova četiri (1150 stranica) i Centar je na konačnom pripremanju ove knjige učinio ogromne napore, čak i na račun nekih drugih zadataka.

b) Centar se angažovao na pripremi materijala za V tom Praistorije jugoslavenskih zemalja-željezno doba. U protekloj godini uglavnom je radeno na izradi ilustracija koje se

odnose na željezno doba i do sada je nacrtano oko 500 crteža, a ovaj posao će biti nastavljen i u 1984. godini. U isto vrijeme vršene su stalne konsultacije sa autorima tekstova kako bi čitava sveska bila napisana po unaprijed predviđenoj koncepciji.

2.a) U okviru rada na sistemu za kompjutersku obradu kartoteke „Grobovi prastanovnika sjeverozapadnog Balkana” završena je razrada šest ulaznih obrazaca, tako da je za formiranje ovog sistema preostao samo završni obrazac, koji se odnosi na elemente grobnih priloga. Sistem za kompjutersku obradu ove kartoteke biće u potpunosti dovršen u prvoj polovini naredne godine, kada će biti publikovan. Na taj način će ovaj, u jugoslavenskim okvirima jedinstven pokušaj primjene kompjutera u arheologiji biti prezentiran svim autorima koji učestvuju u prikupljanju građe za ovu kartoteku, kao i drugim zainteresovanim stručnjacima. U 1984. godini će se na osnovu ovog sistema pristupiti kodiranju i kompjuterskoj obradi grobnih cjelina.

b) Zbog nedostatka sredstava u 1983. godini Centar nije mogao izvršiti obradu 50 novih grobnih cjelina sa nekropola oko vrela Cetine. Planirano je da se taj posao obavi u 1984. godini.

3. U okviru saradnje sa odgovarajućim institucijama u Crnoj Gori i Hrvatskoj, direktor i jedan saradnik Centra su učestvovali u arheološkom rekognosciranju okoline Titograda i Sinjskog polja. Cilj ovog rekognosciranja je iniciranje sistematskog rada na istraživanju gradinskih naselja na ovim ilirskim područjima. Centar za balkanološka ispitivanja je u 1983. godini sklopio i sporazum o saradnji sa Arheološkim muzejem u Splitu o istraživanju gradinskih lokaliteta na Sinjskom i Imotskom polju.

4. U okviru sistematskih istraživanja zemljanih tumula na Kupreškom polju, u 1983. godini je izvršeno iskopavanje velikog tumula na lokalitetu Pustopolje. Otvorene su dvije suprotne četvrtine ovog objekta. U gornjim slojevima je otkriveno šest srednjovjekovnih grobova (vjerovatno iz XV vijeka), dok su se ostali slojevi sastojali od nabacane zemlje i busenja trave. Na dubini od 2,70 m pojavile su se izradevine od drveta, među ostalim i dijelovi odlično radenih saonica. Zbog ovakvih nalaza iskopavanje je obustavljeno, jer bi se, bez posebnog preparatorskog postupka, ovi predmeti na zraku raspali. Teren je konzerviran pa će istraživanje — uz obezbjeđenje odgovarajuće laboratorijske službe — biti dovršeno u 1984. godini. Inače, ovaj nalaz je i neočekivan i jedinstven na području Balkana, a pripada bronzanom dobu (oko 700 god. pr.n.e.).

5. U okviru pripreme za treću fazu sistematskih istraživanja gradinskih naselja na glasičkom području izvršeno je geodetsko snimanje na gradinskim lokalitetima Ilijak i Loznik. Takođe je formiran istraživački projekat za sistematsko iskopavanje gradine Kadića brdo, kojim se konkurisalo kod SIZ-a nauke BiH za sljedeći trogodišnji period istraživanja.

6. U okviru rada u oblasti fizičke antropologije, tokom 1983. godine obavljani su sljedeći poslovi:

a) Završena je potpuna obrada antropoloških nalaza sa srednjovjekovne nekropole u Vinči iz prve kampanje iskopavanja, 1979. godine. Rukopis je integralni dio studije Ž. Mikića „Beitrag zur Anthropologie spätrömischer bis zum spätmittelalterlicher Bevölkerung Jugoslawiens”, a biće štampan u Godišnjaku XXII, knj. 20. Antropološki nalazi iz druge kampanje arheoloških iskopavanja, 1980. godine, i manjih proširenja terena koja se obavljaju gotovo svake godine, biće obrađeni u narednom periodu.

b) Na antičkom Viminacijumu antropolog Centra je tokom 1983. godine boravio u dva navrata. Tom prilikom je završio terensku i demografsku obradu antropoloških nalaza zaključno sa brojem 3526 kod skeletnih grobova i 966 kod grobova sa spaljenim ostacima pokojnika. Jedan dio antropološkog materijala (iskopan 1979. i 1980. godine) obuhvaćen je već pomenutom studijom Ž. Mikića.

c) Rad na izradi Atlasa patoloških promjena na kostima praistorijskih i istorijskih populacija na tlu Jugoslavije, u saradnji sa Radiološkim institutom UMC-a, nastavljen je u tom smislu što je povećan broj uzoraka a kriterijum njihovog izbora je priveden kraju. Radiološka obrada će biti obavljena tokom 1984. godine.

d) Izrada studije o vještački deformisanim lobanjama iz perioda velike seobe naroda nadenih na teritoriji Jugoslavije privedena je kraju. Rukopis će biti predat Redakciji Godišnjaka početkom 1984. godine.

e) U okviru praćenja antropoloških nalaza sa arheoloških iskopavanja u Jugoslaviji, antropolog Centra je tokom 1983. godine prikupio značajan broj osteoloških nalaza radi obrade u 1984. godini.

7. U svrhu izrade sinteze „Bosna i Hercegovine u antičko doba” izvršena su topografska istraživanja u okolini Trebinja, Bileće, Gacka, Foče, Pljevalja, Čajniča, Prijepolja i Priboja. U isto vrijeme izvršeno je i ekscerpiranje odgovarajuće literature i izvora za ove terene.

8. U okviru rada na prikupljanju romanskih jezičkih elemenata, u 1983. godini je nastavljeno sa ispisivanjem materijala sa teritorije Crne Gore koji se nalazi u Crnogorskoj akademiji nauka i umjetnosti, a u vezi s tim pripremljen je i referat pod naslovom „Nekoliko crnogorsko-hercegovačkih paralelizama romanskog porijekla”, koji je održan na naučnom skupu o crnogorskim govorima u maju 1983. godine.

9. U protekloj godini saradnik Centra N. Filipović je završio monografiju o Sumarnom defteru bosanskog sandžaka iz 1468/69. godine i taj rukopis se sada nalazi na recenziranju.

10. Saradnici Centra su učestvovali na sljedećim međunarodnim naučnim skupovima:

a) U toku mjeseca aprila akademik Alojz Benac je učestvovao, kao gost organizatora, na Međunarodnom simpozijumu u Montpellieru, na kojem je raspravljano o porijeklu i karakteru starijih neolitskih kultura na zapadnom i centralnom Mediteranu. Na Simpozijumu je podnio referat pod naslovom „Quelques aspects de neolithisation dans les Balkans du nord-ouest”.

Tom prilikom A. Benac je, sa još trojicom istaknutih arheologa iz Zapadne Evrope, dobio posebnu plaketu grada Montpellierera.

b) U mjesecu septembru održan je u Xanthiju (Grčka) međunarodni simpozijum na temu „Die Herausbildung von Ethnos, Kultur und Population”. Na ovom simpozijumu su učestvovali saradnici Centra: dr Ž. Mikić je podnio referat pod naslovom „Über die Population des Stećci” i mr B. Govedarica „Une contribution archéologique à l'étude des problèmes de la genèse illyrienne”.

c) U mjesecu novembru akad. A. Benac je učestvovao kao gost organizatora na Međunarodnom simpozijumu u gradovima Telavi i Tbilisi (Gruzija), na kojem se raspravljalo o problemu odnosa Kavkaza i Jugoistočne Evrope u vrijeme rane metalizacije. Na ovom simpozijumu je podnio referat pod naslovom „Le néolithique et l'énéolithique dans les Balkans du nord-ouest”.

11. U 1983. godini vođeni su razgovori o pripremi jugoslovensko-bugarskog simpozijuma na kojem bi se raspravljalo o pitanju odnosa između Ilira i Tračana. Konkretan dogovor o mjestu i vremenu održavanja biće postignut u proljeće 1984. godine.

12. U mjesecu maju 1983. godine održano je u Sarajevu redovno godišnje savjetovanje stalnih članova Centra, a ujedno je obilježena i dvadesetogodišnjica rada ove institucije. Za tu priliku štampana je manja publikacija, u kojoj je prikazan dvadesetogodišnji rad Centra. Održana je i prigodna svečanost, na kojoj su učestvovali i gosti iz Bosne i Hercegovine i iz drugih krajeva Jugoslavije.

13. U 1983. godini Centar je objavio i pripremio za štampu sljedeće publikacije:
a) Godišnjak XXI, knj. 19;

b) referate sa Naučnog skupa o duhovnoj kulturi Ilira. Zbog poteškoća u štampariji ova knjiga nije mogla biti objavljena u 1973. godini, ali se očekuje da će izaći iz štampe u januaru 1984. godine;

c) Godišnjak XXII, knj. 20, koji iz istih razloga nije mogao biti objavljen u 1983. godini.

14. Centar je saradivao sa Izdavačkim preduzećem „Veselin Masleša” na pripremama za štampanje djela M. Wenzel „Porijeklo, razvoj i značenje plastične umjetnosti na stećcima”. U tu svrhu održane su i konsultacije sa autorom ovog djela.

15. Direktor i saradnici Centra obavili su nekoliko studijskih putovanja u druge centre i institucije radi koordinacije rada na naučnoistraživačkim projektima Centra.

U okviru razmjene stručnjaka sa srodnim institucijama, jedan saradnik Centra je boravio mjesec dana u Kölnu i Frankfurtu i u tamošnjim institucijama radio na usavršavanju sistema upotrebe kompjutera u arheologiji.

16. U 1983. godini Centar je nabavio izvjesna tehnička sredstva za potrebe dokumentacije u naučnom radu.

ODJELJENJE MEDICINSKIH NAUKA

1. Izvještaj o radu na zadacima Akademije

a) Rad na naučnim projektima

Članovi Odjeljenja su glavni istraživači u četiri projekta koji su ušli u srednjoročni plan naučnoistraživačkog rada Akademije, a u kojima Akademija ima ulogu koordinatora.

Krvni sudovi srca i koronarna bolest kod ljudi iznad 65 godina starosti

– nosilac projekta: dopisni član Sead Brkić

U toku 1983. godine na projektu je radiolo šest istraživačkih grupa:

– *Anatomska grupa* je metodom serijske koronarografije proučavala ektramuralne i intramuralne ogranke srčanih arterija i vena na trideset srca ljudi starijih od 65 godina.

– *Grupa za fiziološka istraživanja* je u drugoj fazi svoga rada, kako je to planom predviđeno, formirala definitivno potrebni uzorak zahtjevima datim u prethodnom godišnjem izvještaju o ovom naučnom zadatku.

– *Grupa za patološka istraživanja* je radila na redovnoj histopatološkoj obradi uzoraka. Mikroskopska analiza, prema protokolu, rađena je na devet standardizovanih lokacija na srčanom mišiću. Osim izrade preparata od uzoraka uzetih u 1983. godini, vršena je mikroskopska obrada materijala uzetog u ranijem periodu. Prikupljena je medicinska dokumentacija, relevantna literatura, kao i mikrofotografski snimci dobijenih rezultata.

– *Klinička grupa* odabrala je za svoja istraživanja 112 kliničkih pacijenata (49 muškaraca i 63 žene) sa prosječnom starošću od 72 godine. U grupu su uzeti pacijenti koji nisu preboljeli infarkt miokarda, a uz to ne boluju ni od šećerne bolesti, valvularnih vicijuma, hroničnog pulmonalnog srca, kao ni od oboljenja svojstvenih ishemičnoj kardiomiopatiji. Kod navedene grupe pacijenata utvrđivani su klinički simptomi ishemične kardiomiopatije – koronarne bolesti starijeg životnog doba.

– *Hematološka grupa* je u drugoj fazi svoga rada proučavala: sedimentaciju, krvnu sliku sa analizom periferije, elektrokardiogram pod opterećenjem, broj trombocita, pro-

trombinski kompleks, adheziju trombocita, trombodinamoelektrogram, holesterol, trigliceride, fosfolipide, HDL, LDL, VLDL, očno dno FA i desni bočni snimak srca.

– *Farmakološka grupa* je izvršila izbor pacijenata koristeći se kartotekama ljekara op-prakse i u svoja istraživanja uključila pacijente starije od 60 godina sa aterosklerotičnim kardiovaskularnim promjenama. Tako je uzeto 30 pacijenata koji su pod višegodišnjom ljekarskom kontrolom a koji se već dvije godine prate i kliničko-farmakološki.

U vezi sa radom na navedenom projektu, u oktobru 1983. godine Odbor je održao i simpozijum na temu *Krvni sudovi srca i koronarna bolest*.

Epidemiološka studija prokuženosti stanovništva Bosne i Hercegovine prouzrokova-ćem virusnog hepatitisa

– nosilac projekta: akademik Jakob G a o n

U protekloj godini pregledana su 252 uzorka krvi zdravih osoba koje žive u gradovi-ma i 92 uzorka krvi zdravih osoba koje žive u selima Bosne i Hercegovine. Utvrđeno je da je među ispitanim stanovnicima gradova 3,17 posto nosilaca HB_sAg , a među stanovnicima sela 5,43 posto. Pored toga, na osnovu navedenih istraživanja utvrđeno je da je najveći broj nosilaca HB_sAg iz regiona Tuzle, Zenice i Banjaluke, a najmanji procenat iz regiona Mostar.

Longitudinalna klinička, epidemiološka i laboratorijska istraživanja endemske nefro-patije u dva naselja oblasti zahvaćene ovom bolešću

– nosilac projekta: akademik Jakob G a o n

U protekloj godini radilo se na kliničkoj, epidemiološkoj i laboratorijskoj analizi re-zultata istraživanja koje je obavila ekipa specijalista na području sela Gornja Crkvina i Lu-govi.

Evaluacija lijekova vlastitog porijekla

– nosilac projekta: akademik Seid H u k o v i ć

Projekat se radi u Institutu za farmakologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu. Cilj projekta je unapređenje farmakološke metode za ispitivanje lijekova vlastitog porijekla. Zadatak istraživača angažovanih na ovom projektu je da prate i koordiniraju istraživanja u vezi s novim i postojećim lijekovima i da obrade dobijene podatke. U protekloj godini ispitano je deset supstanci: pet biljnog a pet životinjskog porijekla i utvrđena su osnovna farmakološka i toksikološka djelovanja.

b) U č e š ć e č l a n o v a O d j e l j e n j a n a n a u č n i m s k u p o v i m a
k o j e j e f i n a n s i r a l a A k a d e m i j a

Akademik Ibro B r k i ć je učestvovao na:

– simpozijumu Krvni sudovi srca i koronarna bolest (Sarajevo, 13. oktobra 1983) kao koautor dva referata: „Ishemična kardiomiopatija, koronarna bolest u starijem život-nom dobu” i „Korelacije krvnog pritiska i promjene u elektrokardiogramu i sistolnom in-tervalu kod osoba sa arterijskom hipertenzijom”, pored toga, akademik Ibro Brkić je pod-nio uvodnu riječ na Simpozijumu.

Akademik Jakob G a o n učestvovao je na:

– V z n a n s t v e n o m s k u p u p r e d s t a v n i k a m e d i c i n s k i h o d j e l j e n j a (Zagreb, 24–26. oktob-ra 1983), sa referatom „Uzroci recidiva pjegavca u Bosni i Hercegovini (Brill – Zincerova bolest)”;

– M e d u n a r o d n o j k o n f e r e n c i j i o p r o b l e m u E I D S - a (Sida) (Aarhus Danska, 18–21. ok-tobra 1983), sa referatom.

Akademik Seid H u k o v i ć je učestvovao na:

– VII javnom sastanku Odjeljenja (Sarajevo, 29. juna 1983), sa referatom „Evaluacijska istraživanja medicinske edukacije i medicinske nauke u našim uslovima”;

– simpozijumu Krvni sudovi srca i koronarna bolest (Sarajevo, 13. oktobra 1983), sa referatom „Eksperimentalno izazivanje koronarne skleroze, modeli eksperimentalne skleroze i starenja za ispitivanje djelovanja lijekova, aterosklerotici i antiaterosklerotici”;

– XXXI naučnom skupu Saveza naučnih društava za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije (Jablanica, 14–16. oktobra 1983) i pozdravio učesnike skupa ispred Akademije;

– V znanstvenom skupu predstavnika medicinskih odjeljenja (Zagreb, 24–26. oktobra 1983), sa referatom „Prilog analizi stanja medicinskih nauka u Bosni i Hercegovini”.

Akademik Grujica Žarković je učestvovao na:

– VII javnom sastanku Odjeljenja medicinskih nauka (Sarajevo, 29. juna 1983), sa referatom „Stanje i perspektive razvoja medicinskih istraživanja u Bosni i Hercegovini”;

– VIII generalnoj skupštini Udruženja škola javnog zdravlja evropske regije (Lisabon, 26. septembra – 1. oktobra 1983), sa referatom „Usavršavanje ljekara socijalne medicine za potrebe samoupravnog socijalističkog društva”;

– V znanstvenom skupu predstavnika medicinskih odjeljenja (Zagreb, 24–26. oktobra 1983), sa referatom „O mogućnostima za unapređenje položaja i funkcije medicinskih nauka u SFRJ”.

Dopisni član Aleksandar Nikulin učestvovao je na:

– VII javnom sastanku Odjeljenja medicinskih nauka (Sarajevo, 29. juna 1983) sa referatom „Evaluacijska istraživanja naučnog rada u medicini”;

– simpozijumu Krvni sudovi srca i koronarna bolest (Sarajevo, 13. oktobra 1983), sa referatom „Mikrotrombotične i embolične promjene u terminalnim sudovima srca i njihova uloga u patogenezi srčanog infarkta (rezultati rada na projektu Bolesti srca i koronarnih sudova)”.

Dopisni član Ladislav Ožegović učestvovao je na:

– VII javnom sastanku Odjeljenja medicinskih nauka (Sarajevo, 29. juna 1983), sa referatom.

Dopisni član Džemal Rezaković je učestvovao na:

– IV i VII javnom sastanku Odjeljenja medicinskih nauka (Sarajevo, 31. marta i 29. juna 1983). Na ovim sastancima podnio je uvodnu i završnu riječ;

– simpozijumu Krvni sudovi srca i koronarna bolest (Sarajevo, 13. oktobra 1983), sa referatom u koautorstvu „Trombocitni agregati u cirkulaciji kod koronarnih bolesnika”.

c) Rad Odjeljenja na tekućim zadacima

Odjeljenje je u protekloj godini održalo deset sjednica.

Na sjednicama je raspravljano o: izborima za nove članove Akademije, radu Odjeljenjskih i međukademijskih odbora, pripremama za javne sastanke Odjeljenja i rezultatima održanih javnih sastanaka, pripremama za XXX sjednicu Koordinacionog odbora medicinskih odjeljenja, izvještaju sa sjednice navedenog odbora, aktuelnim problemima nauke u Jugoslaviji i Bosni i Hercegovini, recenzijama priloga za ediciju „Radovi” Odjeljenja medicinskih nauka i pripremama za simpozijum Krvni sudovi srca i koronarna bolest.

Pored deset redovnih sjednica, održano je i pet javnih sastanaka Odjeljenja:

– 28. februara održan je IV javni sastanak o pitanjima eksperimentalnog i kliničkog iskustva u transplantaciji bubrega, uočavanju i liječenju komplikacija imunosupresivne terapije i teorije renokorporalne diskorelacije kao objašnjenja nastanka balkanske nefropati-

je. Na ovom sastanku referate su izložili: izvanredni član JAZU Vinko Frančišković, šef Kirurške klinike u Rijeci, prof. dr Sreten Bošković, stručni rukovodilac Instituta za transplantaciju organa u Sarajevu i prof. dr Džemal Hrisoho, šef Nefrološke klinike u Skoplju.

– 31. marta održan je V javni sastanak, na kome je akademik Gojko Nikoliš, član Srpske akademije nauka i umetnosti, održao predavanje „Medicinska etika i moderna tehnika”.

– 27. aprila održan je VI javni sastanak, na kome je akademik Drago Ilić, član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, održao predavanje „Interferon i tumori”.

– 29. juna održan je VII javni sastanak, na kome je organizovana panel-diskusija na temu „Stanje i perspektive razvoja medicinskih istraživanja u Bosni i Hercegovini”. Referenti su bili akademici Jakob Gaon, Seid Huković, Grujica Žarković i dopisni članovi Aleksandar Nikulin i Ladislav Ožegović.

– 21. decembra održan je VIII javni sastanak na temu „Značaj hemoferza-tretmana”. Referenti su bili prof. dr Momir Macanović: „Hemoferza u imunološki uslovljenim bubrenim oboljenjima” i dr Midhat Haračić: „Klinički efekti hemoferze kod hemoblastoza, inhibitor hemofilije i miastenije gravis”. Uvodnu i završnu riječ podnio je dopisni član Džemal Rezaković.

Javnim sastancima su se u velikom broju odazvali zdravstveni radnici iz Sarajeva i ostalih većih medicinskih centara Bosne i Hercegovine.

XXX sjednica Koordinacionog odbora medicinskih odjeljenja i V znanstveni skup, na temu: „Stanje i problemi medicinskih znanosti u Jugoslaviji”, održani su u Zagrebu od 24. do 27. oktobra 1983. godine.

Sjednici su prisustvovali akademici Grujica Žarković, Seid Huković i Jakob Gaon (sa referatima) i dopisni član Džemal Rezaković.

Koordinacioni odbor medicinskih odjeljenja održao je u protekloj godini i dva sastanka sekretara odjeljenja.

U julu 1983. godine u Akademiji je boravio član Nacionalne akademije SAD prof. dr Paul Gringard. Gosta je u Akademiji primio akademik Seid Huković.

d) Rad članova Odjeljenja u tijelima Akademije

Akademik Ibro Brkić je

– član Odbora za kardiovaskularnu patologiju.

Akademik Marko Ciglar:

– potpredsjednik Akademije,

– predsjednik Odbora za finansije i

– član Odbora za kibernetiku i sistemske analize.

Akademik Jakob Gaon:

– član Predsjedništva Akademije,

– predsjednik Odbora za endemsku nefropatiju,

– predsjednik Odbora za virusni hepatitis i

– predstavnik Akademije u Republičkom odboru za suzbijanje endemske nefropatije.

Akademik Seid Huković:

– član Odbora za koordinaciju naučnog rada Akademije,

- predsjednik Odbora za lijekove,
- član Odbora za kardiovaskularni sistem,
- član Odbora za maligna oboljenja i
- član Komisije za biokibernetiku,

Akademik Grujica Žarković:

- sekretar Odjeljenja medicinskih nauka i
- član Predsjedništva Akademije,

Dopisni član Sead Brkić:

- predsjednik Odbora za kardiovaskularni sistem,
- predsjednik Organizacionog odbora simpozijuma Krvni sudovi srca i koronarna bolest.

Dopisni član Aleksandar Nikulin:

- član Odbora za kardiovaskularni sistem,
- član Odbora za maligna oboljenja i
- član Odbora za biblioteku,

Dopisni član Ladislav Ožegović:

- član Komisije za međunarodne veze,
- član Odbora za maligna oboljenja,
- rukovodilac Komisije za zaštitu zdravlja
- član Odbora za nagrade i odlikovanja.

Dopisni član Džemal Rezaković:

- zamjenik sekretara Odjeljenja medicinskih nauka,
- član Odbora za izdavačku djelatnost,
- član Odbora za kardiovaskularni sistem,
- član Odbora za maligna oboljenja i
- član Odbora za lijekove.

Dopisni član Hišam Serdarević:

- predsjednik Odbora za maligna oboljenja i
- član Odbora za prostorno planiranje.

2. Izvještaj o radu međuakademijskih odbora

Članovi Odjeljenja medicinskih nauka uključeni su u rad 10 međuakademijskih odbora. Odjeljenje je u protekloj godini iniciralo organizovanje dva nova međuakademijska odbora sa sjedištem u našoj akademiji: odbor za organizaciju zaštite zdravlja i odbor za lijekove.

Međuakademijski odbor za biološke preparate (JAZU)

– Predsjednik Odbora: akademik Drago Ikić

Predstavnici ANUBiH: akademik Jakob Gaon i dopisni član Džemal Rezaković

U protekloj godini Odbor je bio vrlo aktivan. Pored redovnih sjednica, organizovan je i naučni skup Morbili u Jugoslaviji, koji je održan u Mostaru 9. i 10. novembra 1983. godine. Pri Odboru je oformljena i Sekcija za istraživanje i primjenu interferona u liječenju

tumora. Predstavnik Akademije u Sekciji je prof. dr Vesna H a d ž i o m e r o v i ć — R e z a k o v i ć.

Meduakademijski odbor za endemsku nefropatiju (SANU)

Predstavnici ANUBiH: akademik Jakob G a o n i prof. dr Momir M a c a n o v i ć
Odbor je organizovao Simpozijum o endemskoj nefropatiji (Niš, 11–14. maja 1983), na kojem je akademik Jakob Gaon podnio dva referata.

Članovi Odjeljenja uključeni su u rad i sljedećih meduakademijskih odbora:

– *Meduakademijskog odbora za kardiovaskularnu patologiju (SANU)* – dopisni član Sead B r k i ć;

– *Meduakademijskog odbora za ekofiziologiju (SANU)* – akademici Marko C i g l a r i Seid H u k o v i ć;

– *Meduakademijskog odbora za specifičnu preosjetljivost organizma (SANU)* – akademici Marko C i g l a r i Seid H u k o v i ć;

– *Meduakademijskog odbora za maligne tumore glave i vrata (JAZU)* – dopisni član Aleksandar N i k u l i n i prof. dr Vesna H a d ž i o m e r o v i ć — R e z a k o v i ć;

– *Meduakademijskog odbora za biomedicinske nauke (SANU)* – dopisni član Aleksandar N i k u l i n ;

– *Meduakademijskog odbora za proučavanje infekcija ljudi i životinja streptokokom agalaksije (SAZU)* – dopisni član Ladislav O ž e g o v i ć;

– *Meduakademijskog odbora za ishranu (VANU)* – akademik Grujica Ž a r k o v i ć i

– *Meduakademijskog odbora za epidemiologiju tumora (VANU)* – dopisni član Aleksandar N i k u l i n i prof. dr Vesna H a d ž i o m e r o v i ć — R e z a k o v i ć.

3. Izvještaj o radu odjeljenjskih odbora

Članovi Odjeljenja medicinskih nauka aktivno djeluju u pet odjeljenjskih odbora: u Odboru za kardiovaskularnu patologiju, Odboru za virusni hepatitis, Odboru za endemsku nefropatiju, Odboru za lijekove i u Odboru za maligna oboljenja.

Odbori se redovno sastaju, a njihov rad se ogleda u organizovanju naučnih skupova i simpozijuma i koordiniranju istraživanja u okviru projekata.

Odbor za kardiovaskularni sistem

Predsjednik Odbora: dopisni član Sead B r k i ć

Zadatak Odbora je da koordinira rad na projektu *Krvni sudovi srca kod ljudi iznad 65 godina starosti*

U Odboru saraduje deset poznatih kardiologa iz Sarajeva. U januaru protekle godine održana je sjednica i započet je rad na organizovanju simpozijuma Krvni sudovi srca i koronarna bolest. Na sjednici je oformljen Organizacioni odbor Simpozijuma, koji je održao četiri sjednice. Predsjednik Organizacionog odbora Simpozijuma je bio dopisni član Sead Brkić, a naučni sekretar prof. dr Drenka Šećerov.

Simpozijum je održan 13. oktobra 1983. godine, a podneseno je sedamnaest referata. Pored stručnjaka iz Bosne i Hercegovine, Skupu su prisustvovali i specijalisti iz drugih republika.

Odbor za virusni hepatitis

Predsjednik Odbora: akademik Jakob G a o n

U Odboru saraduje deset stručnjaka za virusni hepatitis. U protekloj godini Odbor je održao dvije sjednice: 19. maja i 11. novembra. Na sjednicama je analizirana epidemiološka situacija u Republici i data su uputstva i sugestije u vezi sa preduzimanjem potrebnih mjera da se broj oboljelih smanji, posebno u vezi sa održavanjem XIV zimskih olimpijskih igara. Zatim je izradeno uputstvo republičkoj zdravstvenoj službi za diferencijalnu dijagnozu virusnih hepatitisa tipa A i B i hepatitisa NON A NON B (nediferencirani tip).

Pored navedenog, Odbor koordinira rad na projektu *Epidemiološke studije prokurenosti stanovništva Bosne i Hercegovine prouzrokovane virusnog hepatitisa*.

Odbor za endemsku nefropatiju

Predsjednik Odbora: akademik Jakob Gaon

Odbor okuplja dvanaest stručnjaka za ispitivanje uzroka pojave endemske nefropatije i koordinira rad na projektu *Longitudinalna klinička, epidemiološka i laboratorijska istraživanja endemske nefropatije u dva naselja oblasti zahvaćene ovom bolešću*.

U protekloj godini Odbor se sastao dva puta: 4. maja i 7. novembra. Na sjednicama je analiziran rad terenske ekipe i data su uputstva o daljem radu. Predsjednik Odbora akademik Jakob Gaon upoznao je članove sa izvještajem poznatog britanskog hidrologa dra Edmundsa, koji je istraživač sastav vode ugrožene oblasti.

Odbor za lijekove

Predsjednik Odbora: akademik Seid Huković

Odbor okuplja 9 članova.

U protekloj godini održana je jedna sjednica. Odbor je pratio rad na projektu *Evaluacija lijekova vlastitog porijekla* i razmatrao djelatnost drugih komisija za lijekove. Održavanje naučnog skupa Unapređenje farmakološke metode za ispitivanje lijekova vlastitog porijekla planirano je za jesen 1984. godine.

Odbor za maligna oboljenja

Predsjednik Odbora: dopisni član Hišam Serdarević

Odbor se sastao u decembru protekle godine. U toku godine održani su i sastanci članova Odbora sa Pneumofiziološkom i Kancerološkom sekcijom Društva ljekara BiH. Ovim sastancima razmatrana su pitanja u vezi sa izradom jedinstvenih protokola za hemoterapiju karcinoma, kao i mogućnosti organizacije hospitalnih ustanova i stvaranja timova za razvoj naučnoistraživačkog rada na području malignoma.

ODJELJENJE TEHNIČKIH NAUKA

1. Izvještaj o radu na zadacima Akademije

a) Rad na naučnim projektima

1. *Aktuelni problemi vodoprivrede BiH* (vidi izvještaj Komisije za vodoprivredu).
2. *Istraživanje matematičkih modela* (vidi izvještaj Potkomisije za matematsko modeliranje).
3. *Istraživanje značaja vrijednosti i mogućnosti razvoja i upotrebe globalnih imitacionih modela u razvojnim segmentima samoupravnog društva* (vidi u izvještaju Komisije za

teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja).

4. *Voda kao faktor razvoja na kršu* (vidi izvještaj Komisije za vodoprivredu).

5. *Problem geneze boksita u nekim ležištima šire okoline Jajca* — glavni istraživač: dopisni član Fabrijan Trubelja.

Projekat se finansira iz sredstava Fonda za naučnoistraživački rad Akademije. U 1983 godini rad se odvijao na terenu, u laboratoriji i u kabinetu. Radeno je na problematici porijekla i geneze boksita neogenske starosti u basenima Gerzovo i Barači, zatim na istoj problematici koja se odnosi na dijasporske boksite trijaskke starosti kod sela Ljuše južno od Jajca. Ova su istraživanja praktički završena u granicama raspoloživih sredstava, a postignuti rezultati su u fazi sređivanja i pripremanja za štampu. O postignutim rezultatima koji se odnose na istraživanje trijaskih boksita u okolici sela Ljuše referisano je na V međunarodnom kongresu za proučavanje boksita, glinice i aluminija (ICSOBA), koji je održan u Zagrebu.

O problematici porijekla i postanka negenetskih boksita u okolici Jajca referisano je na I simpoziju Jugoslovenske mineraloške asocijacije.

6. *Regionalna hidrologija i inženjerska geologija BiH*

— glavni istraživač akademik Radoslav Jovanović

U toku 1983. g. od odobrenih sredstava iz Fonda NIR-a organizovana je izrada podloga (crteža) hidroenergoobjekata (brana) na teritoriji BiH, kao i izrada novih preglednih tabela (inženjerskogeoloških i hidrogeoloških klasifikacija stijena). Izvršeno je i snimanje objekata u dolini rijeke Neretve.

b) Naučni skupovi

Aktuelni problemi vodoprivrede BiH (vidi izvještaj Komisije za vodoprivredu).

Voda kao faktor razvoja na kršu (vidi izvještaj Komisije za vodoprivredu).

Aktuelni problemi i prioritetna istraživanja u energetici BiH (vidi izvještaj Komisije za energetiku).

c) Učešće članova Odjeljenja na naučnim skupovima

Dopisni član F. Trubelja učestvovao je na V međunarodnom kongresu za proučavanje boksita, glinice i aluminija (ICSOBA), koji je održan u Zagrebu od 26. do 29. IX 1983 godine. Na Kongresu je referisao o postignutim rezultatima koji se odnose na istraživanje trijaskih boksita u okolici sela Ljuše.

O problematici porijekla i postanka neogenskih boksita u okolici Jajca dopisni član F. Trubelja je referisao na I simpoziju Jugoslovenske mineraloške asocijacije, koji je održan u Arandelovcu od 10. do 15. X 1983. g.

Akademik R. Jovanović učestvovao je u radu Simpozija o mikrorejonizaciji u gradskim naseljima, koji je održan 11. i 12. maja 1983. g. u Zadru.

d) Rad Odjeljenja na tekućim zadacima

U toku 1983. godine Odjeljenje je održalo osam sjednica, na kojima su razmatrani različiti tematski sadržaji.

Pored tekućih, na sjednicama su razmatrana i druga pitanja vezana za rad Odjeljenja, kao što su:

— izvještaj o radu u 1982. godini i plan rada za 1983.;

— prijedlozi za nagrade i odlikovanja;

— korišćenje deviznih i dinarskih sredstava za naučni rad, kongrese, studijska putova-

nja i sl.

- održavanje naučnih veza sa akademijama i naučnim institucijama u zemlji i inostranstvu;

- učešće članova Akademije u radu međuakademijskih odbora;

- donošenje odluke o učešću članova Akademije na skupovima koje finansira Akademija;

- izvršenje plana rada Odjeljenja i njegovih odbora i komisija i sl.

Posebna pažnja bila je posvećena pripremi izdanja posvećenih jubilejima pojedinih članova Odjeljenja. Sveska posvećena akademiku Juliju Hahamoviću je izašla iz štampe, a uskoro treba da izađu iz štampe i sveske posvećene akademiku R. Jovanoviću i akademiku A. Trumiću. U pripremi su i sveske posvećene akademiku J. Baču i akademiku M. Kadiću.

Tokom cijele godine vršene su pripreme za izbor novih članova Akademije. Obavljena je temeljita analiza zastupljenosti pojedinih disciplina u Akademiji a, s tim u vezi, razmatrane su i potrebe i razvijenost pojedinih struka u Republici. U okviru priprema za izbor novih članova detaljno su razmatrani i svi kandidati, kako oni predloženi u samom Odjeljenju, tako i oni koje su predložile naučnoistraživačke institucije van Akademije.

e) Rad članova Odjeljenja u tijelima Akademije

Akademik Josip Bać:

- član Komisije za vodoprivredu i

- član Odbora za finansije.

Akademik Radoslav Jovanović:

- predsjednik Odbora za prirodne resurse,

- predsjednik Komisije za geologiju i

- predsjednik Komisije za stijene i nemetale.

Akademik Muhamed Kadić:

- predsjednik Odbora za prostorno planiranje i zaštitu okoline,

- član Komisije za urbanizam i

- član Komisije za nagrade i odlikovanja.

Akademik Kemal Kapetanović:

- član Predsjedništva Akademije,

- član Odbora za koordinaciju naučnog rada,

- član Odbora za međunarodnu saradnju,

- član Odbora za prirodne resurse,

- predsjednik Komisije za metale i

- predsjednik Koordinacionog odbora za saradnju sa Metalurškim institutom „Hasan Brkić” u Zenici.

Akademik Ivan Soklić:

- član Odbora za prirodne resurse;

- predsjednik Komisije za kaustobiolite tog odbora;

- član Komisije za geološku kartu tog odbora;

- član Grupe za paleontologiju.

Akademik Svetozar Zimonjić:

- predsjednik Akademije i član Predsjedništva (po funkciji),

- predsjednik Komisije za teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja i
- član Savjeta akademija SFRJ (po funkciji).

Akademik Husref Redžić:

- sekretar Odjeljenja tehničkih nauka i član Predsjedništva,
- predsjednik Komisije za istoriju umjetnosti BiH i
- član Komisije za arhitekturu i zaštitu spomenika Odbora za prostorno planiranje.

Akademik Muhamed Ridanović:

- zamjenik sekretara Odjeljenja tehničkih nauka,
- član i sekretar Komisije za vodoprivredu i
- član Koordinacionog odbora za saradnju sa institutima „Energoinvesta”.

Dopisni član Kemal Hanjalić:

- član Odbora za biblioteku i dokumentaciju,
- član Potkomisije za matematsko modeliranje,
- član Koordinacionog odbora za saradnju Akademije sa institutima „Energoinvesta”
- predsjednik Komisije za energetiku.

Dopisni član Fabijan Trubelja:

- član Odbora za prirodne resurse,
- član Komisije za stijene i nemetale,
- član Komisije za geologiju i
- član Odbora za izdavačku djelatnost.

2. Izvještaj o radu međuakademijskih odbora

Meduakademijski odbor za fizičke i hemijske osobine (SANU)

Predsjednik Odbora: akademik Pavle Savić

Predstavnici ANUBiH: akademici Julije Hahamović i Kemal Kapetanović

Odbor se u protekloj godini nije sastajao u plenumu. Aktivnost Odbora odvijala se putem individualne angažovanosti pojedinih članova. Akademik Julije Hahamović radio je i dalje na prikupljanju fizičkih i mehaničkih osobina našeg kamena sedimentnog porijekla.

Akademik Kemal Kapetanović u toku 1983. godine završio je rad „Ispitivanje i karakterizacija fizičko-metalurških karakteristika kvalitetnih i plemenitih čelika Željezare Zenica”.

Meduakademijski odbor za energetske izvore i energetiku (SANU)

Predsjednik Odbora: akademik Aleksandar Despić

Predstavnici ANUBiH: dr Aleksandar Popović i dopisni član Kemal Hanjalić

Dopisni član K. Hanjalić je učestvovao u radu sjednice Odbora koja je održana u maju 1983. godine u SANU. Sjednica je bila posvećena raspravi o dokumentu „Strategija dugoročnog razvoja energetike Jugoslavije”, koji je sastavila Radna grupa za izradu Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

Meduakademijski odbor za teoretske nauke (SANU)

Predstavnik ANUBiH: akademik Manojlo Maravić

Odbor se u protekloj godini nije sastajao.

Međuakademijski odbor za industrijalizaciju stambene izgradnje i unapređenje stanovanja (SANU)

Predsjednik Odbora: akademik Branko Žeželj

Predstavnici ANUBiH: akademik Julije Hahamović i ing. Gorazd Bučar

Akademik Julije Hahamović je učestvovao u radu Odbora i na skupu u Predsjedništvu SANU 18. novembra 1983. godine održao koreferat „Neke misli u vezi sa dugoročnim programom ekonomske stabilizacije stambene izgradnje”. Referat će biti štampan u analima Srpske akademije nauka i umetnosti.

Međuakademijski odbor za proučavanje položaja i problema nauke (JAZU)

Predstavnik ANUBiH: akademik Svetozar Zimonjić

Odbor se u 1983. godini nije sastajao.

3. Izvještaj o radu komisija Odjeljenja

Komisija za vodoprivredu

1. Rad na zadacima Akademije

a) Rad na naučnim projektima

Aktuelni vodoprivredni problemi Bosne i Hercegovine

U funkciji nosioca ovog zadatka Komisija je u toku 1983. godine pokrenula pripreme akcije za održavanje planiranog skupa – II savjetovanja o vodoprivrednim problemima BiH. Na ovom zadatku bilo je angažovano 25 saradnika.

U izvještajnom periodu Komisija je održala 6 sjednica. Tri sjednice održane su u proširenom sastavu (2 konsultativna sastanka i jedan radni dogovor).

Razmatrana su neka otvorena pitanja daljeg rada Komisije u širem sastavu, status saradnika na projektima, kadrovska situacija Komisije, perspektive daljeg razvoja i druga pitanja.

Voda kao faktor razvoja na kršu

Komisija za vodoprivredu je, kao koordinator ovog zadatka, nastavila sa radom na realizaciji programa makroprojekta *Voda kao faktor razvoja na kršu*, uz aktivno učešće svojih članova na planiranom radnom savjetovanju Preliminarna valorizacija dosadašnjih rezultata istraživanja.

Potkomisija za matematsko modeliranje transportnih procesa u fluidu

1. Rad na zadacima Akademije

a) Naučni projekti

Nastavljena je aktivnost Potkomisije zacrtana dugoročnim naučnoistraživačkim programom *Istraživanje matematskih modela u transportnim procesima*. Ova aktivnost odvija se u direktnom učešću članova Potkomisije u realizaciji nekoliko istraživačkih projekata koji se rade u pojedinim istraživačkim organizacijama u Republici. Istina, završetkom projekta *Numeričke metode i matematski modeli za proračun transportnih procesa u*

luidu krajem 1982. godine (ANUBiH je korisnik, a sufinansijeri SIZ-a nauke SRBiH i TĖN—Energoinvest), koji je obrađivao fundamentalne aspekte problema i okupljao istraživače iz više istraživačkih organizacija pod direktnom koordinacijom Potkomisije, aktivnost je tokom 1983. godine svedena na koordiniranje pojedinačnih radova članova i učesnika u realizaciji dva projekta koji obrađuju neke aspekte modeliranja i primjenu nodela:

— *Razvoj matematskih modela difuzije polutanata u urbanim i industrijskim regijama* — segment „D” projekta *Studija zagađenosti i upravljanja životnom sredinom u urbanoj regiji grada Sarajeva* (izvođač istraživanja je Institut za procesnu tehniku, energiku i tehniku sredine Mašinskog fakulteta u Sarajevu, odgovorni istraživač K. Hanjalić, projekat se finasira u okviru jugoslovensko-američke saradnje)

— *Modeliranje procesa direktne gasifikacija uglja u strujnom reaktoru* (izvođač istraživanja ITEN — Energoinvest i IPES — Mašinski fakultet, Sarajevo, odgovorni istraživač mr M. Sijerčić, sufinansiranje u okviru jugoslovensko-američke saradnje).

U okviru ovih projekata u fokusu istraživanja su sljedeći aspekti:

— modeliranje gravitaciono-uzgonskih efekata u turbulentnim tokovima sa primenom na modeliranje strujanja fluida i disperzije pasivnog kontaminanta u prirodnim konfiguracijama (atmosferska strujanja, vodene akumulacije, prirodni vodotoci);

— modeliranje hemijskih reakcija i radijacionog transporta toplote u turbulentnim tokovima fluida;

— razvoj i dalje usavršavanje numeričkog metoda pogodnog za proračun tokova i transportnih procesa u domenima nepravilnih konfiguracija.

Rad na ovim istraživanjima nastaviće se i u toku 1984. godine.

b) Naučni skupovi i javna predavanja

Naučni skupovi od šireg značaja nisu održavani. Potkomisija je održala prošireni otvoreni sastanak u okviru kojeg je organizovana rasprava o temi „Novi opšti numerički metod za rješavanje transportnih procesa u kontinuumu”.

Uvodno izlaganje podnio je dr Ismet Demirdžić, docent Mašinskog fakulteta u Sarajevu.

c) Izdavačka djelatnost

U 1983. god. završen je i predat u štampu zbornik radova *Matematski modeli turbulentnih transportnih procesa*. Zbornik, koji sadrži sedam priloga članova Potkomisije u kojima su prezentirani noviji rezultati istraživanja obavljenih tokom posljednjih nekoliko godina, kao i širi prikaz rezultata što su u sažetoj formi prezentirani od strane grupe istraživača na naučnom skupu 1980—1981. AFOSR/HTTM Stanford Conference on Complex Turbulent Flows, biće štampan u svesci Posebna izdanja LXVI, knj. 12.

Komisija za energetiku

Predsjednik: dopisni član K. Hanjalić

Komisija za energetiku je reaktivirana početkom 1983. godine u novom sastavu. Održano je 5 sastanaka, na kojima su razmatrani program aktivnosti, metod rada Komisije, obavljene pripreme i izrada inicijalnog materijala za savjetovanje o aktuelnim problemima energetike.

b) Naučni skupovi

U skladu sa planiranom aktivnošću, Komisija je organizovala savjetovanje *Aktuelni problemi i prioriteta istraživanja u energetici BiH*, koje je održano 24. juna 1983. godine u prostorijama Akademije. Savjetovanju je prisustvovalo oko 30 pozvanih učesnika – istaknutih stručnjaka i zvaničnih predstavnika naučnoistraživačkih organizacija, fakulteta, većih radnih organizacija iz područja energetike, republičkih organa i SIZ-a nauke BiH.

Savjetovanje je organizovano kao doprinos ANUBiH širim društvenim nastojanjima u podsticanju razvoja energetike kao jednog od bitnih preduslova privrednog, ekonomskog i društvenog razvoja zemlje. Posebno je stavljen naglasak na analizu naučnoistraživačkog rada, njegovu ulogu i mogućnosti doprinosa razrješavanju akutnih i aktuelnih problema koji opterećuju današnje stanje energetike, a osobito njen dalji razvoj, te sagledavanju sopstvenih istraživačkih potencijala i njihovom koncentrisanju i koordiniranju u funkciji prioriteta potreba.

Kao cilj savjetovanja postavljeno je sljedeće:

- razgraničavanje i definisanje prioriteta pravaca u kojim bi trebalo usmjeriti istraživačke napore i skoncentrisati kadrovski i materijalni potencijal Republike koji se već alokira za istraživanja u ovoj oblasti, a takođe definisanje potrebe za dodatnim ulaganjima ukoliko za to postoje tehnološki i ekonomski argumenti;

- definisanje područja od šireg značaja koja predstavljaju osnovu za nove prodore u energetici, a takođe i preduslov za uspješno realizovanje prioriteta razvojnih projekata;

- definisanje područja koja trenutno nemaju prioritet, ali u kojima treba organizovati prateća istraživanja, kako bismo stekli nužni kvantum znanja koje bi nam omogućilo da u pogodnom periodu sa dovoljnom spremnošću poduzmemo obimnije razvojne projekte;

- sagledavanje naučnoistraživačkog potencijala Republike, a i cijele zemlje, i procjena realnih mogućnosti u sopstvenoj realizaciji većih razvojnih projekata, te definisanje programa razvoja kadrova i materijalne osnove istraživačkog rada kako bi se u dogledno vrijeme obezbijedili uslovi za ozbiljniji doprinos sopstvenih istraživanja razvoju energetike.

Učesnicima je dostavljen inicijalni materijal, sa tezama za raspravu koje je pripremila Komisija. Ovaj materijal, zajedno sa autorizovanim prilogima 14 učesnika savjetovanja pripremljen je za štampu i biće obavljen u svesci Posebna izdanja početkom 1984. godine.

ODJELJENJE PRIRODNIH I MATEMATIČKIH NAUKA

1. Izvještaj o radu na zadacima Akademije

a) Rad na naučnim projektima

Projekti u kojima Akademija ima ulogu nosioca

*1. Problemi biosistematskog položaja i statusa oštrulja *Aulopyge hüegeli**

- glavni istraživač akademik Tihomir Vuković

Projekat se finansira iz sredstava Fonda za naučnoistraživački rad Akademije. U toku 1983. godine izvršena su terenska istraživanja i prikupljen odgovarajući materijal. U 1983. godini je izašla iz štampe knjiga Slatkovodno ribarstvo, u kojoj je akad. T. Vuković obradio poglavlje „Sistematika riba”. Na osnovu nekih važnih prihvaćenih dijagnostičkih karakteristika oštrulja izdvojena je nova potfamilija *Aulopyginae*.

2. Pitanja usvajanja i uvođenja genetičkog inženjerskih metoda u istraživačke i proizvodne aktivnosti u Bosni i Hercegovini

— glavni istraživač dopisni član Ljubomir Berberović

U okviru realizacije ovog inicijalnog istraživačkog projekta koji se finansira iz sredstava Fonda NIR-a, 6. jula 1983. godine održan je razgovor između naučnika i privrednika naše republike koji su zajednički organizovale Akademija i Privredna komora BiH. U razgovoru je sudjelovalo oko trideset učesnika.

U okviru dalje realizacije istog projekta u Sarajevu je održan skup pozvanih eksperata iz oblasti genetičkog inženjerstva (opširnije pod b) Naučni skupovi).

Projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

Međuakademijski projekat *Proučavanje infekcija streptokokom agalaksije kod ljudi i životinja*

— nosilac Slovenačka akademija nauka

Istraživanjima u našoj republici, koja finansira SIZ nauke BiH, rukovodi akademik Avdo Hadžibegović.

Kao nastavak makroprojekta *Pravci razvoja poljoprivrede u brdsko-planinskom području SRBiH*, u okviru makroprojekta *Unapređenje stočarske proizvodnje Bosne i Hercegovine očuvanjem zdravlja i stimulacijom bioloških i fizioloških potencijala domaćih životinja*, koji je zacrtan Srednjoročnim planom Akademije, obrađuju se dvije teme: „Istraživanje stimulacije i intenzifikacije reprodukcije ovaca” i „Istraživanja o imunološkim uzrocima neplodnosti i upale mliječne žlijezde kod goveda”. Obje teme finansira SIZ nauke BiH.

b) N a u č n i s k u p o v i

U Akademiji je 17. i 18. novembra 1983. godine održan skup pozvanih eksperata iz oblasti genetičkog inženjerstva. U toku skupa prisutni naučnici, predstavnici istaknutih naučnih ustanova iz Beograda, Ljubljane, Sarajeva, Skoplja i Zagreba, podnijeli su referate o nizu aktuelnih tema iz oblasti biotehnologije i genetičkog inženjerstva i vodili razgovor sa predstavnicima regionalnih privrednih komora BiH. U radu skupa učestvovao je kao gost dr Naim Košarić, profesor Univerziteta Zapadnog Ontaria (London, Kanada), istaknuti stručnjak za naučna i razvojna pitanja biotehnologije.

Na skupu je, kao i u široj javnosti, koja je sa dosta interesovanja pratila ovaj radni sastanak, došao do izražaja stav da eksplozivni razvoj biotehnologije na osnovama genetičkog inženjerstva u svijetu može dovesti do zaokreta u prostranim područjima ljudske djelatnosti, prije svega u industriji, poljoprivredi i medicini. Konstatovano je da stoga postoji neodložna potreba za brzim uključivanjem naše nauke i privrede u svjetske tokove razvoja biotehnologije i genetičkog inženjerstva u znaku što intenzivnije i što efikasnije međusobne saradnje svih zainteresovanih, kvalifikovanih i odgovornih društvenih subjekata. Razmatrani su i konkretniji putovi i oblici organizovanja te saradnje, a privrednicima je predložen širok spektar mogućnosti koje pružaju nove tehnologije u rješavanju tekućih i dugoročnih zadataka ekonomskog razvoja.

U pripremi je sveska Posebnih izdanja u kojoj će biti objavljeni svi važniji materijali i izlaganja sa ovoga skupa, kao i izvod iz razgovora o pitanjima usvajanja i uvođenja biotehnologije na bazi genetičkog inženjerstva koji su 6. jula 1983. godine organizovale Akademija i Privredna komora BiH.

c) Učešće članova Akademije na naučnim skupovima koje je finansirala Akademija

Akademik Tihomir Vuković je učestvovao na naučnom skupu Čovek i životna sredina – vode dunavskog sliva, koji je održan od 14. do 16. novembra 1983. godine u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti. Na Skupu je podnio referat „Problemi razvoja akvakulture”.

Akademik Tihomir Vuković je, u svojstvu sekretara Odjeljenja, učestvovao u radu savjetovanja Stanje i uloga matematičkih, prirodnih i tehničkih znanosti u našem društvu i suradnja među našim akademijama, koje je održano 16. novembra 1983. g. u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Cilj Savjetovanja je bio da se:

1. kritički analizira razvoj matematičkih, prirodnih i tehničkih nauka kod nas i osigura da se te nauke adekvatno razvijaju;

2. dogovori koordinacija istraživačke djelatnosti u SFRJ i iniciranje novih smjerova istraživanja. Posebna pažnja je posvećena međuakademijskim djelatnostima koje već postoje ili se upravo razvijaju u oblasti matematičkih, prirodnih i tehničkih nauka.

d) Rad Odjeljenja na tekućim zadacima

U toku 1983. godine Odjeljenje je održalo devet sjednica, na kojima su razmatrana različita pitanja.

Članovi Odjeljenja su redovno informisani o zaključcima sa sjednica Predsjedništva i Izvršnog odbora i iznosili svoja mišljenja i prijedloge u vezi s njima.

Na sjednicama su primani naučni radovi za objavljivanje u Akademijinim izdanjima, određivani recenzenti, a diskutovano se i o opštim pitanjima izdavačke djelatnosti.

Razmatran je izvještaj o radu u 1982. godini i plan rada za 1983. godinu.

Na nekoliko sastanaka bilo je govora o prijedlozima za nagrade i odlikovanja.

Bilo je dosta rasprava o pitanjima saradnje sa različitim institucijama i organizacijama (Evropska naučna fondacija, SIZ nauke i dr.).

Razmatran je nacrt Samoupravnog sporazuma o izdavanju časopisa Radovi matematički.

Raspravljano je o pitanjima usmjerenosti naučnog rada iz oblasti prirodnih i matematičkih nauka.

Pored ovih pitanja, na sjednicama su razmatrani prijedlozi za inicijalna istraživanja, zatim pitanja u vezi s organizacijom simpozija Zaštita endema i dr.

Na nekoliko sjednica vršene su pripreme za izbor novih članova Akademije.

Odjeljenje je davalo mišljenja o projektima prijavljenim na konkurs SIZ-a nauke.

Razmatrani su i materijali „O aktuelnim problemima nauke u Jugoslaviji s posebnim osvrtom na nauku u BiH” i „Uloga Akademije u realizaciji naučnih projekata”.

Član Mađarske akademije nauka Paul Erdos boravio je u novembru 1983. godine nekoliko dana u Sarajevu kao gost Odsjeka za matematiku Prirodno-matematičkog fakulteta. Tom prilikom je ovaj širom svijeta poznati matematičar održao predavanje i u Akademiji. Tema predavanja je bila „Primjene vjerovatnosnih metoda u teoriji brojeva i kombinatorici”.

e) Rad članova Akademije u tijelima Akademije

Akademik Mahmut Bajraktarević:

– urednik sveske Radovi Odjeljenja prirodnih i matematičkih nauka LXXIV/22 i

– član Odbora za kibernetiku i sistemske analize.

Akademik Milivoje Čirić:

- predsjednik Odbora za koordinaciju naučnog rada,
- predsjednik Komisije za zemljište Odbora za prirodne resurse i
- delegat Savjeta akademijê SFRJ u Izvršnom savjetu Evropske naučne fondacije.

Akademik Krunoslav Ljolje:

- član Odbora za biblioteku i dokumentaciju.

Akademik Miroslav Varadin:

- član Komisije za nagrade i odlikovanja,
- član Sekcije za nauku RK SSRNBiH (kao delegat ANUBiH), i
- sudjelovao u radu Organizacionog odbora Savjetovanja o privredi planinskog područja, koje je organizovala Srpska akademija nauka i umetnosti (kao delegat ANUBiH).

Akademik Tihomir Vuković:

- sekretar Odjeljenja prirodnih i matematičkih nauka,
- član Predsjedništva Akademije,
- sekretar Aktiva SK Akademije,
- član Odbora za prostorno planiranje,
- predsjednik Komisije za zaštitu prirode,
- član Odbora za prirodne resurse,
- predsjednik Redakcije „Bulletin scientifique” za BiH,
- urednik Radova Odjeljenja prirodnih i matematičkih nauka (prirodnjačka sveska),
- predsjednik Organizacionog odbora naučnog skupa o genetičkom inženjerstvu i biotehnologiji i
- predsjednik Organizacionog odbora naučnog skupa Problemi zaštite endema u životnom svijetu Jugoslavije.

Akademik Avdo Hadžibegović:

- član Predsjedništva Akademije,
- predsjednik Odbora za izdavačku djelatnost i
- član Međuakademijskog odbora istraživačkog projekta Proučavanje infekcija *Stragalactiae* kod ljudi i životinja, čiji je nosilac Slovenačka akademija znanosti in umetnosti.

Dopisni član Ljubomir Berberović:

- predsjednik Odbora za međunarodnu saradnju,
- član Odbora za prostorno uređenje i zaštitu čovjekove okoline i
- član Komisije za zaštitu prirode i životne sredine.

Dopisni član Miralem Džinić:

- delegat Akademije u Savjetu makroprojekta Istraživanje savremenih pravaca razvoja proizvodnje mesa, mlijeka i prerađevina u BiH.

2. Izvještaj o radu međuakademijskih odbora

Međuakademijski odbor za proučavanje zemljišta (ANUBiH)

Predsjednik Odbora: akademik Milivoje Čirić

Odbor je započeo dva projekta: 1. *Izrada pedološkog informacionog sistema* i 2. *Izra-*

da monografije o zemljištima Jugoslavije. Prvi projekat je završen time što je projektovan sistem a njegova eksploatacija prešla u nadležnost zajednice pedoloških instituta Jugoslavije. U realizaciji drugog projekta došlo je do osipanja učesnika (odustale su MANU, CANU, ANUK i SAZU). U realizaciji I faze ostale su ANUBiH i SANU, a kao potencijalni učesnici u II fazi pridružile se JAZU i VANU. Stvarna aktivnost u obje akademije koje učestvuju u I fazi je u potpunom zastoju. Zato će se u 1984. godini ispitati svi uslovi daljeg rada i predložiti ili ukidanje Odbora ili reorganizacija njegovog rada.

Meduakademijski odbor za zaštitu prirode i životne okoline (JAZU)

Predstavnik ANUBiH: akademik Tihomir V u k o v i ć

Odbor je u protekloj godini učestvovao u organizaciji naučnog skupa Čovek i životna sredina — vode dunavskog sliva, koji je održan od 14. do 16. novembra u Beogradu.

Meduakademijski odbor za floru i fanu (SAZU)

Predstavnik ANUBiH: akademik Tihomir V u k o v i ć

U toku 1983. godine razmatrane su mogućnosti da ovaj odbor prihvati ulogu koordinatora projekta Fauna Jugoslavije, što podrazumijeva da bi naša akademija imala tu istu ulogu za teritoriju Bosne i Hercegovine.

Meduakademijski odbor za molekularne nauke (SAZU)

Predstavnik ANUBiH: akademik Krunoslav L j o l j e

Odbor se u protekloj godini nije sastajao.

Meduakademijski odbor za nuklearne nauke (SANU)

Predstavnik ANUBiH: akademik Krunoslav L j o l j e

Odbor u protekloj godini nije bio aktivan

Meduakademijski odbor za biotehnologiju (SANU)

Predstavnici ANUBiH: akademik Tihomir V u k o v i ć i dopisni član Mladen T r k - o v n i k

Odbor je osnovan 1983. godine sa zadatkom da objedinjuje napore koji se na ovom važnom području čine širom Jugoslavije.

ODJELJENJE ZA KNJIŽEVNOST I UMJETNOST

1. Izvještaj o radu na zadacima Akademije

a) Rad na naučnim projektima

Projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

Bibliografija radova o narodnoj književnosti

U toku 1983. godine nastavljen je, u saradnji sa Institutom za jezik i književnost u Sarajevu, rad na Bibliografiji radova o narodnoj književnosti. Radilo se uglavnom na prire-

divanju VII knjige rezimirane bibliografije radova o narodnoj književnosti i izvršena je konačna redakcija rezimiranih jedinica iz odabranih časopisa (Glasnik Društva srpske slovesnosti, Glasnik Profesorskog društva, Hrvatska revija i Južni pregled). Izrađeni su i registri (predmetni, geografski i imenski) i rukopis VII knjige je dat na recenziranje.

b) Naučni skupovi

U organizaciji Odjeljenja je 22. i 23. oktobra 1983. godine održan simpozijum Savremena jugoslovenska poezija (glavni organizator akademik Čamil Sijarić). Na Simpozijumu je uzelo učešće 12 eminentnih književnih kritičara iz Jugoslavije, koji su za ovu priliku pripremili zapažene radove o našoj savremenoj poeziji. Sva izlaganja podnesena na Simpozijumu su prikupljena i biće štampana u Akademijinoj ediciji Posebna izdanja.

Sa Institutom za jezik i književnost naša akademija priprema naučni skup Socijalistička misao i književnost BiH između dva rata. Predstavnici Akademije u Organizacionom odboru ovog skupa su akademik Arif Tanović i dopisni član Mladen Oljača. Pripremljen je tekst pozivnog pisma i utvrđena je lista ličnosti koje će biti pozvane na saradnju.

d) Rad Odjeljenja na tekućim zadacima

U toku 1983. godine Odjeljenje za književnost i umjetnost je održalo devet sjednica, na kojima su, pored tekućih, razmatrana i druga pitanja vezana za rad Odjeljenja, kao što su:

- izvještaj o radu u 1982. godini i plan rada za 1983;
- pokretanje edicije monografskog karaktera i ponovno pokretanje edicije Radova Odjeljenja za književnost i umjetnost;
- pitanje međunarodne saradnje;
- prijedlozi za nagrade i odlikovanja i dr.

Najviše rasprava vodilo se u vezi sa izborima za nove članove Akademije.

Dosta pažnje posvećeno je i nastojanjima za osnivanje galerije Akademije. Formiran je inicijativni odbor sa zadatkom da formuliše ciljeve i opravdanost ovakvog izlagačkog prostora, kao i da razmotri mogućnosti za njegovo lociranje. Galerija bi trebalo da bude namjenski izložbeni prostor za stalnu postavku, povremene izložbe i saradnju sa drugim domaćim i inostranim akademijama.

Razmatrane su i mogućnosti saradnje Odjeljenja za književnost i umjetnost ANUBiH i Akademije nauka NJDR i usvojen prijedlog saradnje po oblastima.

Na sjednici Odjeljenja za književnost i umjetnost od 17. maja 1983. godine predsjednik Poslovnog odbora IRO „Veselin Masleša” drug Boro Vidović uručio je izabrana djela akademika Čamila Sijarića i dopisnog člana Mladena Oljače kao poklon Biblioteci ANUBiH.

Dopisni član Vojin Komadina održao je 1. juna 1983. godine pristupnu besjedu na temu „Tradicija i folklor kao elementi savremenog muzičkog izraza”. Besjeda je bila popraćena izvođenjem njegovih djela:

1. Četvrta sonata za klavir — „U slavu domestika kir Stefana Srbina”,
2. Lindžo i
3. Nijemo glamočko kolo.

Za klavirom: Dunja Kašanin, asistent Muzičke akademije u Sarajevu.

e) Rad članova Odjeljenja u tijelima Akademije

Akademik Ćamil Sijarić:

- član Odbora za biblioteku i dokumentaciju,
- u svojstvu delegata Akademije bio član Savjeta Izdavačkog preduzeća „Veselin Mašleša”, Savjeta za izdavačku i bibliotečku djelatnost Republičke zajednice za obrazovanje i kulturu i član Odbora Zadužbine Ive Andrića.

Akademik Midhat Šamić:

- član Komisije za nagrade i odlikovanja.

Akademik Derviš Sušić

- član Predsjedništva Akademije.

Akademik Ivo Šeremet:

- član Odbora za finansije.

Dopisni član Vojin Komadina:

- član Odbora za izdavačku djelatnost.

Dopisni član Mladen Oljača:

- član Odbora za koordinaciju naučnog rada.

Dopisni član Boško Kućanski:

- sekretar Odjeljenja za književnost i umjetnost,
- član Predsjedništva Akademije i
- član Odbora za međunarodnu saradnju.

Dopisni član Dževad Hožo:

- zamjenik sekretara Odjeljenja za književnost i umjetnost.

MEĐUODJELJENJSKI ODBORI I KOMISIJE

1. Odbor za prirodne resurse

U 1983. godini Odbor je radio u plenumu predsjednika pojedinih komisija i u komisijama.

Odbor je održao četiri plenarne sjednice, na kojim su razmatrani opšta problematika rada pojedinih komisija, ostvarivanje planiranih zadataka i pitanje iznalaženja novih puteva za unapređenje realizacije konkretnih projekata i zadataka unutar pojedinih komisija i Odbora u cjelini.

Uglavnom je raspravljano o organizacionim pitanjima, metodu i sadržaju rada Odbora, načinu realizacije zadataka iz programa Odbora i mogućnosti proširivanja Odbora istaknutim naučnim i privrednim radnicima iz Republike.

Nakon ove rasprave doneseni su sljedeći zaključci:

- U cilju realizacije zadataka iz programa potrebno je Odbor proširiti određenim brojem istaknutih naučnih i privrednih radnika iz oblasti prirodnih resursa (prvenstveno grupe geoloških nauka i rudarstva) kako bi se preko ovih lica i njihovih organizacija privukao što veći broj saradnika u pojedine komisije, koji bi bili angažovani kako na realizaciji po-

stojećeg srednjoročnog plana tako i na novim aktuelnim temama. U Odbor je izabran i predstavnik Komisije za energetiku dopisni član K. Hanjalić.

– Usvojen je i prijedlog da se Akademija, preko Odbora za prirodne resurse, u realizaciji programskih zadataka osloni na dvije naučnoistraživačke, odnosno univerzitetske organizacije koje su već uključene u udruženi rad, a to su: Rudarsko-geološki institut i fakultet u Tuzli i Zavod za inženjersku geologiju i hidrogeologiju Građevinskog fakulteta u Sarajevu.

Na osnovu preliminarog sporazuma uskoro treba da uslijedi potpisivanje Samoupravnog sporazuma između Akademije i pomenutih organizacija. Akademija je iz svog programa, a preko pomenutih organizacija, učestvovala na konkursu SIZ-a nauke sa tri teme:

1. *Klizišta SFRJ – posebno teritorije BiH,*
2. *Kompleksna istraživanja dijabazrožnačke formacije i*
3. *Kompleksna studija kvartara.*

– Pomenute teme ušle su u dugoročni program Odbora za prirodne resurse, koji je program prihvatio i osnovani Međuakademijski odbor (između Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Srpske akademije nauka i umjetnosti i ANUBiH). Na jednoj od prethodnih sjednica usvojen je prijedlog Komisije za geologiju o osnivanju ovog međuakademijskog odbora, u koji su ušli predstavnici Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, Srpske akademije nauka i umjetnosti i Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.)

– Početkom 1984. godine nekolicina poznatih naučnih privrednih radnika iz Republike biće pozvana na prvu sjednicu proširenog Odbora za prirodne resurse, na kojoj će se razmatrati sljedeća tematika: kadrovi u grupi geoloških i rudarskih nauka; stanje, struktura i oprema institucionalne naučnoistraživačke osnove; stanje specijalističkih kadrova; izrada programa kritičnih sirovina u cilju održavanja savjetovanja i, naročito, registrovanja podataka o činjeničnom stanju radi praćenja razvojnih doprinosa u naučnoistraživačkom radu.

– Zaključeno je da se, slično kao za oblast geoloških i rudarskih nauka, izaberu odgovarajući istaknuti naučni radnici i privrednici iz oblasti bioloških nauka (zadužen akademik T. Vuković).

– Prihvaćeno je i osnivanje Grupe za klizišta, u sastavu: akademik R. Jovanović, mr M. Šalović (Rudarsko-geološki institut i fakultet u Tuzli) i dr S. Tokić (Zavod za inženjersku geologiju i hidrogeologiju), koja će raditi u okviru Komisije za geologiju.

– Zaključeno je, takode, da Grupa za paleontologiju u najjednostavnijoj tehnici objavi rezultate koji na najbolji način ilustruju stanje poznavanja i razvoja paleontologije u BiH.

R a d k o m i s i j a

Komisija za metale

Predsjednik: akademik Kemal Kapetanović

Usljed znatne zaduženosti predsjednika Komisije na drugim zadacima, rad se u toku godine odvijao uglavnom u okviru individualne angažovanosti pojedinih članova na programskim zadacima, posebno na proučavanju geneze različitih lokaliteta lateritnih ruda.

Komisija za zemljište

Predsjednik: akademik Milivoje Ćirić

Komisija za zemljište radi na izradi monografije o zemljištima BiH. Poslije uradenog opšteg dijela (oko 130 stranica), nastupio je zastoj u radu jer angažovani autori nisu izvršili preuzete zadatke.

Komisija za zemljište je koordinator u projektu *Integralni informacioni sistem*, koji se realizuje u Računskom centru UPI-ja i Institutu za stočarstvo SOUR-a UPI. Akademija je učestvovala u formiranju koncepta i u povezivanju aktivnosti ove tri institucije i organizovale javni sastanak na kojem će se prikazati rezultati rada. Projekat će biti okončan u 1984. godini.

Planirani sastanak korisnika računarske tehnologije za primjenu multivarijantnih analiza u istraživačkom radu pripreman je u 1983. godini. Međutim, nivo pripremljenosti nije bio zadovoljavajući da bi se skup održao te je proširen krug saradnika i produžen rad, tako da se održavanje skupa predviđa u 1984. godini.

Komisija za biljni svijet

Usljed smrti akademika P. Fukareka, koji je rukovodio ovom Komisijom, Komisija se u toku godine nije sastajala. Pojedini članovi radili su na posebnim planskim zadacima.

Komisija za životinjski svijet

Predsjednik: akademik Tihomir V u k o v i ć

U 1983. godini započete su pripreme za održavanje naučnog skupa Problemi zaštite endema u živom svijetu Jugoslavije, za čiju je organizaciju naša akademija, odnosno Komisija za životinjski svijet dobila mandat od Međuakademijskog odbora za zaštitu prirodne i čovjekove okoline, čije je sjedište u Zagrebu (JAZU). Pošto je prethodno planirani skup o zaštiti voda dunavskog sliva održan tek u novembru 1983. godine, to se kasnilo sa pripremama i ovog naučnog skupa. Zatraženo je putem JAZU da sve akademije delegiraju predstavnike u Organizacioni odbor, ali one to do sada nisu učinile. Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka imenovalo je svoje članove i članove izvan Akademije u ovaj odbor.

Na naučnom skupu Čovjek i životna sredina – vode dunavskog sliva akademik T. Vuković održao je referat „Problemi razvoja akvakulture”, koji predstavlja doprinos racionalnijem iskorištavanju bioloških resursa.

Komisija za stijene i nemetale

Predsjednik: dopisni član Fabijan T r u b e l j a

Komisija se još uvijek nalazi u fazi traženja puteva za okupljanje saradnika, organizaciju rada i realizaciju zadataka iz planā i programa Odbora.

Međutim, s obzirom da je problematika rada ove komisije izuzetno značajna i aktuelna u narednom periodu je nužno aktivirati njen rad.

Komisija za kaustobiolite

Predsjednik: akademik Ivan S o k l i ć

Komisija ima 10 članova, od kojih su formirane četiri studijske grupe koje razrađuju problematiku iniciranja naučnih radova iz područja geologije eksploatacije i prerade uglja i nafte i drugih programskih zadataka. Komisija do sada nije pokretala naučne projekte čiji bi nosilac bila Akademija ili u kojim bi se Akademija ili više akademija pojavljivale kao koordinatori.

Dok je koordinacija na području Republike, kako za ugalj tako i za naftu, na zadovoljavajućem nivou, međurepublička i međunarodna saradnja na ovom planu u znatnoj mjeri zaostaju.

Komisija za geologiju

Predsjednik: akademik Radoslav J o v a n o v i ć

U okviru zaključaka u izvještaju za 1983. godinu, ova komisija je inicirala osnivanje

Međuakademijskog odbora za grupu geoloških nauka – fundamentalne nauke (ANUBiH, SANU i CANU).

Odbor sačinjavaju: akademik Zarija Bešlić (CANU), sekretar Odbora, akademik Petar Stevanović (SANU), akademik Nikola Pantić (SANU) i akademik Radoslav Jovanović (ANUBiH).

Zaključeno je da se u okviru dugoročne kompleksne geološke studije vrše proučavanja u graničnom prostoru triju republika (BiH, Crne Gore i Srbije), tj. u prostoru Bijelog Polja u pravcu sjeverozapada pa sjeverno od Sarajeva. U ovom prostoru obavila bi se terenska i kabinetska ispitivanja i istraživanja u prvoj fazi na osnovi objavljenih geoloških karata i naučnih radova, kao i pregledom karakterističnih profila u najmarkantnijim (komisijски izabranim) profilima u ovom dijelu Dinarida.

U tom prostoru postavlja se proučavanje problema iz oblasti osnovnih geoloških nauka, i to:

1. biostratigrafski razvoj paleozoik – mezozoik;
2. kompleksna savremena studija dijabazrožnačke formacije,
3. minerogeneza boksita i
4. kompleksna studija kvartara.

Ove teme su, uz saglasnost nadležnih organa Akademije, ušle u plan i program Odbora za prirodne resurse stoga što se smatra da predstavljaju centralna fundamentalna pitanja u oblasti stratigrafije i tektonike ovog prostora (dakle, centralnog dijela Dinarida) pa, prema tome, nose sve korisne posljedice za oblast primijenjenih geoloških i tehničkih nauka.

U kontekstu prethodnih konstatacija, akademik R. Jovanović i dr S. Tokić, a na osnovu prethodno postignutog Samoupravnog sporazuma Akademije sa Rudarsko-geološkim institutom i fakultetom u Tuzli i Zavodom za inženjersku geologiju i hidrogeologiju Građevinskog fakulteta u Sarajevu, radili su na tri projekta prijavljena na konkursu SIZ-a nauke.

Organizovana je i Grupa za klizišta Komisije za geologiju, u sastavu: akademik R. Jovanović (predsjednik), mr M. Šalović i dr S. Tokić.

U jednoj užoj grupi rađeno je, na osnovu jednog sovjetskog priručnika, na uvođenju sistema u geološkim naukama.

Iz štampe je izašla edicija *Stanje geološke karte i poznavanje stuba Bosne i Hercegovine*.

2. Odbor za kibernetiku i sistemske analize

Komisija za teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja

1983. godina je druga i posljednja godina realizacije projekta *Istraživanje značaja, vrijednosti i mogućnosti razvoja i upotrebe globalnih imitacionih modela u razvojnim segmentima samoupravnog društva*.

Završeni su segmenti:

- Značenje modela u procesima odlučivanja i
- Moguća uloga modela u samoupravnim procesima odlučivanja.

Razvijeni su novi vidovi modela, odnosno modelne skice za neke razvojne segmente, i to:

- 1) Matematička modelna skica višeslojnog procesa odlučivanja,

- 2) Matematička modelna skica ekonomske ravnoteže,
- 3) Matematička modelna skica izbora prioriteta kod planiranja kapitala,
- 4) Matematička modelna skica edukativnog sistema visokog obrazovanja,
- 5) Matematička modelna skica složenog produkcionog lanca (mreže) i
- 6) Matematička modelna skica razvoja energije.

Razvijena je jedna ideja formiranja modelne mreže.

Preostaje formiranje završnog oblika studije projekta, što treba da se uradi u prvom kvartalu 1984. g. U projektu su učestvovali: S. Zimonjić (voditelj), M. Aganagić, B. Peruničić, V. Gligić, B. Matić i V. Sivjakov.

Komisija je prihvatila inicijativu Vojvođanske akademije nauka i umetnosti da u septembru 1984. godine učestvuje na naučnom skupu posvećenom pitanjima razvoja i primjene modela kod nas.

PLAN RADA AKADEMIJE

ZA 1984. GODINU

ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA

1. Naučni projekti

Naučni projekti u kojima Akademija ima ulogu nosioca

Gradske zajednice

– nosilac projekta: akademik Hamdija Čemerlić

U toku 1984. godine nastaviće se rad na dovršenju programiranih obaveza. Prof. dr Kasim Trnka i prof. Mićo Carević posjetiće skupštine opštine Mostar i Banja Luka i ispitati mjere koje su ove skupštine preduzele u cilju formiranja gradskih zajednica na njihovom području. Osim ovog, nastaviće se rad na dovršenju preuzetih obaveza. Kada budu predati predviđeni radovi, koordinator projekta objediniće rezultate istraživanja i Samoupravnoj interesnoj zajednici nauke BiH podnijeti kompletan izvještaj.

Nacionalno pitanje u Bosni i Hercegovini 1941–1945

– nosilac projekta: dopisni član Enver Redžić

I u narednom periodu nastaviće se sa istraživanjem u domaćim i stranim arhivama, prvenstveno njemačkim.

Filozofija i kritička teorija

– nosilac projekta: dopisni član Abdulah Šarčević

U 1984. godini posebno će se istraživati problem istine u modernoj filozofiji i teorija komunikativne racionalnosti.

Autonomija Bosne i Hercegovine u koncepciji nekih muslimanskih političara pronjemačke orijentacije

– nosilac projekta: dopisni član Enver Redžić

U 1984. godini obavice se najveći dio istraživanja izvora koji se odnose na materiju projekta.

Problem zaposlenosti

– nosilac projekta: akademik Hasan Hadžiomerović

U 1984. godini će se započeti sa radom na drugoj fazi projekta.

Naučni projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

Koncepcija dugoročnog privrednog razvoja BiH

— nosilac projekta: akademik Hasan Hadžomerović

U 1984. godini će se nastaviti saradnja sa Ekonomskim institutom u Sarajevu na novoj fazi rada na projektu.

2. Naučni skupovi u organizaciji Akademije

Koncepcija dugoročnog privrednog razvoja Bosne i Hercegovine — organizator skupa: akademik Hasan Hadžomerović

— Planirano je da se Skup održi 12. i 14. marta 1984. godine. Zadatak Skupa je da prezentira i verifikuje rezultate istoimenog projekta.

Kolokvij o zaposlenosti

— organizator: akademik Hasan Hadžomerović

Kolokvij je planiran za početak januara 1984. godine. Zadatak Kolokvija je da prezentira rezultate istoimenog projekta i izvrši njihovu verifikaciju.

3. Izdavačka djelatnost

— Monografija akademika Nedima Filipovića *Popisni registar jugoistočne Albanije iz 1431. godine*,

— *Posebna izdanja* — simpozijum: Problem zaposlenosti,

— *Posebna izdanja* — naučni skup: Koncepcija dugoročnog privrednog razvoja Bosne i Hercegovine,

— *Posebna izdanja* — Zbornik radova (kraća verzija) projekta Vrijednosti socijalističkog društva i vrednovanje progresivne misli u Bosni i Hercegovini između dva rata i

— *Radovi* — jedna sveska.

4. Ostale aktivnosti Odjeljenja

Odjeljenje planira da u 1984. godini održi deset sjednica. Pored tekućih poslova, na sjednicama će se nastaviti postupak u vezi sa izborom dopisnih, redovnih i vanjskih članova Odjeljenja. Kao poseban zadatak Odjeljenje planira organizovanje tematske diskusije o problemu zaposlenosti.

5. Plan rada međuakademijskih odbora

Međuakademijski odbor za Arheološku kartu Jugoslavije (MANU)

Predstavnici ANUBiH: akademik Alojz Benac i dr Đuro Basler

Za narednu godinu je, pored završetka rada na tekstovima, predviđeno pisanje uvodnih objašnjenja o kulturnom razvoju Bosne i Hercegovine i dalji rad na istraživanjima.

Odlučeno je da se publikacija nazove „Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine”, što daleko realnije odgovara karakteru planiranog izdanja.

Međuakademijski odbor za Historijsko-geografski rečnik i Atlas jugoslovenskih zemalja u srednjem i XVI veku (SANU)

Predsjednik Odbora: akademik Milisav L u t o v a c

Predstavnici ANUBiH: akademik Nedim F i l i p o v i ć i prof. dr Ratimir G a š p a r o v i ć

Nakon završetka druge faze rada na međuakademijskom projektu započeće rad na trećoj fazi. Predviđa se obrada deftera hercegovačkog sandžaka, te dijelova kliškog i krčkog koji se odnose na teritoriju Bosne i Hercegovine. Obrada toponima vršiće se na dosad uobičajen način. Predviđa se rad u trajanju od tri godine (1984—1986). Radiće se kabinetski i na terenima Hercegovine i zapadne Bosne. Na taj način bi se kompletirala toponimija Bosne i Hercegovine za drugu polovinu XV i za XVI stoljeće, sadržana u odgovarajućim defterima navednog perioda. Nakon toga prešlo bi se na obradu srednjovjekovne toponimije.

Međuakademijski koordinacioni odbor za proučavanje života i običaja naroda i narodnosti Jugoslavije (MANU)

Predsjednik Odbora: akademik Mihailo A p o s t o l s k i

Predstavnici ANUBiH: akademik Cvjetko R i h t m a n i mr. Nedžad H a d ž i d e d i ć

U toku 1984. godine radiće se na zadacima koje usvoji Odbor.

Međuakademijski koordinacioni odbor za izučavanje jugoslovenskih narodnih umotvorina (SANU)

Predstavnici ANUBiH: akademik Cvjetko R i h t m a n i dr Đenana B u t u r o v i ć, viši naučni saradnik

U narednom periodu pristupiće se izdavanju i pripremanju grade za obradu u III knjizi Zbornika (obredno-običajne pjesme BiH).

Međuakademijski koordinacioni odbor za ispitivanje tradicionalne narodne obredne religiozne muzike u Jugoslaviji (ANUBiH)

Predsjednik Odbora: akademik Cvjetko R i h t m a n

Odbor će u 1984. godini održati najmanje jedan radni sastanak i, po mogućnosti, javni, na kojem će biti prikazani rezultati dosadašnjeg rada.

Za dopunska terenska ispitivanja članova Odbora iz Bosne i Hercegovine potrebno je po pet dnevnica i putni troškovi za: dr Ankicu Petrović — za snimanje sefardskog pjevanja u Beogradu; mr Dunju Rihtman-Šotrić — za obilazak arhiva u Mostaru i Banjaluci; mr Vinka Krajtmajera — radi traganja za podacima u arhivama samostana Kraljeva Sutjeska i Kreševo i mr Jasnu Spaić — radi snimanja derviskog pjevanja u Prizrenu (21. marta o.g.).

KOMISIJA ZA LINGVISTIČKA ISPITIVANJA

Predsjednik: prof. dr Asim Peco, član ANUBiH

Aktivnosti Komisije i u 1984. godini biće usmjerene, u prvom redu, na obavljanje poslova koji su vezani za dugoročne naučne projekte međunarodnog i međuakademijskog (jugoslovenskog) karaktera, kao i na saradnju sa Institutom za jezik u Sarajevu u oblasti dijalektologije.

I. Dijalektologija

I.1. Rad na atlasima

I.1.1. Opšteslovenski lingvistički atlas (OLA)

Obaveze Komisije u radu na OLA:

- pripremiti u formi indeksa i odgovarajućih transkripcija materijale koji budu dolazili na red za kartografisanje sa 13 bosansko-hercegovačkih punktova;
- neposredno učestvovati u izradi dijalektoloških karata – u kartografisanju, pod čim se u ovom slučaju podrazumijeva:

- a) dorada karata i indeksa za II leksički tom (D. Vujičić) i I i II fonetski tom (A. Peco),

- b) izrada 3 nove leksičke karte za IV leksički tom (D. Vujičić) i 2 fonetske za III fonetski tom (A. Peco),

- izraditi indekse uz gore navedenih 5 leksičkih i fonetskih karata od materijala sa preko 800 punktova OLA (obaveza autora karata);

- ako bude predat u štampu, obaviti korekturu I leksičkog toma u Moskvi, što znači da će biti potrebno obezbijediti 10-dnevni boravak D. Vujičića u Moskvi;

- učestvovati u redigovanju svih karata za III leksički tom (D. Vujičić) i I i II fonetski tom (A. Peco), te verifikovati materijal sa bosansko-hercegovačkih punktova na tim kartama;

- učestvovati u radu međunarodnih radnih grupa Leksičke i Fonetske sekcije, Redakcionog kolegija i Međunarodne komisije OLA;

- učestvovati u radu jugoslovenske Komisije OLA na redovnim sastancima, kao i na radnim sastancima jugoslovenske Leksičke i Fonetske potkomisije OLA.

Predsjednik Komisije A. Peco obavezan je da učestvuje u radu Međunarodne radne grupe OLA (Fonetska sekcija), a član Međunarodne komisije i Redakcionog kolegija OLA D. Vujičić obavezan je da učestvuje u radu tih tijela i u radu Leksičke sekcije na izradi karata, indeksa i sl., a zadužen je i za pripremu materijala i karata svih članova Leksičke sekcije iz Jugoslavije.

Iz prethodnog slijedi da se u plan rada Komisije mora uvrstiti:

- a) 10-dnevno učešće A. Pece i D. Vujičića u radu Međunarodne radne grupe i Redakcionog kolegija OLA krajem maja i početkom juna u Zadru (organizator zasjedanja je JAZU);

- b) 15-dnevno učešće A. Pece u radu Međunarodne radne grupe OLA (Fonetska sekcija) u oktobru u Moskvi (na teret bezdevizne razmjene);

- c) 15-dnevno učešće D. Vujičića u radu Međunarodne radne grupe OLA (Leksička sekcija) i Redakcionog kolegija takođe u oktobru u Moskvi (na teret bezdevizne razmjene).

I.1.2. Evropski lingvistički atlas (ALE)

Kao i ranije, obaveza Komisije je da prenosi materijal što je prikupljen na 7 bosansko-hercegovačkih punktova u specijalno pripremljene kvestionare, a zatim da te materijale u formi indeksa i u transkripciji ALE sukcesivno dostavlja centrima za kartografisanje.

Obavezno je prisustvovanje D. Vujičića sastancima jugoslovenske Komisije za ALE, čiji je član.

I.1.3. Opštekarpatски dijalektološki atlas (OKDA)

Obaveze Komisije:

- a) izrada 6 karata za III tom Atlasa (D. Vujičić i J. Baotić);
- b) izrada 6 legendi i indeksa uz gore navedene karte III toma;
- c) dostavljanje građe prikupljene na našim područjima za ovaj atlas radi kartografisanja (oko 80 pitanja);
- d) prisustvovanje predstavnika naše Komisije (D. Vujičića i J. Baotića) redovnim i radnim sastancima jugoslovenske Komisije za OKDA.

1.1.4. Srpskohrvatski dijalektološki atlas

Planira se terensko prikupljanje građe sa ukupno 15 punktova (popuna razlika u odnosu na Upitnik za ispitivanje bh. govora).

Takode se planira i prenošenje građe u 15 upitnika za Srpskohrvatski dijalektološki atlas.

1.1.5. Učešće u radu na projektu Bosanskohercegovački dijalekatski kompleks – sinhronijska deskripcija

Projekat se realizuje u saradnji Komisije i Instituta za jezik u Sarajevu. Obaveze Komisije u realizaciji projekta su:

- a) da učestvuje u terenskim istraživanjima (provjera i dopuna građe na već ispitanim punktovima);
- b) da rukovodilac projekta D. Vujičić i član Redakcije projekta A. Peco učestvuju u organizovanju svih poslova u projektu;
- c) da A. Peco i D. Vujičić učestvuju u obradi prikupljene građe sa posavskog područja između rijeka Vrbasa i Drine za Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik;
- d) da članovi Redakcije projekta A. Peco i D. Vujičić učestvuju na svim sastancima Redakcije projekta i Redakcije Bh. dijalektološkog zbornika;
- e) da A. Peco, D. Vujičić, D. Brozović i J. Baotić sa saradnicima u projektu organizuju početak rada u III fazi rada na projektu.

1.2. Ispitivanje govora zapadne Hercegovine

U toku prethodne dvije godine sakupljen je golem dijalekatski materijal na preko 30 punktova u zapadnoj Hercegovini. Terenski radovi privode se kraju, tako da će u 1984. godini biti potreban još jedan ili dva izlaska na teren radi obrade još nekoliko punktova, provjeravanja i dopune građe.

Nosilac i realizator projekta je akademik A. Peco. Projekat finansira Fond za naučno-istraživački rad ANUBiH.

II. Onomastika

1. Angažovanje na svim poslovima oko priprema za štampu i, izdavanja Zbornika referata sa V jugoslovenske onomastičke konferencije, koja je u organizaciji ANUBiH, odnosno Komisije za lingvistička ispitivanja održana u Mostaru 1983. godine.

2. S obzirom na to da je preuzeta i uskladištena popisna građa stanovništva iz 1981. godine i da je napravljen elaborat za izradu Rječnika prezimena u Bosni i Hercegovini, planiraju se sljedeći poslovi, naravno ako bude prihvaćeno finansiranje projekta prema elaboratu:

- a) precizno utvrđivanje metodologije rada na projektu i načinu ispisivanja građe iz popisnih lista,

- b) angažovanje saradnika u projektu i obavljanje svih pripremnih radnji za ekscerpciju,
- c) početak same ekscerpције — ispisivanje građe iz popisnih lista.

III. Rječnik općeslovenskog književnog (crkvenoslovenskog) jezika

Nastaviće se ekscerpција građe iz drugog osnovnog teksta Nikoljskog evanđelja — dijela Evanđelja po Jovanu.

IV. Saradnja s inostranim institucijama

Bilo bi korisno nastaviti saradnju sa Instytutom Slowianoznawstwa PAN i Instytutom Oezyka Polskiego PAN. Zato se planira:

- 15-dnevni boravak predsjednika Komisije A. Pece u Varšavi i Krakovu radi razgovora sa predstavnicima pomenutih instituta o sadržajima dalje saradnje;
- 10-dnevni studijski boravak saradnika Instytutu Slowianoznawstwa u Sarajevu, odnosno u Jugoslaviji;
- 10-dnevni studijski boravak saradnika Instytutu Języka Polskiego u Sarajevu, odnosno u Jugoslaviji;
- nastaviti saradnju u izdavanju edicije Polono-Jugoslavica;
- razmotriti mogućnost organizovanja jednog savjetovanja u 1985. godini o temi: *kartografisanje dijalekatskog materijala u regionalnim i nacionalnim atlasima*, jer su Poljaci vrlo upućeni u poslove te vrste.

V. Sastanci, prisustvovanje naučnim skupovima, stručne konsultacije i sl.

- 1) Prisustvovanje redovnim i radnim sastancima Međuakademijskog odbora za dijalektološke atlase, sastancima njegovih komisija, radnih grupa i sl. (A. Peco, D. Vujičić, J. Baotić);
- 2) učešće na redovnom godišnjem sastanku Međuakademijskog odbora za onomastiku u Zagrebu (A. Peco i D. Vujičić, članovi Odbora, i N. Gošić, sekretar Republičkog odbora za onomastiku);
- 3) učešće A. Pece (sa referatom) na naučnom skupu o istorijskoj dijalektologiji u Zagrebu (organizator skupa JAZU, mart 1984);
- 4) učešće A. Pece (sa referatom: Nacija i jezik) na naučnom skupu u Sarajevu (organizator Institut za međunacionalne odnose Marksističkog centra CK SKBiH, april 1984);
- 5) učešće D. Vujičića (sa referatom) i N. Gošić u radu Savjetovanja o standardizaciji toponima (Sarajevo, mart 1984);
- 6) učešće A. Pece, N. Gošić i D. Vujičića na Međunarodnom skupu slavista u Vukove dane (septembar 1984);
- 7) prisustvovanje radnim sastancima Redakcije projekta Bh. dijalekatski kompleks — sinhronijska deskripcija, kao i sastancima Redakcije Bh. dijalektološkog zbornika;
- 8) po potrebi, kraći odlasci saradnika Komisije u druge centre radi stručnih konsultacija.

VI. Izdavačka djelatnost

Biće pripremljeni za štampu i objavljeni referati i saopštenja podneseni na V jugoslovenskoj onomastičkoj konferenciji u Mostaru.

CENTAR ZA BALKANOLOŠKA ISPITIVANJA

Direktor: akademik Alojz Benac

Pošto se radi o četvrtoj godini tekućeg petogodišnjeg plana, Centar će u 1984. godini nastaviti rad na projektima koji su već u toku i nastojati da ostvari što više zadataka predviđenih tim planom. U tom okviru Centar će u 1984. godini raditi na sljedećim temama:

1. U toku 1983. godine izašao je iz štampe IV tom Praistorije jugoslavenskih zemalja (bronzano doba), a u toj godini su započeti i pripremni radovi na V tomu (željezno doba). Materija V toma je podijeljena u tri zone. U 1983. godini završene su ilustracije za prvu od tih zona, dok će u 1984. godini biti završene odgovarajuće ilustracije za drugu zonu, a započeće se sa ilustrativnom obradom treće zone. U isto vrijeme autori tekstova (S. Gabrovec, B. Čović, R. Vasić, A. Benac) sačinice i prve verzije teksova za ovaj tom Praistorije jugoslavenskih zemalja.

2. a) U 1984. godini nastaviće se rad na kompjuterskoj obradi podataka iz kartoteke „Grobovi prastanovnika sjeverozapadnog Balkana”, u saradnji sa Računskim centrom UPI-ja. Planira se potpuno dovršenje kompjuterskog sistema, odnosno razrada ulaznog obrasca koji se odnosi na priloge, kao i kodiranje 600 grobova u kompletnom sistemu. U vezi sa razvijenim sistemom kompjuterske obrade autorima tekstova dostaviće se nova uputstva za popunu kartoteke, a ako bude sredstava, biće obavljena primarna obrada novih 50 grobova iz nekropola cetinske kulture.

b) U toku rada na poslovima iz prethodne tačke, sa odgovarajućim institucijama razmotriće se mogućnost obrade određenih grobnih cjelina sa područja koja su nastanjivali Panoni. Ovo je potrebno zbog komparativnih studija.

3. Istraživanje velikog zemljanog tumula na prostoru Pustopolja (Kupreška visoravan) nije moglo biti završeno u 1983. godini, s obzirom na to što su se pojavili vrlo osjetljivi nalazi od drveta. Zbog toga će se u 1984. godini pripremiti odgovarajuća tehnička sredstva za konzervaciju drvenih nalaza i završiti istraživanje ovog izuzetno značajnog arheološkog objekta na Kupreškom polju.

4. Centar za balkanološka ispitivanje je sklopio ugovor sa Arheološkim muzejem u Splitu o zajedničkom istraživanju gradinskih lokaliteta na području Cetinske krajine, koji pripadaju ilirskom plemenu Delmata. Bio bi to nastavak sistematskih istraživanja koja su već obavljena na kraškim poljima jugozapadne Bosne. Ukoliko budu osigurana sredstva za ovaj posao, u terenska istraživanja od mjesec dana uključice se i dva člana Centra.

5. U okviru raspoloživih sredstava u 1984. godini otpočeće sistematsko istraživanje gradinskog lokaliteta Kadića brdo na glasinačkom području. U toj godini trebalo bi da se obavi detaljno geodetsko snimanje, postavljanje kvadratne mreže, kao i iskopavanje na jednom dijelu stambenog platoa gradine.

6. U okviru antropoloških ispitivanja, u toku 1984. godine obaviće se sljedeći poslovi:

a) Pristupice se radiološkoj obradi prikupljenih antropoloških nalaza za *Atlas patoloških promjena na kostima praistorijskih i istorijskih populacija na teritoriji Jugoslavije*.

b) Obaviće se potpuna demografska obrada skeletnih nalaza sa antičkog Viminacijuma, prikupljenih između 1979. i 1983. godine. To znači da će se sa prikupljenim osnovnim demografskih podacima raditi na izračunavanju prosječne dužine života, nataliteta i

mortaliteta, polnog dimorfizma itd.

c) Planira se obrada i tri srednjovjekovne serije sa teritorije Bosne i Hercegovine koje su iskopane ranijih godina od strane ekipa Zemaljskog muzeja: Korita kod Duvna iz 1968. i 1970. godine, Čipuljić kod Bugojna iz 1970, 1973. i 1974. godine i Ljubomir-Ugarcu u okviru projekta „Trebišnjica“ 1969. godine.

d) Pošto je završena studija o vještački deformisanim lobanjama iz perioda velike seobe naroda sa teritorije Jugoslavije, Redakciji Godišnjaka će početkom 1984. godine biti predat pripremljen odgovarajući rukopis za štampu (zajedno sa S. Čerkezom).

e) Na Antropološkom institutu Univerziteta u Mainzu biće obavljena multivarijabilna biostatistička obrada kojom će biti obuhvaćeni antropološki nalazi sa sljedećih lokaliteta iz praiistorijskog i istorijskog perioda: Ušće Kameničkog potoka i Ruma (neolit), tumuli sa vrela Cetine (bronzano doba), Donja dolina (starije željezno doba), i Viminacijum (mlade željezno doba), te navedene srednjovjekovne serije.

7. Nastaviće se intenzivan rad na temi *Bosna i Hercegovina u rimsko doba*. Posebna pažnja će biti posvećena obradi peripanonskog dijela Bosne, i to: bosanska Posavina (problemi lociranja panonskih plemena Colapiani, Breuci, Amantini, Daesitiates, njihova sudbina i položaj u rimsko doba), područje zapadne Bosne, koje je bilo naseljeno plemenom Mezeja, a eventualno i područje Japoda u bihaćkoj regiji.

U isto vrijeme izvršiće se i određena proučavanja nekih područja Hercegovine u rimsko doba (Mostar i Konjic sa okolinom).

Tokom 1984. godine izvršiće se i prikupljanje podataka za temu: *Rimske i predrimske komunikacije u gornjem Podrinju*.

8. Centar će se tokom godine angažovati na ispitivanju mogućnosti šire obrade municipalnog sistema na tlu Jugoslavije. U tu svrhu obaviće se kontakti sa većim brojem odgovarajućih institucija iz naše zemlje.

9. U 1984. godini nastaviće se prikupljanje građe o romanskim jezičkim elementima. Za tu godinu predviđa se obrada materijala sa teritorije Crne Gore, a obaviće se i kartiranje prikupljene građe.

10. U 1984. godini saradnik Centra akad. N. Filipović će nastaviti obradu sumarnog deftera bosanskog sandžaka iz 1468/69. godine.

11. U toku 1984. godine predviđeno je održavanje niza naučnih skupova, na kojim su obavezni da uzmu učešća i pojedini članovi Centra. To su sljedeći skupovi:

a) Eneolit i bronzano doba u pojedinim dijelovima centrale Evrope – Krakov (april), na kojem će sa referatima učestvovati dva člana Centra;

b) Uticaj seoba na kulturne promjene u pojedinim evropskim područjima – Xanthi, Grčka (oktobar). Učestvuju dva člana Centra sa referatima;

c) Problemi starije lengelske kulture – Nitra, ČSSR (novembar). Učestvuje jedan član Centra sa referatom;

d) V balkanološki kongres – Beograd (septembar). Učestvuju četiri člana Centra (jedan glavni referent);

e) XII kongres arheologa Jugoslavije – Novi Sad (oktobar). Učestvuju dva člana Centra.

12. U mjesecu maju održaće se redovni godišnji sastanak članova Centra na kojem će se razmatrati pripreme za izradu novog petogodišnjeg plana rada, kao i druga pitanja iz domena rada ove institucije.

13. Centar će tokom 1984. godine predati u štampu sljedeće publikacije:

a) *Sumarni defter južne Albanije iz 1431. godine*, autor Nedim Filipović,

b) *Godišnjak*, XXIII, knj. 21, za 1984. godinu;

c) Monografiju *Utvrdena ilirska naselja (delmatske gradine na Livanjskom, Duvan-*

skom i Glamočkom polju), autor Alojz Benac;

d) *Supplementum Bibliographiae Illyricae*, autor Aleksandar Stipčević.

14. Centar će, u saradnji sa Izdvačakim preduzećem „Veselin Masleša”, dati konačno mišljenje o podobnosti za objavljivanje djela M. Wenzel *Porijeklo, razvoj i značenje plastične umjetnosti na stećcima*.

15. U 1984. godini direktor i saradnici Centra će obaviti nekoliko studijskih putovanja u odgovarajuće institucije u Jugoslaviji.

16. Za potrebe tehničke dokumentacije biće nabavljena tehnička sredstva neophodna za rad na pojedinim temama.

ODJELJENJE MEDICINSKIH NAUKA

1. Naučni projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

Krvni sudovi srca i koronarna bolest kod ljudi iznad 65 godina starosti — nosilac projekta: dopisni član Sead Brkić

U 1984. godini radiće se na završnoj etapi projekta.

Epidemiološka studija prokuženosti stanovništva Bosne i Hercegovine prouzrokovane virusnog hepatitisa tipa B

— nosilac projekta: akademik Jakob Gaon

U narednom periodu nastaviće se sa radom na projektu.

Longitudinalna klinička, epidemiološka i laboratorijska istraživanja endemske nefropatije u dva naselja opštine Bosanski Šamac — nosilac projekta: akademik Jakob Gaon

U 1984. godini nastaviće se kliničko-epidemiološka i laboratorijska ispitivanja endemske nefropatije u selu Gornje Crkvine i naselju Lugovi. Epidemiološka ispitivanja proširiće se i na brdovito područje Gradačca. Zdravstvenoj službi opštine Bosanski Šamac uputiće se pismeno mišljenje ekipe koja je istraživala ovo područje o načinu nastanka i o mogućoj prevenciji endemske nefropatije. Ukoliko budu osigurana potrebna sredstva, izvršiće se hemijska analiza vode za piće iz naselja koja nisu zahvaćena ovom bolesti.

Evaluacija lijekova vlastitog porijekla

— nosilac projekta: akademik Seid Huković

U toku 1984. godine preći će se na drugu fazu istraživanja: početno i skrining ispitivanje deset domaćih supstanci (pet biljnog a pet životinjskog porijekla). Domaće supstance će biti podvrgnute posebnim postupcima ispitivanja sa ciljem da se dobiju potrebne informacije i da se unaprijedi farmakološki metod u našim uslovima.

2. Naučni skupovi u organizaciji Akademije

Unapređenje farmakološkog metoda za ispitivanje lijekova vlastitog projekla

— organizator Skupa: akademik Seid Huković

Skup će imati jugoslovenski karakter, a moguće je i učešće inostranih farmakologa.

Akademija je organizator Skupa, a u finansiranju će učestvovati i SiZ nauke BiH i OOUR Institut za farmakologiju. Planirano je učešće 40 stručnjaka. Referati sa Skupa publikovaće se u ediciji Posebna izdanja ANUBiH. Skup će se održati u novembru 1984.

godine u prostorijama Akademije. Akademija bi trebalo da obezbijedi 100 000 dinara, a suorganizator 200 000 din.

Mogućnosti za poboljšanje zaštite zdravlja stanovništva do kraja ovog stoljeća

— organizator Skupa: akademik Grujica Žarković

Cilj Skupa je da ispita mogućnosti za dalje poboljšanje zaštite zdravlja stanovništva u našoj zemlji. Skup će imati jugoslovenski karakter i učestvovaće oko 60 stručnjaka. Organizacija Skupa će se provesti u okviru djelatnosti Međuakademijskog odbora za organizaciju zaštite zdravlja. U finansiranju Skupa učestvovaće Akademija i SIZ nauke BiH.

3. Izdavačka djelatnost

— *Radovi* — jedna sveska i

— *Posebna izdanja* — Zbornik radova sa Simpozijuma o krvnim sudovima srca i koronarnoj bolesti.

4. Ostale aktivnosti Odjeljenja

Odjeljenje u toku 1984. godine planira održavanje deset redovnih sjednica i šest javnih sastanaka, a odjeljenjski odbori po dvije sjednice.

5. Rad odbora

Odbor za kardiovaskularni sisem — predsjednik: dopisni član Sead Brkić

Odbor će u toku 1984. godine nastaviti da koordinira rad stručnih timova u realizaciji završne etape projekta *Krvni sudovi srca i koronarna bolest kod ljudi iznad 65 godina starosti*. Odbor će formirati redakciju za Zbornik radova sa Simpozijuma o krvnim sudovima srca i koronarnoj bolesti i održati dvije sjednice.

Odbor za endemsku nefropatiju — predsjednik: akademik Jakob Gao n

Odbor će nastaviti da koordinira rad na projektu *Longitudinalna klinička, epidemiološka i laboratorijska ispitivanja endemske nefropatije*. Nastaviće se, ukoliko to finansijska sredstva dozvole, saradnja preko Britiš kaunsila sa engleskim hidrologom drom Emundsom. Uspostaviće se saradnja sa Republičkom komisijom za endemsku nefropatiju radi ispitivanja raširenosti endemske nefropatije u pojedinim područjima Bosne i Hercegovine. Odbor će održati dvije sjednice.

Odbor za virusni hepatitis — predsjednik: akademik Jakob Gao n

Odbor će u 1984. godini nastaviti sa koordinacijom rada na projektu *Epidemiološka studija prokuženosti stanovništva Bosne i Hercegovine prouzrokovane virusnog hepatitisa tipa B*. Održavaće najužu naučnu i stručnu saradnju sa Republičkom epidemiološkom komisijom u okviru Republičkog programa za suzbijanje virusnog hepatitisa. Uspostaviće saradnju na naučnoistraživačkom i stručnom planu sa Zavodom za izotope u Tuzli, koji raspolaže najnovijim inostranim antigenima i antiserumima (proizvodi ABBOT-a) za savremenu dijagnostiku virusnog hepatitisa tipa A i B.

Ukoliko SIZ nauke BiH odobri tražena finansijska sredstva za projekat *Virusni ence-*

falitis, Odbor će koordinirati terensko-epidemiološka ispitivanja raširenosti virusnog encefalitisa u Bosni i Hercegovini. Odbor će održati dvije sjednice.

Odbor za lijekove – predsjednik: akademik Seid H u k o v i ć

Odbor će pratiti rad na realizaciji projekta *Evaluacija lijekova vlastitog porijekla* i organizovati naučni skup Unapređenje farmakološkog metoda za ispitivanje lijekova vlastitog porijekla, zatim će uspostaviti kontakte i razmatrati rad drugih odbora za lijekove i raditi na osnivanju međuakademijskog odbora za lijekove sa sjedištem u našoj akademiji. Odbor će održati dvije sjednice.

Odbor za maligna oboljenja – predsjednik: dopisni član Hišam S e r d a r e v i ć

Odbor će održati dvije sjednice i nastaviti sa evaluacijom predloženih protokola citostatske terapije malignoma. Takođe će koordinirati naučnoistraživački rad na području malignoma, voditi brigu o organizaciji hospitalnih ustanova i stvaranju istraživačkih timova.

ODJELJENJE TEHNIČKIH NAUKA

1. Naučni projekti

a) Projekti u kojima Akademija ima ulogu nosioca

1. Regionalna inženjerska geologija i hidrologija

– glavni istraživač: akademik R. J o v a n o v i ć

U toku 1984. g. nastaviće se istraživanje prema programu odobrenom od strane Fonda za naučnoistraživački rad Akademije.

2. Problem geneze boksita u nekim ležištima šire okoline Jajca

– glavni istraživač dopisni član F. T r u b e l j a

U 1984. g. planira se završavanje rada na ovom projektu.

3. Aktuelni problemi vodoprivrede BiH

(vidi plan Komisije za vodoprivredu.)

4. Istraživanje matematičkih modela u transportnim procesima

(Vidi plan Potkomisije za matematsko modeliranje.)

b) Projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

1. Evolucionni sistemi i procesi odlučivanja u takvim sistemima

(Vidi plan Komisije za teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja.)

2. Izdavačka djelatnost

Iz štampe će izaći knjige Radova posvećene akademikima R. Jovanoviću i A. Trumiću a pripremiće se i predati u štampu sveska posvećena jubileju akademika J. Baća.

3. Saradnja sa udruženim radom

Odjeljenje predviđa da održi raspravu i razmotri program i rezultate rada naučnih instituta čiji je suosnivač Akademija (ITEN, IRCA, „Hasan Brkić” – Zenica).

4. Naučni skupovi

Savjetovanje o aktuelnim vodoprivrednim problemima BiH
(Vidi Plan Komisije za vodoprivredu.)

5. Tematska područja aktivnosti Odjeljenja

Pored redovne djelatnosti, Odjeljenje planira da u toku 1984. godine održi nekoliko tematskih rasprava:

- o pitanjima prirodnih resursa,
- o sistemima planiranja – modelski aspekt i
- o problemima energetike.

Komisija za vodoprivredu

1. Naučni projekti

Komisija za vodoprivredu, u funkciji nosioca zadatka *Aktuelni vodoprivredni problemi BiH*, nastaviće pripreme akcije za održavanje planiranog skupa o toj tematici.

U funkciji koordinatora Komisija će u toku 1984. godine nastaviti koordinaciju u svrhu realizacije programa makroprojekta *Voda kao faktor razvoja na kršu*, uz aktivno učešće članova Komisije na planiranom radnom savjetovanju Preliminarna valorizacija dosadašnjih rezultata istraživanja.

Biće nastavljene poslovi na unapređenju metoda i tehnike istražnih radova i zahvata pitkih i termalnih voda.

2. Naučni skupovi

II savjetovanje o aktuelnim vodoprivrednim problemima BiH imaće karakter radnog savjetovanja, a održaće se u Akademiji u drugoj polovini 1984. godine.

Preliminarna valorizacija rezultata istraživanja u okviru makroprojekta *Voda kao faktor razvoja na kršu* ostvarenih za prve dvije godine istraživanja biće obavljena na skupu koji će imati karakter radnog savjetovanja. Skup će organizovati Savjet jedinice makroprojekta, a Akademija će biti koordinator.

3. Ostale aktivnosti

Komisija će u toku 1984. godine održati šest sjednica. Nastojaće se riješiti neka još uvijek otvorena pitanja daljeg razvoja i rada Komisije u širem sastavu, status saradnika na projektima, kadrovska situacija, perspektive daljeg razvoja i dr.

Potkomisija za matematsko modeliranje transportnih procesa u fluidu

1. Naučni projekti

Potkomisija će nastaviti rad na koordinaciji istraživanja matematskih modela i numeričkih metoda za proračun transportnih procesa, posebno u pravcu daljeg razvoja, verifikacije i primjene što se odvijaju u okviru postojećih naučnih projekata u istraživačkim institucijama u Republici. Ovaj zadatak će se sprovesti direktnim učešćem članova Potkomisije u realizaciji istraživačkih projekata iz ove oblasti koji su u toku, te putem redovnih radnih sastanaka na kojima će se stručno razmatrati pojedini aspekti problema.

Predviđa se i povremeno razmatranje rezultata istraživanja u formi stručnih rasprava.

U cilju intenziviranja istraživačke aktivnosti predviđa se ponovno iniciranje jednog naučnoistraživačkog projekta fundamentalnog, interdisciplinarnog karaktera čiji bi cilj bio istraživanje nekih fundamentalnih aspekata modeliranja turbulencije sa kvalitetno novim pristupom. Projekat bi se trebalo da koordinira ANUBiH, a izvođači bi bili članovi Potkomisije i drugi istraživači. Realizacija projekta bi se obavila u matičnim radnim organizacijama – institutima i fakultetima članova Potkomisije. Prijedlog projekta će se podnijeti SIZ-u nauke BiH na konkurs kako bi se obezbijedilo nužno finansiranje.

Predviđeno je, takođe, da se Komisiji za vodoprivredu predloži aktivnije uvođenje matematskih modeliranja u projekat *Aktuelni vodoprivredni problemi Bosne i Hercegovine*, kao i u druge projekte iz oblasti vodoprivrede.

2. Naučni skupovi i javna predavanja

Ne predviđa se održavanje naučnih skupova u toku 1984. godine, ali će se nastaviti sa praksom održavanja proširenih sastanaka sa predavanjima i stručnim razmatranjima pojedinih specifičnih aspekata modeliranja.

3. Ostale aktivnosti

Pozivanjem predstavnika istraživačko-razvojnih organizacija iz privrede na proširene sastanke Potkomisije, te distribucijom naučnih publikacija, nastaviće se napor ka plasiranju razvijenih modela i numeričkih metoda u tekuće razvojne projekte privrede.

Komisija za energetiku

1. Naučni projekti

U skladu sa zaključcima savjetovanja *Aktuelni problemi i prioritetna istraživanja u energetici BiH* predviđa se iniciranje jednog većeg naučnoistraživačkog projekta čiji bi nosilac i koordinator bila ANUBiH, a realizacija projekta bi se odvijala u istraživačkim institucijama u Republici. Predviđa se, takođe, da Komisija uzme aktivnije učešće u koordiniranju projekata iz domena energetike koji su u toku u institucijama čiji je suosnivač Akademija.

2. Naučni skupovi

Komisija će razmotriti opravdanost ranije pokrenute inicijative da se u 1984. godini

organizuje savjetovanje o problemu obrazovanja stručnog i naučnoistraživačkog kadra iz oblasti energetike BiH u skladu sa savremenim potrebama.

3. Izdavačka djelatnost

Planira se izdavanje posebne sveske — Zbornika priloga sa savjetovanja Aktuelni problemi i prioritetna istraživanja u energetici BiH, koje je održano 1983. godine.

4. Ostale aktivnosti

Komisija planira aktivnije angažovanje na prikupljanju informacija o istraživačkim projektima iz oblasti energetike u Republici koji su u toku te uočavanje bitnih problema i definisanje dugoročne i sistematične strategije rješavanja pojedinih problema u okviru kompleksa energetike.

Komisija će, takođe, razmotriti mogućnosti formiranja informacionog sistema iz oblasti energetike za BiH.

Planira se održavanje pet sastanaka Komisije.

ODJELJENJE PRIRODNIH I MATEMATIČKIH NAUKA

1. Rad na naučnim projektima

Pitanja usvajanja i uvođenja genetičkoinženjerskih postupaka u istraživačke i proizvodne aktivnosti u BiH

— glavni istraživač: dopisni član Lj. Berberović

U toku 1984. godine predviđa se nastavak rada na realizaciji zadataka ovog inicijalnog projekta, koji se finansira iz sredstava Fonda za naučnoistraživački rad Akademije. U tom okviru planira se koncipiranje konkretnih istraživanja u dogovoru sa SIZ-om nauke BiH i Privrednom komorom BiH.

Problemi biosistematskog statusa oštrulja Aulopyge hugeli

— glavni istraživač: akademik T. Vuković

U toku 1984. godine nastaviće se realizacija ovog projekta.

I dalje će se nastaviti aktivnosti u vezi sa organizovanjem makroprojekta *Flora i fauna BiH*.

2. Naučni skupovi

Predviđa se učešće u organizacionim pripremama za naučni skup o endemima Jugoslavije i njihovoj zaštiti, koji prema programu Međuakademijskog odbora za faunu Jugoslavije, treba da se održi u Sarajevu.

Planira se i sudjelovanje u organizovanim pripremama za učešće na skupu o zaštiti Jadrana, koji bi trebalo da se održi sredinom 1984. godine.

Na bazi zaključaka i odgovarajućim konsultacijama biće ocijenjeno da li postoji potreba za sazivanjem novog naučnog skupa o genetičkom inženjerstvu i biotehnologiji.

3. Saradnja sa udruženim radom

U okviru inicijative Akademije na planu razvijanja i unapređivanja organizovane naučne saradnje sa udruženim radom, Odjeljenje će u toku 1984. godine nastaviti saradnju sa

UPI-jem na unapređenju stočarske proizvodnje i konkretizovati saradnju na unapređenju govedarstva. Sa UPI-jem će se saradivati i u oblasti proučavanja zemljišta. Saradnja će se odvijati i sa institutima „Energoinvesta“, kao i sa Institutom „Bosnalijeka“ na projektu *Sinteza novih lijekova na bazi domaćih sirovina*.

4. Ostale aktivnosti

U 1984. godini planira se održavanje 10 sjednica Odjeljenja. Na sjednicama će se razmatrati tekući zadaci u vezi sa provođenjem zaključaka sa sjednica Predsjedništva i Izvršnog odbora Predsjedništva Akademije, raspravljati o prispjelim radovima, analizirati rad komisija i odbora Odjeljenja i dr.

Pored toga, Odjeljenje će:

- i dalje saradivati sa SIZ-om nauke BiH, razmatrati naučnu politiku i njeno ostvarenje i vršiti vrednovanje tema i projekata;
- razvijati saradnju sa srodnim odjeljenjima drugih akademija u zemlji i inostranstvu i razmatrati oblike i sadržaje saradnje;
- organizovati saradnju prema ugovoru sa Institutom za evoluciju morfologiju i ekologiju životinja iz Moskve i zoološkim institutom ANSSR iz Lenjingrada;
- raditi na pripremama za osnivanje Centra za multidisciplinarna proučavanja bioloških resursa, koji bi, kako se očekuje, u toku 1984. godine mogao da započne sa aktivnostima.

U okviru svoje djelatnosti Odjeljenje planira da u toku 1984. godine održi nekoliko tematskih rasprava o:

- problemu zaštite životne sredine,
- pitanju usmjerenosti naučnog rada iz oblasti prirodnih i matematičkih nauka,
- osnovnim pitanjima edukacione problematike u prirodno-matematičkim naukama i
- sadržaju i metodama rada Odjeljenja.

ODJELJENJE ZA KNJIŽEVNOST I UMJETNOST

1. Naučni projekti

a) Projekti u kojima Akademija ima ulogu koordinatora

Bibliografija radova o narodnoj književnosti

U toku 1984. godine biće nastavljen rad na priređivanju VIII knjige rezimirane bibliografije radovi o narodnoj književnosti. U tom okviru obrađivaće se sljedeći časopisi: *Karađžić*, *Prosvetni glasnik*, *Zapisi*, *Venac*, *Zbornik u slavu Filipa Višnjića* i *Život i rad*.

Na VIII knjizi radi Esma Smailbegović, saradnik Instituta za jezik i književnost u Sarajevu.

2. Naučni skupovi

U septembru mjesecu održaće se skup Socijalistička misao i književnost BiH između dva rata. Organizatori su Institut za jezik i književnost u Sarajevu i Akademija.

3. Ostale aktivnosti

U toku 1984. godine, u skladu sa protokolom potpisanim prošle godine, nastaviće se

saradnja sa Akademijom umjetnosti DDR.

Biće razmatrana organizaciona pitanja kao i pitanja u vezi sa modalitetima i unapređenjem rada Odjeljenja.

MEĐUODJELJENJSKI ODBORI I KOMISIJE

Odbor za prirodne resurse

Osnovni zadaci Odbora u cjelini u 1984. god. bili bi sljedeći:

- aktivirati rad na realizaciji zadataka iz srednjoročnih planova, kao i onih koji su naknadno akceptirani;
- posebnu pažnju posvetiti organizovanju rada proširenog Odbora u smislu zaključaka koji su navedeni u izvještaju o radu Odbora za 1983. godinu;
- posebnu pažnju posvetiti realizaciji projekata prijavljenih na konkurs SIZ-a, ukoliko budu odobreni;
- potpisati Samoupravni sporazum sa Rudarsko-geološkim institutom i fakultetom Tuzla i Institutom za inženjersku geologiju i hidrogeologiju Građevinskog fakulteta Sarajeva i
- povremeno održavati sastanke sa predstavnicima ovih organizacija.

Komisija za geologiju

Između ostalih zadataka, naročita pažnja biće posvećena realizaciji projektnih zadataka.

Ukoliko SIZ nauke BiH ne odobri finansiranje projekata, zatražiće se određena pomoć od Fonda za naučnoistraživački rad Akademije za iniciranje studija *Paleostratigrafski razvoj paleozoik-mezozoik* i *Kompleksna studija tijabazroznačke formacije*.

Komisija za zemljište

Nastaviće se rad na monografiji *Zemljišta Bosne i Hercegovine*. Rad na pisanju posebnog dijela monografije će se aktivirati tako što će se radni tim reorganizirati i fiksirati nove obaveze.

U funkciji koordinatora, Komisija će učestvovati u završnim radovima za projekat *Integralni informacioni sistem u poljoprivredi*. Nakon završetka rada na projektu biće organizovano javno prikazivanje rezultata.

Komisija za životinjski svijet

U 1984. godini intenzivno će se raditi na organizaciji naučnog skupa Problemi zaštite endema u živom svijetu Jugoslavije i na osnivanju Centra za multidisciplinarna istraživanja bioloških resursa u ANUBiH.

Komisija za kaustobiolite

- U narednoj godini radne grupe i sam plenum Komisije treba da razmotre sljedeće:
- proširenje radnih grupa određenim brojem naučnih radnika koji se bave istraživanjem, eksploatacijom i preradom uglja, odnosno nafte;
 - praćenjem i vrednovanjem postignutih naučnih rezultata radne grupe će i dalje sagledavati stanje i pravce daljeg razvoja nauke iz područja istraživanja nafte u sjevernoj

Bosni, geologije bosanskohercegovačkih ugljenih bazena, ispitivanja uglja kao goriva i sirovine, kao i istraživanja i racionalizacije korišćenja ležišta;

— na osnovu zaključaka Savjetovanja o stanju i pravcima daljeg istraživanja proizvodnje i prerade uglja u SRBiH održanog u Zenici 1980. godine, kao i drugih geoloških, rudarskih i hemijsko-tehnoloških naučnih skupova koji su u međuvremenu održani, Komisija treba da tokom godine izradi prioriternu listu tema čijase realizacija mora forsirati u narednom vremenskom periodu, posebno onih na interdisciplinarnom planu.

Komisija za metale

U toku 1984. godine Komisija predviđa održavanje konsultativnog sastanka stručnjaka sa cijelog jugoslovenskog prostora o pitanju prerade lateritnih ruda. Cilj: snimanje postojeće situacije s obzirom na velike pojave i investicije u Makedoniji i na Kosovu, a u vezi sa akcijom na ležištima Vardište.

U ovoj godini trebalo bi pristupiti detaljnoj razradi projekta i obezbjeđenju izvora finansiranja za izradu monografija o rudama gvožđa i boksita. (O boksitima vidi u planu Komisije za stijene i nemetale.)

Komisija za stijene i nemetale

Ova komisija nastaviće sa pripremama za izradu monografije o boksitima Bosne i Hercegovine.

Monografija će biti izradena u saradnji sa SIZ-om nauke i „Energoinvestom”.

Ukoliko se ukaže potreba, prije prikupljanja grade za monografiju predviđa se održavanje manjeg savjetovanja o pitanju geneze i geologije boksita.

MEĐUODJELJENJSKI ODBOR ZA KIBERNETIKU I SISTEMNE ANALIZE

Komisija za teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja

U prvom kvartalu 1984. godine planira se formiranje završne studije projekta *Istraživanje značaja, vrijednosti i mogućnosti razvoja i upotrebe globalnih imitacionih modela u razvojnim segmentima društva*.

Naučni rezultati naznačenog projekta biće pripremljeni za štampu u Posebnim izdanjima ANUBiH (predaja u štampu 1985. godine).

Izvršiće se priprema programa za nova istraživanja u području modela i modelnih mreža za procese odlučivanja.

Komisija će učestvovati na naučnom skupu koji organizuje Vojvodanska akademija nauka i umetnosti o razvoju i primjeni modela kod nas.

ODBOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

Odbor za međunarodnu saradnju stao je na stanovište da je, u skladu sa odgovarajućim stavovima zauzetim u Akademiji, ubuduće potrebno dosljednije poštovati prioritete

onih aktivnosti koje stoje u neposrednijoj vezi sa aktuelnim razvojnim potrebama nauke i privrede u Bosni i Hercegovini.

Prema usvojenom programu saradnje Savjeta akademija nauka i umjetnosti SFRJ i akademija nauka SSSR, SAD, Velike Britanije, Bugarske, Poljske i Austrije, u 1984. godini će se odvijati saradnja naše akademije u okvirima kvota iz prethodne godine. U 1984. godini otpočeće realizacija usvojenog programa naučne saradnje sa Akademijom nauka ČSSR i Akademijom nauka Rumunije. Akademija će nastaviti da u saradnju sa inostranim akademijama intenzivnije uključi institute čiji je ona suosnivač, a naročito u saradnju sa Bugarskom i Čehoslovačkom akademijom nauka. Predviđa se realizacija novih oblika saradnje sa Velikom Britanijom, dogovorenih prilikom posjete predstavnika Šefildskog univerziteta i Britanskog savjeta našoj akademiji.

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine planira razmjenu naučnika sa akademijama nauka u 1984. godini:

ANSSSR	25 nedjelja
Nacionalna akademija SAD	8 nedjelja
Kraljevsko društvo Velike Britanije	6 nedjelja
Britanska akademija nauka	4 nedjelje
ANDDR	2 nedjelje
AN Austrija	4 nedjelje
AN Bugarska	8 nedjelja
AN ČSSR	6 nedjelja
AN Poljska	3 nedjelje

Prijedlog
PLANA IZDAVAČKE DJELATNOSTI AKADEMIJE
za 1984. godinu

Edicija	Naslov	Obim u št. tabacima	Odjeljenje – organizaciona jedinica
<i>I. U ŠTAMPI I U PRIPREMI ZA ŠTAMPU (PRENOS IZ 1983):</i>			
1) RADOVI LXXV/8	Zbornik radova povodom jubileja akademika R. Jovanovića	12	Odjeljenje tehničkih nauka
2) RADOVI LXXVI/23	2. sveska Zbornika radova povodom jubileja akademika P. Fukareka	20	Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka
3) RADOVI LXXVII/9	Zbornik radova povodom jubileja akademika A. Trumića	16	Odjeljenje tehničkih nauka
4) RADOVI LXXVIII/10	Zbornik radova povodom jubileja akademika J. Baća	12	Odjeljenje tehničkih nauka
5) RADOVI LXXIX/23 (u pripremi)	Sveska priloga za 1983.	8	Odjeljenje društvenih nauka
6) RADOVI LXXX/22 (u pripremi)	Sveska priloga za 1983. i javni sastanci	10	Odjeljenje medicinskih nauka
7) RADOVI LXXXI/24 (u pripremi)	Zbornik radova povodom jubileja akademika C. Rihtmana	10	Odjeljenje društvenih nauka

8) GODIŠNJAK XXII/20	Sveska priloga za 1983.	20	Centar za balkanološka ispitivanja
9) POSEBNA IZDANJA LXVI/13	Grupa autora: Matematski modeli turbulentnih transportnih procesa	10 ^x	Odjeljenje tehničkih nauka
10) POSEBNA IZDANJA LXVII/11	Simpozijum o duhovnoj kulturi Ilira	26 ^x	Centar za balkanološka ispitivanja
11) POSEBNA IZDANJA LXVIII/8 (u pripremi)	Bibliografija radova o narodnoj književnosti (VII)	31 ^x	Odjeljenje za književnost i umjetnost
12) DJELA LIX/34 (u pripremi)	Š.Bešlagić: Kamene stolice u Bosni i Hercegovini	12 ^x	Odjeljenje društvenih nauka
13) GRAĐA XXIV/20	R.Uhlik: Pomoćni glagoli u romskom jeziku	15 ^x	Odjeljenja društvenih nauka

II. PRIJAVLJENO ZA ŠTAMPU U 1984:

a) Akademijina izdanja:

1) RADOVI LXXXII/24 (u prikupljanju)	Sveska matem.-fizika za 1983.	10	Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka
2) RADOVI LXXXIII/11 (u prikupljanju)	Zbornik radova posvećenih akademiku M. Kadiću	10	Odjeljenje tehničkih nauka
3) DJELA LX/35 (u pripremi)	A. Benac: Utvrđena ilirska naselja (delmatske gradine na Livanjskom, Duvanjskom i Glamočkom polju)	15	Centar za balkanološka ispitivanja
4) DJELA LXI/36 (rukopis u radu)	N. Filipović: Popisni defter jugoistočnog dijela Albani- je iz 1431. godine	15	Odjeljenje društvenih nauka
5) DJELA LXII/9 (u pripremi)	L. Jerković i sar.: Nano-fosi- li tercijska u BiH	35 ^x	Odjeljenje tehničkih nauka
6) POSEBNA IZDANJA LXIX/9 (u pripremi)	Simpozijum o savremenoj jugoslovenskoj poeziji	10 ^x	Odjeljenje za književnost i umjetnost
7) POSEBNA IZDANJA LXX/13 (u pripremi)	V jugoslovenska onomas- tička konferencija	35 ^x	Odjeljenje društvenih nauka
8) POSEBNA IZDANJA LXXI/14 (rukopis u radu)	Grupa autora: Vrijednosti socijalističkog društva i vred- novanje progresivne misli iz- među dva rata	25	Odjeljenje društvenih nauka

9) POSEBNA IZDANJA LXXII/15	Naučni skup: Projekcija dugoročnog privrednog razvoja BiH	32	Odjeljenje društvenih nauka
10) POSEBNA IZDANJA LXXIII/14	Naučni skup: Aktuelni problemi i prioritetni pravci istraživanja u energetici	10	Odjeljenje tehničkih nauka
11) POSEBNA IZDANJA LXXIV/11	Simpozijum o krvnim sudovima srca i koronarnoj bolesti	16 ^x	Odjeljenje medicinskih nauka
12) POSEBNA IZDANJA LXXV/12	Simpozijum o pitanju uvođenja biotehničkog postupaka na bazi genetičkog inženjerstva	10 ^x	Odjeljenje prirodnih i matematičkih nauka
13) POSEBNA IZDANJA LXXVI/12	A. Stipčević: Bibliographica Illyrica (supplementum 1978-1982)	10	Centar za balkanološka ispitivanja
14) POSEBNA IZDANJA LXXVII/16	Kolokvij: Problem zaposlenosti	15	Odjeljenje društvenih nauka
15) LJETOPIS XVI	Sveska za 1983. godinu	15	Akademija

b) Zajednička izdanja:

1. „Prosveta u NOR-u Jugoslavije”, u saradnji sa VANU
2. „Kultura i nauka u NOB-u i revoluciji”, u saradnji sa MANU
3. „Savremeni problemi ekonomske stabilizacije”, u saradnji sa ANU Crne Gore
4. „Grada o BiH (1850–1878)” u saradnji sa ANSSSR
5. Jubilarna sveska akademika Č. Sijarića, u sar. sa IRO „V. Masleša”

^xTroškove štampe participira SIZ nauke BiH.

ODBOR ZA BIBLIOTEKU I DOKUMENTACIJU

Planirano je da Odbor u toku 1984. godine proširi polje svog rada i da se pod imenom Odbor za naučne informacije, biblioteku i dokumentaciju stara o stvaranju centra za naučne informacije pri Akademiji, proširivanju i intenziviranju rada Biblioteke, boljem korišćenju čitaonice, knjižnog fonda i tehničke opreme. Ispunjavanjem ovih zadataka Odbor bi omogućio članovima Akademije da zadovolje svoje potrebe u korišćenju izvora u realizaciji programskih zadataka Akademije i da se njena djelatnost obogati novim sadržajima. Odbor će se zalagati da se, zavisno od mogućnosti, razvija kadrovska i materijalna osnova Biblioteke, da se ona funkcionalnije povezuje sa drugim organizacijama i institucijama i svojim radom privuče pažnju članova Akademije, naučnih, kulturnih i javnih radnika.

Konkretni zadaci Odbora u 1984. godini

1. Odbor će analizirati finansijsko stanje Biblioteke, procijeniti kako se koriste raspoloživa finansijska sredstva; ispitati mogućnosti u vezi sa povećanjem sredstava Biblioteke s obzirom na mogućnosti Republike; razmotriti mogućnosti racionalnijeg korišćenja postojećih finansijskih sredstava; iznalaženja novih izvora finansiranja i proširivanja fonda knjiga i časopisa. U vezi sa ovim daće prijedloge Izvršnom odboru do kraja marta 1984. godine.

2. U saradnji sa Izvršnim odborom, Predsjedništvom i odjeljenjima dogovoriće se kriterijumi u vezi sa nabavkom knjiga, korišćenjem knjiga i čitaonice, kao i kriterijumi u vezi sa širenjem i održavanjem knjižnog fonda. Posebno će biti značajno obaviti dogovore u vezi sa nabavkom knjiga i časopisa sa konvertibilnog područja.

3. U 1984. godini nabavka knjiga vršiće se imajući u vidu ranije dogovorene kriterijume, a to su:

a) nabavka knjiga vršiće se imajući u vidu prvenstveno one naučne oblasti i umjetnosti koje su zastupljene u Akademiji i potrebe projekata koji se realizuju u okviru Akademije;

b) prilikom kupovine knjiga vodiće se računa da se obezbijede fundamentalna djela iz oblasti koje imaju opštije značenje, širu upotrebu i trajniju vrijednost;

c) odjeljenja će predlagati koje bi knjige i časopise trebalo kupovati, a Odbor će, imajući u vidu usvojene kriterijume i raspoloživa novčana sredstva, davati prijedloge i naloge za kupovinu;

d) pošto je ranije zaključeno da se nabave sva izdanja drugih akademija, nastaviće se realizacija ovog zaključka.

4. Odbor će se u toku godine angažovati da se izvrši analiza knjižnog fonda i da se iz knjižnog fonda isključe knjige koje nisu neophodne za realizovanje aktivnosti Akademije.

5. U toku 1984. godine Odbor će se angažovati na realizaciji svoje prošlogodišnje odlu-

ke da se djela članova Akademije izlože u jednom dijelu Biblioteke ili u posebnoj prostori.

6. Odbor će i dalje podsticati saradnju sa bibliotekama drugih akademija u svijetu, intenzivirati razmjenu naučnih publikacija i brinuti se da razmjena bude selektivna.

7. U toku godine ostvariće se saradnja sa bibliotekama drugih akademija u zemlji, intenzivirati razmjenu knjiga i časopisa i po mogućnosti posjetiti biblioteke Srpske akademije nauka i umjetnosti i Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

8. Do početka juna mjeseca 1984. godine obaviće se dogovori u odjeljenjima u vezi sa kupovinom knjiga i časopisa potrebnih za realizaciju projekata i drugih aktivnosti.

9. Pošto je u toku prošle godine izvršena analiza pretplate časopisa koje Akademija prima, u toku godine potrebno je izvršiti dublju analizu načina korišćenja periodike i mogućnosti proširivanja čitaoničkog prostora. Pošto se veliki broj stranih časopisa kupuje na konvertibilnom području, potrebno se angažovati kod republičkih organa da se devizna sredstva osiguraju na vrijeme kako bi se porudžbina časopisa mogla izvršiti blagovremeno.

10. Izdavanje *Internih informacija* Akademije i objavljivanje bibliografskih popisa novoprimitljenih knjiga i časopisa u njima pokazalo se opravdanim. Ideja da se na posebnom panou daju bibliografski popisi najznačajnijih knjiga primitljenih iz zemlje i inostranstva, trebalo bi da se realizuje u toku 1984. godine.

11. Saradnja Odbora za izdavačku djelatnost i Odbora za Biblioteku trebalo bi da se intenzivira, jer postoji dosta poslova i zadataka koji bi se mogli zajednički rješavati.

12. U toku 1983. godine obavljen je dogovor u vezi sa donošenjem potpunijeg pravilnika o radu Biblioteke ANUBiH. Planirano je da se pravilnik donese do kraja 1984. godine.

Osnivanje centra za naučne informacije

Planirano je da se u toku 1984. godine obave dogovori i poslovi u vezi sa osnivanjem centra za naučne informacije u SRBiH, u koji bi se uključila i Akademija. U vezi s tim potrebno je:

1. dogovoriti se sa zainteresovanim organizacijama i institucijama o konceptu centra za naučne informacije. Koncept bi trebalo da sadrži sve operativne i funkcionalne zadatke centra;

2. izraditi koncept centra kojim bi se utemeljila njegova osnovna funkcija u okviru Republike i Jugoslavije;

3. izraditi projekat razvoja i rada centra za naučne informacije, precizirati dužnosti i prava svih onih koji centar osnivaju i prezentirati SIZ-u nauke BiH program rada centra za naučne informacije;

4. formirati odbor za osnivanje centra za naučne informacije;

5. do kraja februara 1984. godine održati savjetovanje svih zainteresovanih organizacija i institucija u vezi sa osnivanjem i radom centra za naučne informacije.

Neposredni praktični zadaci Odbora

U toku 1984. godine Odbor će se angažovati na praktičnim pitanjima rada Biblioteke i razmotriti mogućnost da se prostor čitaonice adaptira, proširi i funkcionalno poboljša i da se u toku 1984. godine izvrše pripreme i počne sa uvođenjem kataloga koje naša Biblioteka nema.

Biblioteka

1. Nabavka knjiga

Kupovina	150 knjiga
Poklon	50 knjiga
Razmjena	600 knjiga
Naša izdanja	25 knjiga

Ukupno. 825 knjiga

2. Nabavka časopisa

Kupovina	40 godišta-naslova periodike
Poklon	15 godišnja-naslova periodike
Razmjena	550 godišta naslova periodike
Naša izdanja	25 godišta naslova periodike

Ukupno: 630 godišta-naslova periodike

3. Inventarisanje i signiranje knjiga i časopisa:

Inventarisanje i signiranje knjiga	825 primjeraka
Inventarisanje i signiranje časopisa	630 primjeraka

Ukupno 1455 primjeraka

4. Izrada i redakcija kataloga knjiga i časopisa:

Autorsko-abecedni katalog knjiga i časopisa	1000 kataloških listića
Predmetni katalog	1000 kataloških listića
Stručni katalog po sistemu UDK	1000 kataloških listića
Mjesni katalog	1000 kataloških listića

Ukupno: 4000 kataloških listića

5. Rad sa čitaocima:

Izdavanje knjiga – biblioteka i međubiblioteka pozajmica	100 knjiga
Izdavanje časopisa – biblioteka i međubiblioteka pozajmica	150 naslova-časopisa

Pružanje informacija korisnicima Biblioteke	250 informacija
---	-----------------

Ukupno: 250 knjiga i časopisa i 250 informacija

6. Katalozi i magacini:

Ulaganje kataloških listića u kataloge	4000 kataloških listića
Ulaganje knjiga i časopisa	2000 primjeraka

FINANSIRANJE AKADEMIJE

P R E G L E D
izvršenja Finansijskog plana za 1983. godinu

<i>I. Prihodi</i>	Plan za 1983. g.	Ostvareno u 1983. g.
1. Od Budžeta SRBiH:		
— za redovnu djelatnost	29,431.000	29,431.000
— za manje projekte (1,5%)	440.000	440.000
Ukupno od Budžeta SRBiH	29,871.000	29,871.000
2. Od SIZ-a nauke za izdavačku djelatnost	700.000	690.000
3. Od SIZ-a nauke za naučne projekte	—	3,125.686
4. Od prodaje publikacija izdavačke djelatnosti	80.000	74.138
5. Ostali prihodi	120.000	176.237
Ukupno prihodi	30,771.000	33,937.061

II. Rashodi

1. Troškovi naučnoistraživačke djelatnosti

Naučna jedinica — Centar za balkanološka ispitivanja	724.000	721.073
Naučna jedinica — Komisija za lingvistička ispitivanja	335.000	243.878
Inicijalni projekti	440.000	440.000
Naučni projekti	—	3,125.686
Izdavačka djelatnost	5,100.000	3,652.598
Ukupno naučnoistraživačka djelatnost	6,599.000	8,183.235

Plan za
1983. Ostvareno
 u 1983. g.

2. Redovni materijalni troškovi:

Akademijske nagrade	7,215.000	7,208.900
Kancelarijski i ostali pomoćni materijal	800.000	837.780
Troškovi prevoznih sredstava	250.000	162.319
Troškovi PTT — usluga	250.000	261.751
Električna energija	130.000	133.810
Voda	200.000	230.943
Ogrjev	350.000	492.772
Putni troškovi i dnevnice	280.000	188.781
Tekuće održavanje sredstava za rad	250.000	95.719
Ostale usluge	600.000	715.156
Sitan inventar i HTZ—oprema	360.000	334.175
Troškovi reprezentacije	70.000	57.202
Ostali materijalni troškovi	77.000	55.262
Ugovori o djelu	20.000	6.656
Naknada dijela troškova za prevoz na posao	90.000	72.867
Amortizacija	500.000	489.848
Ukupno redovni materijalni troškovi	11,442.000	11,343.941
Ukupno materijalni troškovi (1 + 2)	18,041.000	19,527.176

	Plan za 1983.	Ostvareno u 1983.
<i>3. Ostali izdaci</i>		
Doprinos Savjetu akademija	155.000	120.000
Osiguranje imovine	100.000	129.537
Troškovi platnog prometa	40.000	34.356
Doprinos iz dohotka	<u>903.000</u>	<u>967.545</u>
Ukupno ostali izdaci	1.198.000	1.251.438
<i>4. Lični dohoci i fondovi</i>		
Lični dohoci radnika naučnih i stručnih službi	10.018.000	9.642.488
Fond zajedničke potrošnje za stambenu izgradnju	350.000	1.337.043
Fond zajedničke potrošnje za ostale namjene	844.000	749.992
Rezervni fond	320.000	288.198
Poslovni fond	<u>—</u>	<u>1.140.726</u>
Ukupno lični dohoci i fondovi	<u>11.532.000</u>	<u>13.158.447</u>
Ukupno rashodi (1 + 2 + 3 + 4)	30.771.000	33.937.061

P R E G L E D
stanja i kretanja vlastitih sredstava Fonda za naučnoistraživački
rad u 1983. godini

Opis	Ukupna sredstva	Utrošena sredstva u 1983.g.	Prenesena sredstva u Fond Akad.	Ukupno utrošena i prenes. sredstva	Stanje sredstava 31. XII 1983.g.
<i>I. Primljena sredstva</i>					
Istorija umjetnosti	684.077,00	68.050,00	3.272,00	71.322,00	612.755,00
Istorija književnosti	100.749,00	—	—	—	100.749,00
Istorija naroda BiH	775.660,00	404.142,00	19.430,00	423.572,00	352.088,00
Vrijednosti socijalističkog društva i vred- novanje progresivne misli	308.868,00	215.250,00	10.349,00	225.599,00	83.269,00
Istorijsko-geografski rječnik BiH	99.939,00	111.758,00	5.373,00	117.131,00	17.192,00
Crkvenoslovenski rječnik	109.972,00	—	—	—	109.972,00
Upotreba globalnih imitacionih modela u razvojnim segmentima samoupravnog društva	234.122,00	90.658,00	4.359,00	95.017,00	139.105,00
Etnološki pregled BiH	168.327,00	—	—	—	168.327,00
Gradske zajednice u SRBiH	302.221,00	57.074,00	2.744,00	59.818,00	242.403,00
Jugoslovenska onomastička konferencija	114.908,00	132.465,00	6.443,00	138.908,00	24.000,00
Ustanak u Hercegovini 1882. g.	63.477,00	3.269,00	60.208,00	63.477,00	—
Međunarodna naučna saradnja	1.252.570,55	1.113.962,55	—	1.113.962,55	138.608,00
Genetski inženjering	100.000,00	—	—	—	100.000,00
Problem zaposlenosti	200.000,00	—	—	—	200.000,00
Arheološki lokalitet Gračine	70.000,00	—	—	—	70.000,00
Svega primljena sredstva	4.584.890,55	2.196.523,55	112.178,00	2.308.806,55	2.276.084,00

II. Vlastita sredstva Fonda NIR

Ukupna sredstva Fonda za naučnoistraživački rad

Ukupna sredstva	Utrošena sredstva u 1983.g.	Prenesena sredstva u Fond Akad.	Ukupno utrošena i prenes. sredstva	Stanje sredstva 31. XII 1983.g.
2,539.787,15	1,013.544,75		1,013.544,75	1,526.242,40
7,124.677,70	3,210.173,30	112.178,00	3,322.351,30	3,802.326,40

P R E G L E D
stanja i kretanja sredstava Fonda za naučnoistraživački rad
u 1983. godini

I. Prihodi

	Dinara
Prenesena sredstva iz prethodne godine	987.609,15
Po finansijskom planu za 1983. g.	440.000,00
Od Republičkog budžeta	1.000.000,00
Od projekata prema Pravilniku o načinu i uslovima korišćenja Fonda za NIR	112.178,00

Svega prihodi	<u>2.507.101,15</u>
---------------	---------------------

II. Rashodi

Regionalna hidrogeologija i inženjerska geologija BiH	38.750,00
Problem geneze boksita	66.695,60
Uvođenje biotehnoških postupaka na bazi genetičkog inženjerstva	89.717,00
Zbornik građe o oslob. pokret. u BiH	56.952,00
Biosistematski status oštrulja	40.484,00
Problem zaposlenosti	22.917,40
Monografija o zemljištima	25.128,50
Anatomija BiH u koncepciji nekih muslimanskih političara pronjemačke orijentacije	5.833,80
Istraživanja zemljanih tumula na Kupresu	130.000,00
Simpozij o kardiovaskularnoj patologiji	19.250,00
Ikavskoštakavski govori zapadne Hercegovine	33.251,00
Naučni skup o savremenoj jugoslovenskoj poeziji	57.970,00
Konstituisanje projekata, međuakad. odbori i dr.	247.297,50
Leksik prezimena stanovništva BiH	179.297,95

Svega rashodi	<u>1.013.544,75</u>
---------------	---------------------

III. Ostatak sredstava

<u>1.526.242,40</u>

3. <i>Ostali izdaci</i>	
Doprinos Savjetu akademija	150.000
Osiguranje imovine	150.000
Troškovi platnog prometa	40.000
Doprinosi iz dohotka	<u>1.150.000</u>
 Ukupno ostali izdaci	 1.490.000
4. <i>Lični dohoci i fondovi</i>	
Lični dohoci radnika	14.100.000
Fond zajedničke potrošnje za stambenu izgradnju	500.000
Fond zajedničke potrošnje za ostale namjene	800.000
Rezervni fond	<u>350.000</u>
 Ukupno lični dohoci i fondovi	 15.750.000
 Ukupno rashodi (1 + 2 + 3 + 4)	 39.000.000

IV. AKTIVNOST ČLANOVA VAN AKADEMIJE

ODJELJENJE DRUŠTVENIH NAUKA

Akademik Alojz Benac

Objavljeni radovi:

1. *La desintegration des cultures neolithiques et la formation des nouveaux groupes culturels dans les Balkan du nord – ouest*, Godišnjak CBI XXI, knj. 19, 1983.
2. *Uvodne napomene o stanju i perspektivama razvoja arheološke nauke u Bosni i Hercegovini*, Zbornik Arheološkog društva BiH, I, 1983.
3. *Gradina u Vidošima (Livanjsko polje)*, Zbornik Arheološkog društva BiH, I, 1983.
4. Predgovor IV tomu Praistorije jugoslovenskih zemalja (bronzano doba), Sarajevo 1983.

Dužnosti van Akademije:

- Glavni urednik Enciklopedije Jugoslavije – Redakcije za Bosnu i Hercegovinu i član Centralne redakcije Enciklopedije Jugoslavije i
- član Savjeta Republike i delegat u Saveznoj konferenciji SSRNJ.

Ostale aktivnosti:

Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu držao predavanja na postdiplomskom studiju iz arheologije.

Akademik Hamdija Čemerlić

Objavljeni radovi:

1. *Politički sistemi i religija*, u: Uporedni politički sistemi, Savremena administracija, Beograd 1983.

Dužnosti van Akademije:

- član Izdavačkog odbora „Političke enciklopedije” – Beograd,
- član Izdavačkog savjeta časopisa „Pregled”,
- član Izvršnog odbora Udruženja za političke nauke SRBiH i
- saradnik u Institutu za društvena istraživanja Fakulteta političkih nauka u Sarajevu.

Akademik Milorad Ekmečić

Objavljeni radovi:

1. *Istorija srpskog naroda u Bosni i Hercegovini* (prvi dio „Društvo, privreda i socijalni nemiri u Bosni i Hercegovini”, drugi dio „Nacionalni pokreti”), u: „Istorija srpskog naroda”, SKZ, Beograd 1983., tom VI – 1, str. 555–648.

2. *Ustanak u Hercegovini 1882. i istorijske pouke*, naučni skup: 100. godina ustanka u Hercegovini 1882, Posebna izdanja ANUBiH, Sarajevo, 1983, str. 9–20.

3. *An Attempt to Revitalize the Eastern Question through a Popular Uprising in Bosnia and Herzegovina 1878–1882*, Actes, Atena 1984, str. 224–243.

Učešće na naučnim skupovima:

— Na naučnom skupu *Europe: Unity or Singularity*, u organizaciji Centre for Applied Studies in International Negotiations Univerziteta u Ženevi (od 30. juna do 2. jula 1983), podnio referat „What was European in the Balkan National Movements 1790–1918”.

Ostale aktivnosti:

Od avgusta 1982. godine do juna 1983. bio „gostujući profesor” Univerziteta Kansas u Lawrencu, SAD.

Akademik Nedim Filipović

Objavljeni radovi:

1. Predgovor za knjigu *Muhammed Havai Uskufi*, kolektiv autora, Tuzla 1983.

Dužnosti van Akademije:

Redovni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu OOUR Filologija, RO Odsjek za orijentalne jezike.

Nagrade i odlikovanja:

— U 1983. godini dobio je Nagradu AVNOJ-a.

Akademik Hasan Hadžiomerović

Objavljeni radovi:

1. *Univerzitet i svijet rada*, u ediciji seminara „Univerzitet danas”, 1983.

2. *Suverenitet i razvoj*, XI okrugli sto zemalja u razvoju, Brioni 1983.

3. *Jugoslavija-paradigma socijalističkih odnosa proizvodnje*, Naučni skup povodom 40-godišnjice AVNOJ-a, Sarajevo 1983.

4. *Robna proizvodnja u socijalizmu*, rasprava u časopisu „Teorija in praksa”, Ljubljana 1983.

Dužnosti van Akademije:

— redovni profesor Ekonomskog fakulteta u Sarajevu i

— glavni i odgovorni urednik jugoslovenskog časopisa „Ekonomist”.

Nagrade i odlikovanja:

U 1983. godini dobio Nagradu ZAVNOBiH-a.

Akademik Desanka Kovačević –Kojić

Objavljeni radovi:

1. *O istoriografiji Bosne i Hercegovine (srednji vijek)* Savjetovanje o istoriografiji Bosne i Hercegovine (1945–1982), Posebna izdanja ANUBiH, LXV knj. 12, Sarajevo 1983.
2. *Učešće Vlaha u trgovinskoj razmjeni tokom XIV i XV vijeka*, Radovi ANUBiH, LXXIII, knj. 22, Sarajevo, 1983.
3. *O rudarskoj proizvodnji u srednjovjekovnoj Bosni*, Godišnjak Društva istoričara BiH, Sarajevo 1983.

Dužnosti van Akademije:

- Redovni profesor Filozofskog fakulteta u Sarajevu,
- član Medunarodne komisije za istoriju gradova i
- član Redakcije Godišnjaka Društva istoričara BiH.

Akademik Cvjetko Rihtman

Objavljeni radovi:

1. *Instrumentalna muzika srednjeg vijeka i renesanse u Bosni i Hercegovini*, Muzičke večeri u Donatu – Zadar, Zbornik radova, Zagreb – Zadar 1983, str. 112–118.
2. *Kinderlieder in der Volkstradition Bosniens und der Herzegovina*, Musikethnologische Sammelbande 6, Graz – Austria 1983, str. 150–160.
3. *Orijentalni uticaji u tradicionalnoj muzici Bosne i Hercegovine*, „Narodno stvaralaštvo”, Folklor, god. XXI, xv. 82–84, Beograd 1983, str. 10–12.

Akademik Vojislav Spaić

Objavljeni radovi:

1. *Teorija autorskog prava i autorsko pravo u SFRJ*, Pravni fakultet u Zagrebu i Jugoslovenska autorska agencija u Beogradu, 1983, str. 338.
2. *Pravni aspekti prenosa tehničkog znanja u jugoslovenskom pravu*, Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu XXX, 1983.

Učešće na naučnim skupovima:

Na skupu povodom promocije knjige dra Martina Vedriša *Imovinsko pravo* (Zagreb, 21. februar 1983) podnio referat „Imovinsko pravo u samoupravnom socijalističkom društvu”.

– Na Savjetovanju Poslovne zajednice izdavača Jugoslavije (Opatija, 7–10. decembra 1983) podnio uvodni referat „Savremena zaštita autorskog prava kod nas i u svijetu”.

Dužnosti van Akademije:

- Član Redakcije časopisa „Yugoslav Law”,
- član Predsjedništva Jugoslovenskog udruženja za uporedno pravo u Beogradu i
- član Savjeta Uprave Međunarodnog udruženja za uporedno pravo u Berlinu.

Ostale dužnosti:

– Predavao na postdiplomskom studiju Pravnog fakulteta u Sarajevu (predmet Društvena svojina).

– Predavao na postdiplomskom studiju Pravnog fakulteta u Zagrebu (predmet Teorija autorskog prava).

– U Institutu za međunarodno pravo Sveučilišta u Zagrebu 4. aprila 1983. godine održao predavanje „Sateliti za telekomunikaciju i međunarodno autorsko pravo”.

– Prilikom promocije svoje knjige *Teorija autorskog prava i autorsko pravo u SFRJ* u Društvenom domu SSRN Hrvatske (Zagreb, 22. novembra 1983. godine) podnio referat „Konflikt ličnog i autorskog prava”.

Akademik Arif Tanović

Objavljeni radovi:

1. *Etička teorija Dušana Nedeljkovića*, „Pregled”, br. 2–3, 1983., „Survey”, br. 1–2, 1983.

2. *Marks i Program SKJ*, „Pregled”, br. 5 1983.

3. *Humanističke vrijednosti i socijalističko samoupravno društvo*, „Opredjeljenja”, br. 8, 1983.

4. *Refleksije o marksizmu, socijalizmu i filozofiji danas*, „Teorija in praksa”, br. 2–3, 1983.

5. *Krleža o religiji*, „Komunist”, 25. III 1983.

6. *Od tolerancije do solidarnosti*, „Sveske” br. 1 (Institut za proučavanje nacionalnih onosa u Sarajevu).

7. *Dosljedno marksističko promišljanje nacionalnog pitanja*, „Sveske”, br. 2, Institut za proučavanje nacionalnih odnosa u Sarajevu.

8. *O klerikalizmu danas*, posebno izdanje „Marksistička biblioteka”, br. 2, 1983 (izdanje Marksističkog studijskog centra CK SKBiH).

9. *Kritičko mišljenje i stvaralaštvo u kulturi*, „Prosvjetni list”, 27. XII 1983.

10. *Socijalizam i moral*, Treći program Radio-Sarajeva, 24. XII/83.

11. *Progresivna misao u Bosni i Hercegovini 1918–1941*, u pet knjiga, „Svjetlost”, Sarajevo 1983; Autor predgovora za dvije knjige (priređivači: dr Vojislav Maksimović, dr Franc Cengle i dr Arif Tanović).

Učešće na naučnim skupovima:

– Socijalizam u svijetu, Cavtat, oktobar 1983. Prilog: diskusija o ideologiji,

– Naučni skup povodom 40–godšnjice AVNOJ-a, Sarajevo, novembar 1983. Prilog:

„Filozofija revolucije i AVNOJ”.

– Nedjelja marksističkih rasprava, Portorož, februar 1983. Prilog: „Etička teorija i moralna praksa”.

– Međunarodni seminar „Univerzitet danas”, Dubrovnik, avgust 1983. Prilog: „Međuniverzitetska saradnja – ciljevi, programi, tendencije”.

Dužnosti van Akademije:

- Član Savjeta Redakcije Enciklopedije Jugoslavije za Bosnu i Hercegovinu,
- član Savjeta Marksističkog teorijskog centra „Veljko Vlahović”, Sarajevo
- član Savjeta časopisa za filozofiju i društvenu teoriju „Dijalog”, Sarajevo
- član Odbora za izdavanje sabranih djela Josipa Broza Tita i
- član Redakcije izdanja sabranih djela Edvarda Kardelja.

Ostale aktivnosti:

- Član Centralnog komiteta SKJ i Komisije za idejni i teorijski rad,
- član delegacije BiH u Jugoslovenskoj ligi za mir i
- član Biroa Stalnog komiteta Evropske rektorske konferencije, Ženeva.

Dopisni član Borivoj Čović

Objavljeni radovi:

1. *Grobnice željeznog doba iz Vašarovina kod Livna*. Arheološka problematika zapadne Bosne, Sarajevo 1983 (sa D. Nikićem).

2. *Sjeverna Bosna i Karpatски bazen u rano i srednje bronzano doba*. Arheološka problematika zapadne Bosne, Sarajevo 1983.

3. U ediciji *Praistorija jugoslavenskih zemalja*, knj. IV (bronzano doba), napisao sljedeća poglavlja: *Uvod; Eneolitski supstrat u jadransko-zapadnobalkanskoj regiji; Regionalne grupe ranog bronzanog doba jadransko-zapadnobalkanske regije; Cetinska kultura* (sa I. Marovićem); *Srednje bronzano doba u Istri; Prelazna zona u kasno bronzano doba; Glasinačka kulturna grupa, Srednjobosanska kulturna grupa i Zaključna razmatranja* (svega 200 strana), Sarajevo 1983.

Dužnosti van Akademije:

- Načelnik Arheološkog odjeljenja Zemaljskog muzeja u Sarajevu i
- predsjednik Komisije za društvene nauke SIZ-a nauke BiH.

Dopisni član Muhamed Filipović

Objavljeni radovi:

1. *Rad, čovjek, znanost, „Zaštita”*, Sarajevo, 1983.

2. *Povijest, teorija, kritika. Marginalije uz karakteristike našeg teorijskog života i ponašanja*, Treći program Radio-Sarajeva, br. 42, 1983.

3. *Kritično razgraničavanje*, 1–9, „Oslobodenje“, 7–14. marta 1983.
4. *Industrija i rad kao problem naučnog izučavanja*, „Zaštita“, br. 1–6, Sarajevo 1983.
5. *Odnos prava i politike – jedno logičko-metodološko razgraničenje*, „Pravo i samoupravljanje“, br. 2–3, 1983.
6. *Misao Veselina Masleše*, „Pregled“, br. 7–8, 1983.
7. *Filozofija u Bosni i Hercegovini*, „Život“, br. 8, 1983.
8. *Anri Lefevr. Preživljavanje kapitalizma*, Treći program Radio – Sarajeva, br. 41, 1983.

Učešće na naučnim skupovima:

- Učestvovao u radu Simpozijuma o suverenosti u socijalističkom društvu.

Dopisni član Stjepan Lovrenović

Objavljeni radovi:

1. *Zanatstvo društvenog sektora vlasništva: evolucija – problemi – perspektiva*, „Ekonomski glasnik“, Sarajevo 1983.
2. *Pretpostavke razvijanja spoljne trgovine Jugoslavije*, publikacija sa Savjetovanja u Herceg-Novom, 1983.
3. *Reforma privrednih organizacija*, „Odjek“, br. 20, Sarajevo, 1983.

Dužnosti van Akademije:

- Član Redakcionog odbora projekta Ekonomskog instituta u Sarajevu *Koncepcija dugoročnog privrednog razvoja Bosne i Hercegovine*, u kojem Akademija ima ulogu koordinatora.

Dopisni član Petar Mandić

Objavljeni radovi:

1. *Inovacije pri pouku*, Ljubljana 1983. str. 206
2. *Neki problemi nejednakosti u obrazovanju*, „Pedagogija“, 2–3, Beograd 1983. str. 6–12.
3. *All People, not just Politicians are Responsible for Peace*, Yugoslavia, Peace Understanding, Yugoslav Commission for UNESCO, Beograd 1983. str. 28–35.
4. *Vještačka inteligencija i savremeno obrazovanje*, „Pedagogija“, 4, Beograd 1983., str. 2–18.

Ostale aktivnosti:

- Predsjednik naučno-nastavnog vijeća projekta *Humanizacija odnosa među polovima i odgovorno roditeljstvo*.

Dopisni član Enver Redžić

Objavljeni radovi:

1. *Jugoslovenski radnički pokret i nacionalno pitanje u Bosni i Hercegovini 1918 – 1941*, „Svjetlost“, Sarajevo, str. 480.
2. *Produbljavanje rascjepa u radničkom pokretu Bosne i Hercegovine i nacionalno pitanje (1926–1928)*, „Radovi“ ANUBiH, LXXIII, Odjeljenja društvenih nauka, knj. 22, 1983, str. 5–36.
3. *Nacionalnite malčinstva vo Jugoistočna Evropa*, „Glasnik“ Instituta za nacionalnu istoriju, Skoplje, br. 2–3, god. XXV, str. 101–132.
4. *Društveno-ekonomske prilike u Bosni i Hercegovini i poziv KPJ na oružani ustanak za obaranje vojno-monarhističke diktature*, „Opredjeljenja“, br. 9, sept. 1983., 5–37.
5. *Tri značajna partijska skupa u Bosni na početku 1942*, Zbornik: Skendervakufska konferencija 1942, Banja Luka 1983, str. 239–282.
6. *Stjepan Butorac – Seč – životni put revolucionara*, „Zbornik krajiških muzeja“, Banja Luka 1983, str. 235–265.
7. *Na partijsko-političkom radu u ključkom srezu u prvoj polovini 1944. godine*, Zbornik: Srez Ključ u NOB-u, tom treći 1983, str. 519–551.
8. *Raskršća Midhata Begića* (nekrolog), „Odjek“, br. 24 1983 (15–31. decembra).

Učešće na naučnim skupovima:

Na naučnom skupu Odluke AVNOJ-a trajna osnova nacionalne ravnopravnosti, bratstva i jedinstva, samoupravnog zajedništva, razvoja i napretka naroda i narodnosti Jugoslavije (Sarajevo, 16–18. novembra 1983) podnio referat „Jugoslovenska misao i AVNOJ“.

Dužnosti van Akademije:

- Član Predsjedništva Naučne sekcije Društva istoričara Bosne i Hercegovine,
- član Savjeta SRBiH,
- član Savjeta projekta *Titova misao revolucije* – Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske i
- član Savjeta projekta *Titova koncepcija rješavanja nacionalnog pitanja* – Institut za nacionalnu istoriju SR Makedonije.

Ostale aktivnosti:

- Kao vijećnik AVNOJ-a razgovarao sa:
- urednikom Radio-Beograda u emisiji posvećenoj 40 – godišnjici II zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu,
 - urednikom RTV–Priština i
 - urednikom Berlinskog lista „Neues Deutschland“.
- O II zasjedanju AVNOJ-a održao dva predavanja: vojnicima i starješinama Centra vojnih škola u Sarajevu (22. novembra 1983) i aktivu omladine u Makarskoj (18. decembra 1983).

Dopisni član Rade Uhlik

Objavljeni radovi:

1. *Brojevi u romskom jeziku II*, „Godišnjak” CBI, XXI knj. 19. Sarajevo 1983.
2. *Rječnik srpskohrvatsko-romsko-engleski*, „Svjetlost”, Sarajevo, 1983.

Dopisni član Abdulah Šarčević

Objavljeni radovi:

1. *Ka filozofskoj teoriji svijeta moderne*, „Odjek”, br. 12, Sarajevo 1983.
2. *Filozofija i iskustva cjeline života* (intervju), „Odjek”, br. 12, Sarajevo 1983.
3. *Filozofija i svijet*, Treći program Radio-Sarajeva, juli 1983.
4. *Filozofija i svijet*, Zajednički program svih trećih programa, Radio – Sarajevo, Kulturna tribina, 18. juli 1983.
5. *Um i moral u modernoj filozofiji*. O filozofiji Karla Jaspersa, Treći program Radio-Sarajeva, 3. novembar 1983.
6. *Znanost i filozofija*. O filozofiji Karla Jaspersa, Treći program Radio-Sarajeva, 10. novembra 1983.
7. *Neraskidivo jedinstvo egzistencije i slobode*. O filozofiji Karla Jaspersa, Treći program Radio-Sarajeva, 17. novembar 1983.
8. *Umsko mišljenje i totalitarizam*. O filozofiji Karla Jaspersa, Treći program Radio-Sarajeva, 24. novembra 1983.
9. *Kriza modernog mišljenja*. Pitanja i motivi. Filozofija svijeta moderne, Treći program Radio-Sarajeva, 30. oktobar 1983.
10. *Kriza moralne svijesti i politička tehnologija*. Filozofija svijeta moderne, Treći program Radio-Sarajeva, 27. novembar 1983.
11. *Značajnost Marksovog mišljenja*. Habermasova rekonstrukcija historijskog materializma, Filozofija svijeta moderne, Treći program Radio-Sarajeva, 25. decembar 1983.
12. *Filozofija i svijet* (intervju), časopis Treći program Radio-Sarajeva, br. 42, 1983. str. 42.
13. *Moral i moć uma u modernoj filozofiji*. O filozofiji Karla Jaspersa, „Odjek”, br. 24. Sarajevo 1983.
14. *Mimesis i konstrukcija*. (Prikaz knjige Sadudina Musabegovića), Prvi program Radio-Sarajeva, Meridijani znanja, 1983.
15. *Znanost, moral i um*. O filozofiji Karla Jaspersa, časopis Treći program Radio-Sarajeva, br. 43, 1983.

Dužnosti van Akademije:

- Član Redakcije biblioteke „Logos”,
- član Redakcije revije „Odjek”,
- član Savjeta IGKRO „Svjetlost”,
- član Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta u Sarajevu,
- član Komisije za razvoj na Filozofskom fakultetu u Sarajevu i
- član (predsjednik) žirija za dodjelu nagrade za nauku i publicistiku pri IRO „Veselin Masleša”.

Priznanja i nagrade:

Dobio republičku Nagradu „Veselin Masleša” za djelo *Iskustvo i vrijeme*.

Član Akademije Asim Peco

Objavljeni radovi:

1. *Za elastičnu jezičku normu*, revija „Odjek”, 1–15. IV. 1983., str. 6.
2. *Jezik u savremenoj komunikaciji* (diskusija u publikaciji „Jezik u savremenoj komunikaciji”, Centar za marksizam Univerziteta u Beogradu, 1983, str. 218–220, 260–261.
3. *Vukov prethodnik J. Križanić*, „Politika” 5.9.1983., str. 10.
4. *Iz naše sinonimike, sa posebnim osvrtom na dijalekatsku sinonimiku*, Naučni sastanak slavista u Vukove dane, knj. 12, 21–29.
5. *Srpskohrvatski jezički standard – šta je to?* u knjizi *Aktuelna pitanja naše jezičke kulture*, Beograd 1983, str. 9–17.
6. *Radosav Bošković (kao dijalektolog)*, „Prosvetni pregled”, Beograd, 18.10.1983, str. 11.
7. *Tragovi metatonijskog akuta u srpskohrvatskoj štokavštini*, Slavica Pragensija, XXI, Acta Universitatis Carolinae – Philologica 3–5, str. 59–65.
8. *Fremdwörter als stilogene Elemente im zeitgenössischen jugoslawischen Roman*, Zeitschrift für Slawistik, Band 28, Berlin 1983, str. 594–602.
9. *Iz hercegovačke onomastike predturskog perioda*, JF, knj. XXXIX, Beograd 1983, str. 113–143.
10. *Dragomir Vujičić: Hidronimi (imena voda) u lijevom slivu Drine*, prikaz, JF, knj. XXXIX, Beograd 1983, 279–283.

Učešće na naučnim skupovima:

- Na Simpozijumu o crnogorskim narodnim govorima (Titograd, maja 1983) podnio referat „Crnogorsko-hercegovačka dijalektološka preplitanja”.
- Na 13. skupu slavista u Vukove dane (Beograd – Novi Sad, septembra 1983) održao dva predavanja „Odlike srpskohrvatske standardne akcentuacije” i „Tragovi dvojine u ikavskošćakavskim govorima”.
- Na IX međunarodnom kongresu slavista (Kijev, 6–14. septembra 1983) podnio referat „Juraj Križanić kao akcentolog”.

Dužnosti van Akademije:

- Redovni profesor Filološkog fakulteta u Beogradu za predmete: dijalektologija, akcentologija i eksperimentalna fonetika,
- član Redakcije „Južnoslovenskog filologa”,
- član Redakcije „Srpskog dijalektološkog zbornika”,
- član Redakcije „Našeg jezika”,
- član Redakcije „Jezičke tribine”,
- član Katedre za jezičku problematiku Kolarčevog narodnog univerziteta u Beogradu,
- član Komisije za fonetiku Međunarodnog komiteta slavista i
- rukovodilac za izradu nekoliko doktorskih disertacija i magistarskih radova.

ODJELJENJE MEDICINSKIH NAUKA

Akademik Ibro Brkić

Dužnosti van Akademije:

- Naučni saradnik na Klinici za bolesti srca i reumatizam,
- naučni saradnik Instituta za fiziologiju i biohemiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu i
- predsjednik Odbora za dodjeljivanje nagrade studentima medicine iz Fonda „Dr Bogdan Zimonjić”.

Akademik Jakob Gaon

Objavljeni radovi:

1. *Occurrence of Endemic Nephropathy in SRBiH*, sa saradnicima, Zbornik radova Simpozijuma o endemskoj (balkanskoj), nefropatiji, Niš 1983.
2. *Current Research in Endemic (Balkan) Nephropathy*, Zbornik radova Simpozijuma o endemskoj (balkanskoj) nefropatiji, Niš 1983.

Učešće na naučnim skupovima:

Na Simpozijumu o endemskoj nefropatiji (Niš, 11–14. maja 1983) podnio dva referata, koji su publikovani u Zborniku radova sa Simpozijuma.

Dužnosti van Akademije:

- Član Savjeta SRBiH,
- član Naučno-nastavnog vijeća Medicinskog fakulteta u Sarajevu i
- član Republičke i Savezne epidemiološke komisije.

Akademik Seid Huković:

Objavljeni radovi:

1. Huković, S., Grujić-Vasić, J.: *Mjere zaštite pri ubiranju ljekovitog bilja – otrovnost saponina*, Kongres medicine rada Jugoslavije, Zbornik radova, Novi Sad 1983, 273–276.
2. Keser-Stanković, Marija, Huković, S., Stanković, D.: *Neuromišićna transmisija fetusa različitih životinjskih vrsta u uslovima mijenjanja koncentracije iona kadmija in vitro*, Kongres medicine rada Jugoslavije, Zbornik radova, Novi Sad 1983, 170–173.
3. Smajkić, A., Huković, S.: *Sarajevo kao zdravstveni centar*, u: Sarajevo '84, Pregled, Univerzitet u Sarajevu, 73, 86–90, 1983.
4. Mulabegović, N., Huković S.: *Development of the system of endogenic active substances during the perinatal period of life*, Proc. of the 12. Congr. of Yugoslav. Physiol. Soc., Sept. 1982, 140–141.

5. Huković, S.: *Selekcija kandidata za univerzitetski studij (klasifikacioni ispiti – programi i realizacija)*. Savjetovanje na temu „Sprovođenje društvenog dogovora o upisu studenata na prvu godinu studija na visokoškolskim organizacijama u SFRJ, Novi Sad, 1. mart 1983, 1–6, ZUJ.

6. Huković, S: *Toksicitet ljekovitog bilja*. Medicinski arhiv. 37, 129–133 (1983).

U č e š ć e n a n a u č n i m s k u p o v i m a :

– Na sjednici Društva ljekara BiH (Doboj, 24. februara 1983) saopštio referat „Racionalna farmakoterapija i novosti u farmakoterapiji”.

– Na sjednici Zajednica univerziteta Jugoslavije (Novi Sad, 1. marta 1983) podnio referat „Selekcija kandidata za univerzitetske studije”.

– Na Psihijatrijskoj klinici u Sarajevu, 16. marta 1983. održao predavanje „Biologija psihoza”.

– Na sjednici Društva ljekara BiH (Konjic, 25. marta 1983) saopštio referat: „Etika i moralne dileme ljekara”.

– Na sastanku Društva farmaceuta BiH (Zavidovići, 28. maja 1983) održao predavanje „Racionalna primjena farmakoterapije u ambulantnoj praksi”.

– Kao gost Srpske akademije nauka i umetnosti (Beograd, 16. juna 1983) održao predavanje pod naslovom „Unapređenje farmakološkog metoda sa izoliranim inerviranim organima”.

– U Domu zdravlja Pale, 28. juna 1983. godine održao predavanje „O unapređenju farmakoterapije”.

– Na Savjetovanju stručnjaka za ljekovito bilje 21. maja 1983. godine na Ilidži održao referat pod naslovom „Toksicitet ljekovitog bilja”.

– Na Simpoziju o dijagnostici i terapiji vaskularnih oboljenja (Sarajevo, 18. novembra 1983) podnio referat „Vazodilatatori arterijelne vazokonstrikcije”.

– Na Radničkom univerzitetu u Sarajevu 22. novembra 1983. održao predavanje „Antibiotici – sadašnjost i budućnost”

– Na sastanku Društva farmakologa BiH u Sarajevu 22. decembra 1983. održao predavanje „Farmokologiju vazodilatatora”.

D u ž n o s t i v a n A k a d e m i j e :

U naučnim organizacijama :

– Nastavnik farmakologije i toksikologije na Medicinskom, Stomatološkom i Farmaceutskom fakultetu u Sarajevu i Banjaluci,

– prorektor Univerziteta zadužen za edukaciju, nauku i međuuniverzitetske odnose,

– predsjednik Radničkog savjeta Medicinskog fakulteta,

– predsjednik Poslovnog odbora Instituta za farmakologiju,

– rukovodilac postdiplomskog studija „Osnovi medicinskih istraživanja”,

– član PO radne organizacije Instituta za zaštitu zdravlja,

– član redakcionih odbora časopisa Medicinski arhiv, Folia medica i Acta phramaceutica IUG,

– član Naučnog savjeta Tvornice lijekova „SBS”,

– glavni istraživač makroprojekta „Evalvacija i dobivanje lijekova domaćeg porijekla,

– član Naučnoistraživačkog vijeća OOUR-a Institut za socijalnu medicinu i

– predsjednik ili član više komisija na Univerzitetu i Medicinskom fakultetu u Sarajevu.

U stručnim organizacijama:

- predsjednik Komisije za lijekove UMC—a,
- predsjednik Farmakološke komisije ZOI i
- član Savjeta Republičkog zavoda za unapređenje vaspitno-obrazovnog rada.

U društveno-političkim organizacijama:

- član Komisije za međunarodnu i međugradsku saradnju Skupštine grada Sarajeva,
- član Komisije za odlikovanja,
- član Delegacije Mjesne zajednice i
- član tima za pripremu međufakultetske konferencije SK grada.

Akademik Grujica Žarković

Učešće na naučnim skupovima:

Za vrijeme održavanja Švedsko — jugoslovenskih dana socijalne medicine (Stokholm, avgusta 1983) održao predavanje „U susret efikasnijim nacionalnim sistemima zaštite zdravlja“.

Dopisni član Aleksandar Nikulin

Objavljeni radovi:

1. P. Plamenac, A. Nikulin, I. Hadžić und G. Hegewald: *Sogenannte Malonoplakie des Hodens und Nefenhodens*. ZBZ. allg. Pathol. med. path. Anet. 127, 79—83 (1983).
2. A. Nikulin, Š. Galbavy, E. Gmaz-Nikulin, P. Plamenac: *Šokove zmeny endotelových buniek*, Analýza nekroptického materiálu, Bratislava lek. listy 80, 1983, str. 513—524.

Učešće na naučnim skupovima:

- Na Kongresu patologa Slovačke (Trenčín, 1983) referisao dijelove elaborata o promjenama u krvnim sudovima srca u šoku.

Dužnosti van Akademije:

- Dekan Medicinskog fakulteta u Sarajevu,
- rukovodilac Instituta za patologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu,
- član Stručnog savjeta Instituta za dijagnostiku i terapiju raka,
- član Udruženja patologa Jugoslavije,
- član Izdavačkog savjeta IRO „Veselin Masleša“,
- član konzilijarnih komisija za tumore u SIZ-u zdravstvenog osiguranja BiH i
- član Njemačkog udruženja patologa.

Dopisni član Ladislav Ožegović

Objavljeni radovi:

1. L. Ožegović and D. Hlubna: *Molds and mycotoxin ochratoxin A in regions of endemic nephropathy in Bosnia and Herzegovina*, Microbiologie – Aliments – Nutrition, 1983, str. 123–125.

Dužnosti van Akademije:

- Član Savjeta Veterinarskog fakulteta u Sarajevu (do oktobra 1983),
- član Naučnog savjeta APRO „Hercegovina”,
- član Izvršnog odbora Udruženja za zaštitu životinja u Sarajevu i
- član Naučnog savjeta časopisa Udruženja „A. Tessier” Microbiologie, Aliments et Nutrition.

Ostale aktivnosti:

Završio rad na projektu *Sistemne mikoze u toku intenzivne terapije kortikosteroidima, antibioticima i citostaticima*.

Dopisni član Dežaml Rezaković

Učešće na naučnim skupovima:

- Na X kongresu Evropskog društva za arteficijelne organe (Bolonja, septembra 1983) podnio referat „Plasmapheresis in the Treatment of Immunologically Mediated Renal Diseases” (sa drom M. Haračićem i prof. drom M. Macanovićem).
- Na Kongresu kancerologa Jugoslavije (Skoplje, oktobra 1983) podnio referat „Metabolizam masnih supstanci i karcinom gornjeg aerodigestivnog sistema” (sa prof. dr Vesnom Hadžimerovićem).
- Na Simpozijumu o dijagnostici i terapiji vaskularnih bolesti (Sarajevo, novembra 1983) podnio referate „Antikoagulantna terapija” i „Mogućnost primjene grafičkih detekcija (TDEG, TRG i TKG), trombofilnih stanja” (sa drom M. Haračićem).

Dužnosti van Akademije:

- Član Upravnog odbora Jugoslovenske sekcije za hemostazu i tromboembolizam i
- član Naučnog savjeta Mediteranske lige za borbu protiv tromboembolizma.

Ostale aktivnosti:

Rukovodilac i saradnik u sljedećim temama:

- *Poremećaj metabolizma lipida kod bolesnika sa malignim procesom u gornjim dišnim putevima* (saradnik prof. dr Vesna Hadžimerović) i
- *Klinički značaj plazmafereza – tretmana* (saradnici prof. dr M. Macanović i dr M. Haračić).

U okviru projekta *Neki aspekti kliničkih i dijagnostičkih ispitivanja etiopatogeneze*

koronarnih bolesti srca (ANUBiH je koordinator) radio na temi „Hemostatski status u odnosu na metabolizam lipida kod osoba u trećoj starosnoj dobi”.

Dopisni član *Hišam Serdarević*

Objavljeni radovi:

1. Z. Dizdarević, H. Serdarević, N. Cerić: *Opravljanost određivanja alfaantitripsina u serumu bolesnika s opstruktivnim plućnim oboljenjima*, „Plućne bolesti i tuberkuloza”, br. 1–4, 1983, str. 99–102.

2. H. Serdarević: *Uvod u Protokol organizacije, detekcije i terapije plućnih malignoma u Bosni i Hercegovini*, „Posebna izdanja”, Kasindo 1983., str. 1–4.

3. H. Serdarević, Dž. Serdarević: *Kemoterapija karcinoma bronha*, „Posebna izdanja”, Kasindo 1983, str. 25–37.

Učešće na naučnim skupovima:

Na Kongresu pneumoftiziologa Jugoslavije (Portorož, juna 1983) podnio referat.

Dužnosti van Akademije:

- Član Savezne komisije za plućne bolesti i tuberkulozu i
- član Predsjedništva Udruženja pneumoftiziologa Jugoslavije.

Ostale aktivnosti:

– Na sastanku Pneumoftiziološke sekcije Društva ljekara u Tuzli održao predavanje „Kemoterapija karcinoma bronha”.

– Na sastanku Pneumoftiziološke sekcije u Lištici održao predavanje „Pleuropulmonalne promjene kod reumatoidnog artritisa”.

– Na sastanku Pneumoftiziološke sekcije Društva ljekara Bosne i Hercegovine u Zenici održao predavanje „Uticaj aerozagadenja na respiratorni sistem”.

– Rukovodilac postdiplomske nastave iz pulmologije.

– Rukovodilac za izradu dvije doktorske disertacije i dva magistarska rada.

ODJELJENJE TEHNIČKIH NAUKA

Akademik *Josip Bać*

Dužnosti van Akademije:

U okviru rada na unapređenju metoda i tehnike istražnih radova i zahvata pitkih voda (posebno na području krša), kao i termomineralnih voda, nastavio je sa istražnim i kaptažnim radovima:

1. Rukovodi hidrogeološkim istražnim radovima na širim područjima SO Glamoča, Bos. Petrovca, Cazina (lokaliteti: Tržaška Raštela, Mutnik, Pajića potok, Čoralići, Pećigrad i Šumatac), Vel. Kladuša (lokalitet Todorovo).

2. Učestvuje u određivanju lokacija za duboke bušotine (bušene bunare) i rukovodi kaptažnim radovima radi zahvata pitke vode na lokalitetima:

- *SO CAZIN*: lokalitet:
 - Mutnik: M–1 M–2,
 - Tržaška Raštela: B–1 i B–2,
 - Pajića potok: B–1 i B–2;
- *SO Vel. Kladuša*, lokalitet:
 - Vrnograč: Vg–1 (bunar završen)
 - Dabravine I: B–1, B–2 i B–3. (Sva tri bunara završena.)

Odlikovanja

Na prigodnoj svečanosti u Beču 8. marta 1983. godine dobio je Srebrni križ viteškog reda za zasluge za Saveznu Zemlju Donju Austriju (DAS SILBERNE KOMTUR-KREUTZ DES EMRENZEICNENS FÜR VERDIENSTE UM DAS BUNDESLAND NEROSTERREICH). Odlikovanje je dodijeljeno za uspješno izvršene istražne i kaptažne radove plinovitog mineralnog izvora.

Akademij Julije Hahamović

Dužnosti van Akademije:

- Počasni član i naučni savjetnik Instituta za materijale i konstrukcije Građevinskog fakulteta u Sarajevu,
- počasni član Međunarodnog saveza laboratorija (bivši predsjednik) u Parizu,
- glavni i odgovorni urednik Zbornika istraživačkih radova IMR u Sarajevu,
- član Izdavačkog savjeta časopisa „Tehnika” u Beogradu i
- član Izdavačkog savjeta časopisa „Dokumentacija u građevinarstvu” u Beogradu.

Objavljeni radovi:

1. *Uloga našeg građevinarstva u pripremanju XIV zimskih olimpijskih igara*, Zbornik istraživačkih radova IMK, br. 3/1983.

Sjećanje na Milutina Milovanovića – građevinskog inženjera, SANU, knj. XII, Predsjedništvo, knj. 3, Beograd.

Akademik Radoslav Jovanović

Objavljeni radovi:

1. *Neke načelne napomene o geološkoj karti i poznavanju stuba BiH*. Posebna izdanja ANUBiH, knj. LIX, Odjeljenje tehničkih nauka, knj. 12, Sarajevo 1983.

2. *Istorijski razvoj i današnje stanje geološke karte BiH* (zajedno sa M. Moičevićem i J. Vrhovčićem), ibidem.

3. *Stanje seizmotektonške karte BiH* (zajedno sa M. Vidovićem i M. Moičevićem), ibidem.

U štampi se nalaze radovi:

1. *Prilog poznavanju hidrogeoloških odlika u našem karstu*, Zbornik radova posvećen akd. A. Trumiću, Posebna izdanja ANUBiH.

2. *Uloga inženjerske geologije u razvoju geoloških i tehničkih nauka*, Zbornik radova posvećen Branislavu Kujundžiću, Institut za vodoprivredu „Jaroslav Černi”, Beograd.

U pripremi za štampu:

1. *Regionalna hidrogeologija i inženjerska geologija BiH*, monografija.

2. *Bibliografija za inženjersku geologiju i hidrogeologiju BiH*.

Učešće na naučnim skupovima:

Učestvovao po pozivu na Savjetovanju „Jedinstvena geotehnička istraživanja urbanih cjelina u svrhu geotehničke i seizmičkomikrorejonizacije” koje je održano od 12–14. maja 1983. godine u Zadru.

Na Savjetovanju o kršu održanom u Mostaru 9–12. juna 1983. godine podnio referat „Neki novi prilozi za hidrogeologiju dubokog karsta”.

Dužnosti van Akademije:

– Vršio funkciju naučnog savjetnika u Zavodu za inženjersku geologiju i hidrogeologiju građevinskog fakulteta u Sarajevu;

– predstavljao Zavod u nekim društvenim organizacijama i skupovima;

– član uredništva časopisa „Naš krš”;

– u okviru Jugoslovenskog projekta za hidrogeologiju i inženjersku geologiju član Odbora za katastar nestabilnih padina i klizišta SFRJ;

– član Koordinacionog odbora za aktuelne teme istraživanja klizišta SFRJ Republike zajednice za naučni rad u Ljubljani;

– nosilac projekta „Klizišta SFRJ – posebno BiH” (projekat prijavljen od strane Rudarsko-geološkog instituta i fakulteta u Tuzli).

Ostale aktivnosti:

Redaktor knjige Stanje geološke karte i poznavanje stuba BiH, Posebna izdanja ANUBiH, knj. LIX, Odjeljenje tehničkih nauka, knj. 12, Sarajevo 1983.

Akademik Kemal Kapetanović

Dužnosti van Akademije:

– Redovni profesor na Metalurškom fakultetu u Zenici za predmet „Osnovi fizičke metalurgije” i „Metalurška tehnologija”.

U tom svojstvu mentor 3 magistarska rada i 4 doktorske disertacije;

– šef Katedre za fizičku metalurgiju Metalurškog fakulteta u Zenici;

– dekan Metalurškog fakulteta u Zenici,

– savjetnik Metalurškog instituta „Hasan Brkić” u Zenici i predsjednik Naučnog vijeća toga instituta. U tom svojstvu završio istraživački projekat *Ispitivanje i karakterizacija fizičko-metalurških karakteristika kvalitetnih i plemenitih čelika Željezare Zenice*, dok je u okviru konzultantske djelatnosti u Institutu završen projekat *Mogućnosti proiz-*

vodnje čelika visoke čistoće u SM – Čeličani Željezare Zenica – Uticaj dolomitnog ožida livnog kazana na čistoću čelika. Ovaj projekat je bio predmet naučne saradnje sa Zajednicom za uglj i čelik Evropske ekonomske zajednice.

Pored toga, radi na projektu *Izučavanje mehanizama povišenja čvrstoće čelika za beton pri upotrebi nitriranog ferovandija*, koji finansira SIZ nauke BiH.

- savjetnik u Institutu za organizaciju i ekonomsku u Sarajevu na izradi projekta *Perspektive i pravci daljeg angažovanja i razvoja nauke na regiji OZN Sarajevo i OZNM Zenica*;

- savjetnik Organizacije ujedinjenih nacija za industrijski razvoj (UNIDO) u Beču za pitanje organizacije naučnog rada u metalurgiji. U tom svojstvu bio u misiji u Nigeriji i izradio elaborat pod naslovom „Central Metallurgical Research and Development Institute of Nigeria” – „The Midterm Evaluation Report” ST/11R/80TO1.

Pored toga, bio u misiji u Metalurškom institutu u Pakistanu i u Institutu u Lahoreu odrađo predavanje pod naslovom „Survey on Quality of Special Grade Steels in a Steel Works”;

- predsjednik Komisije za makroprojekte SIZ-a nauke BiH;

- savjetnik Rudarsko-metalurškog kombinata Zenica, u kojem je svojstvu učestvovao u radu Centralne komisije za izradu programa ekonomske stabilizacije RMK–Zenica;

- savjetnik Složene organizacije UNIS – Sarajevo, u kojem je svojstvu učestvovao u razradi koncepcije naučnoistraživačkog rada sistema UNIS, te vodio grupu za ocjenu švedskog projekta željezare plemenitih čelika;

- delegat u Društveno-političkom vijeću Skupštine SRBiH;

- član Odbora za obrazovanje, nauku i kulturu Skupštine;

- član Komisije za međunarodne odnose Skupštine SRBiH i

- član Savjeta Enciklopedije Jugoslavije, Redakcija za Bosnu i Hercegovinu.

Učešće na naučnim skupovima:

Na međunarodnom simpoziju organizovanom na temu „Upravljanje u oblasti naučnih i tehničkih istraživanja i razvoja” (Ankara, od 12–13. XII 1983), a u povodu jubilarne proslave 20 godina rada Savjeta za naučni rad Turske (TUBITAK), održao predavanje pod naslovom „Activities in the Steel Industry of Yugoslavia”.

Objavljeni radovi:

U okviru izdavačke djelatnosti Instituta „Hasan Brkić” u Zenici publikovao rad *Ispitivanje i karakterizacija fizikometalurških karakteristika kvalitetnih i plemenitih čelika Željezare Zenica* MINBZ – Zenica, Zenica 1983, str. 1–129.

Ostale aktivnosti:

- U organizaciji Zavoda za prosvjetno-pedagošku službu SR Hrvatske – Zagreb, održao predavanje na temu „Teorijske osnove proizvodnih tehnologija crne metalurgije”.

- U organizaciji Instituta za organizaciju i ekonomiku – Sarajevo održao predavanje na temu „Kontrola kvaliteta u industriji”.

Pored ovoga, vršio funkcije člana Izdavačkog savjeta ili Redakcionog odbora sljedećih časopisa:

- „Rudarstvo i metalurgija”, Saveza DIT-a – Beograd,

- „Čelik” Udruženja Crne Metalurgije Jugoslavije – Beograd i

– „Science of Sintering” International Institute for Science of Sintering Jugoslaven-
skog komiteta „Etan” – Beograd.

Akademik Manojlo Maravić

- Delegat Akademije u Izdavačkom savjetu časopisa „Pronalazač” (časopis Saveza pronalazača, novatora i racionalizatora SR BiH),
- delegat Akademije u Savjetu za unapređenje vaspitno-obrazovnog rada BiH,
- član Redakcionog odbora časopisa „Matematički vesnik”, koji izdaje Društvo matematičara, fizičara i astronoma SR Srbije,
- u ljetnom semestru školske 1982/83. godine predavao na postdiplomskom studiju Mašinskog fakulteta u Sarajevu i na postdiplomskom studiju Mašinskog fakulteta u Mostaru.

Akademik Ivan Soklić

Objavljeni radovi:

- *Stratigrafija tercijara Bosne i Hercegovine*, Posebna izdanja ANUBiH knj. LIX, Odjeljenje tehničkih nauka, knj. 12, Sarajevo 1983.

Dužnosti van Akademije:

U naučnim organizacijama:

- Redovni profesor Rudarsko-geološkog fakulteta u Tuzli (u penziji),
- član Jugoslovenske radne grupe Međunarodnog programa za geološku korelaciju – stratigrasku korelaciju neogena Tetisa i Paratetisa
- član Znanstvenog savjeta za naftu JAZU,
- član Kolegija za postdiplomski studij Rudarsko-geološkog fakulteta u Tuzli i
- član Savjeta makroprojekta *Osvajanje visoke produktivnosti rada na podzemnim otkopima sa kompleksnom mehanizacijom u rudnicima uglja BiH*.

U društveno-političkim organizacijama:

- Član Komisije za osnivanje Univerzitetske biblioteke u Tuzli i
- član Komisije za osnivanje Muzeja rudarstva u Tuzli.

Akademik Aleksander Trumić

Dužnosti van Akademije:

- Član Savjeta SRBiH,
- član Sekretarijata Sekcije za zaštitu okoline Republičke konferencije SSRNBiH,
- naučni savjetnik u Zavodu za hidrotehniku Građevinskog fakulteta u Sarajevu i
- član Savjeta Zajednice za izučavanje vodoprivrednih problema krša.

Akademik Svetozar Zimonjić

Objavljeni radovi:

1. *Konceptualni okviri za izučavanje društvenog sistema informisanja* (D. Kecmanović i S. Zimonjić), Simpozij o informatici, Jahorina 1983, referat 217.

2. *Strukturalni model upravljanja kompleksom energije*, studija u okviru makroprojekta *Upravljanje energijom na mjestu potrošnje*. Dva rada prihvaćena za štampu: *Prilog strukturnim pitanjima samoupravnih procesa odlučivanja* (časopis „Dijalog”) i *Prilog strukturiranju kompleksa energije* (u knjizi posvećenoj akademiku A. Trumiću).

U okviru projekta koji realizuje Komisija za teoretske i tehničke probleme sistemnih istraživanja urađen rad *Matematičke modelne skice višeslojnog procesa oslučivanja* (u pripremi za objavljivanje).

Akademik Husref Redžić

Dužnosti van Akademije:

- Šef Katedre za razvoj arhitekture na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu,
- rukovodilac postdiplomskog studija „Arhitektonske strukture” na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu,
- član Naučno-nastavnog vijeća Arhitektonskog fakulteta u Sarajevu,
- predsjednik Komisije za odlikovanja i priznanja na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu,
- mentor za izradu doktorske disertacije na Arhitektonskom fakultetu u Sarajevu,
- nastavnik i mentor na postdiplomskom studiju „*Revitalizacija i historijsko graditeljstvo*” na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, sa sjedištem u Splitu,
- član Komisije i Redakcionog odbora za izdavanje djela kulturnog nasljeđa Bosne i Hercegovine,
- član Redakcionog odbora za izdavanje publikacije „*Umjetničko blago Bosne i Hercegovine*”,
- član Savjeta časopisa „*Pregled*” u Sarajevu i
- rukovodilac Naučno-stručnog tima za konzervatorsko saniranje kompleksa Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu.

Objavljeni radovi:

1. *Studije o islamskoj arhitektonskoj baštini*, Kulturno nasljeđe, „Veselin Masleša”, Sarajevo 1983, 408 str.

2. *Prošlost Sarajeva i njegovi spomenici*, „*Pregled*”, Sarajevo, januar 1983, God. LXXIII.

3. *Sarajevo: its Past and Monuments*, „*Survey*”, br. 4, Sarajevo 1982.

4. *Revitalizacija – od anastilozе do rekonstrukcije*, ANUBiH (u štampi).

5. *Urbani razvoj Foče* Radovi ANUBiH (u štampi).

6. *Društveno-ekonomske i političke osnove srednjovjekovne umjetnosti u Bosni i Hercegovini*, Radovi, ANUBiH (u štampi).

7. *Stvaralački optimizam* (uz izložbu Mladena Vukića), „*Odjek*”, Sarajevo, 15–31. XII 1983. God. XXXVI.

Akademik Tihomil Marković

Dužnosti van Akademije

- Član International Electrochemical Society (ISE) i
- član Komiteta za inhibitore Evropske federacije za koroziju (Ferara).

Učešće na naučnim skupovima:

N. Latifagić i T. Marković: *Linearitet veličine ΔG^0 , ΔH^0 i ΔS^0 u zavisnosti od broja liganada n, za željezne okside, hidrokside i hlor-komplekse*, JAZU, Dubrovnik (1983).

Ostale aktivnosti:

Priznanje Tehnološkog fakulteta u Banjaluci za izuzetan doprinos u osnivanju i razvoju fakulteta,

član Počasnog odbora VII jugoslovenskog kongresa za hemiju i hemijsku tehnologiju, Novi Sad, septembar 1983.

Dopisni član Kemal Hanjalić

Objavljeni radovi:

1. *Transport toplote i mase u strujnom reaktoru za gasifikaciju uglja* (koautori M. Sijerčić i S. Neuman), „Tehnika – nauka – inženjering”, časopis „Energoinvesta”, br. 21, str. 5–20, 1983.

2. *Prilog poboljšanju naponskog modela turbulencije sa primjenom na neravnotežne tokove sa gradijentom pritiska* (koautor R. Selimović), ibidem, str. 42–52, 1983.

Učešće na naučnim skupovima:

– Na IV međunarodnom simpozijumu o turbulentnim smičućim tokovima (Karlsruhe, 12–14. sept. 1983) bio član Savjeta i Komisije za izbor radova i prezentirao rad „Hysteresis of turbulent stresses in wall flows subjected to periodic disturbances” (koautor N. Stošić) – rad uvršten u užu selekciju za publikovanje u Zborniku radova u izdanju Springer Verlag.

– Na VII međunarodnoj konferenciji o hladnoj deformaciji u industriji čelika (Salgotarian, Mađarska, 11–13 oktobra 1983) podnio rad „Numerical simulation of temperature field in dies for dry steel-wire drawing” (koautor N. Neimarlija).

– Na Francusko-jugoslovenskom kolokvijumu o matematskom modeliranju u hidro-tehnici (Beograd, 16–20. V 1983) podnio referat „Neki aspekti modeliranja turbulentnih tokova u hidraulici”.

Dužnosti van Akademije:

– Direktor OOUR-a Istitut za procesnu tehniku, energetiku i tehniku sredine Mašinskog fakulteta u Sarajevu,

– profesor Mašinskog fakulteta u Sarajevu,

- predsjednik Koordinacionog odbora za naučnoistraživački i istraživačko-razvojni rad Osnovne privredne komore Sarajevo,
- predsjednik Skupštine SIZ-a nauke BiH – Grupacija za energetiku i rudarstvo,
- delegat SFRJ u Grupi za upravljanje vazduhom Komiteta za životnu sredinu OECD – Pariz,
- delegat Republičkog zavoda za međunarodnu saradnju i SIZ-a nauke BiH u Radnoj grupi za saradnju sa OECD-om na polju zaštite životne sredine,
- delegat u Predsjedništvu Saveza društava za mehaniku Jugoslavije,
- delegat ANUBiH u Izdavačkom savjetu časopisa „Pregled”,
- član Redakcije Enciklopedije Jugoslavije za BiH,
- član Redakcionog odbora časopisa „Termotehnika” i
- član Gradske konferencije SK Sarajevo.

Ostale aktivnosti:

- Održao seminarsko predavanje, po pozivu: „Noviji rezultati u matematskom modeliranju turbulentnih transportnih procesa sa posebnim osvrtom na nestacionarne i gravitaciono-uzgonske tokove” – Državni univerzitet Washington, Pullman, oktobar 1983,
- držao predavanja na postdiplomskom studiju na Mašinskom fakultetu u Sarajevu,
- u svojstvu člana Radne grupe, učestvovao u izradi Nacionalnog izvještaja o stanju životne sredine u Jugoslaviji koji će izdati OECD,
- u svojstvu predsjednika Potkomisije za mašinska postrojenja Komisije za tehnički pregled i prijem radova TE „Gacko”, učestvovao u radu ove komisije,
- mentor dva magistarska rada (Mašinski fakultet u Sarajevu), član Komisije za ocjenu i odbranu doktorskog rada (Maš. fakultet u Kragujevcu) i više magistarskih radova (Maš. fakultet u Sarajevu i Mostaru)
- rukovodilac tri naučnoistraživačka projekta, od kojih je jedan u okviru međunarodne saradnje.

Dopisni član Fabijan Trubelja

Aktivnost van Akademije:

Na Prirodno-matematičkom fakultetu radio na završnom elaboratu u kojemu su obrađeni rudni minerali BiH. Studiju je finansirao SIZ nauke BiH. Ovu studiju predao preduzeću „Svjetlost”, gdje će biti štampana kao zasebna monografija, pod naslovom: *Mimerali BiH* – knj. II, „Nesilikati”. Monografiju izradio i napisao zajedno sa drom Lj. Barićem.

U 1983. godini obavljao više funkcija koje su u vezi sa naučno-stručnim ili društvenim aktivnostima:

- na Prirodno-matematičkom fakultetu član Nastavno-naučnog vijeća i Komisije za naučni rad,
- član delegacije istog fakulteta, odnosno delegat u SIZ-u nauke BiH i SIZ-u visokog obrazovanja,
- član Stručne komisije u grupaciji Energetika i rudarstvo u SIZ-u nauke BiH i
- delegat Akademije u Savjetu za unapređenje obrazovanja i odgoja BiH.

ODJELJENJE PRIRODNIH I MATEMATIČKIH NAUKA

Akademik Mahmut Bajraktarević

Objavljeni radovi:

1. *Sur un operateur particulier figurant dans l'équation fonctionnelle $\psi + A = F$* , Publications de l'Institut mathématique de Belgrade (1982), 32 (46), pp. 7–15.

2. *Sur certaines solutions continues de l'équation fonctionnelle et leur application a la recherche des fonctions moyennes*, Matematički vesnik 6 (19) (34), Beograd (1982), pp. 345–355.

3. *Sur la solution unique continue de l'équation fonctionnelle*, ANUBiH, RADOVI LXXIV/22, Sarajevo (1983), pp. 73+81.

4. *Sur une solution continue de l'équation fonctionnelle* ANUBiH, RADOVI LXXIV/22, Sarajevo (1983), pp. 127–132.

Dužnosti van Akademije:

– Član Redakcije matematičkog časopisa Publications de l'Institut mathématique de Belgrade.

Akademik Krunoslav Ljolje

Objavljeni radovi:

1. J. Brana, K. Ljolje and S. Vobornik: *Zeeman effect at the hydrogen atom in the new Dirac field theory*, FIZIKA 15 (1983).

2. J. Brana and K. Ljolje: *Stark effect at the hydrogen atom in the new Dirac field theory*, FIZIKA 15 (1983).

Dužnosti van Akademije:

– Dekan Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu,

– član Naučnog savjeta RO „Zrak” Sarajevo,

– član Stručne komisije za prirodne i tehničke nauke Odbora za dodjelu nagrada AVNOJ-a;

Rukovodi izradom dva naučna projekta koje finansira SIZ nauke BiH:

– *Samomedudjelovanje u elektrodinamici i*

– *Medudjelovanje Diracovih polja u novoj teoriji Diracovog polja.*

Akademik Miroslav Varadin

Objavljeni radovi:

1. Varadin, M., Humke, R., Mutevelić, A.: *Induction of ovulation in cows and mares by application of LH/FSH – releasing hormone*, Proc. 9. Int. Congr. Anim. Rep. A.I., vol. IV, Madrid 1982.

2. Borjanović, S., Varadin, M., Jakšić, N., Perković, S.: *Synchronisation of estrus in heifers by synthetic analog of Prostaglandin F₂*: Dinolytic, Proc. 9. Int. Cong. Anim. Repr. A.I., vol. IV, Madrid 1982.

3. Varadin, M., Humke, R., Podžo, M., Borjanović, S.: *Application of Prostaglandin F₂ in non-cycling mares*. Proc. 9. Int. Congr. Anim. Repr. A.I., vol. V, Madrid 1982.

4. Erski-Biljić, Milanka, Varadin, M., Borjanović, S.: *Antibodies against spermatozoa in blood of immunized heifers* Proc. 9. Int. Congr. Anim. Repr. A.I., vol. V, Madrid 1982.

5. Varadin, M., Mutevelić, A., Kajtaž, I.: *Selekcija prema plodnosti – važan faktor unapređenja govedarske proizvodnje*, Zbornik radova Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Beogradu, 27–28, sv. 587, 157–162, Beograd 1983.

6. Filipović-Paninčić, Marija, Varadin, M., Kutlača, S., Podžo M., Lokvančić, H.: *Primjena „Berenil-a” u liječenju upala vimena kod krava*, Zbornik Biotehniške fakultete v Ljubljani, Supl. 8, 173–180 Ljubljana 1983.

7. Varadin, M.: *Pravovremeno osjemenjivanje krava ovisno o raspoznavanju znakova gonjenja*, Poljoprivredni kalendar „84”, 215–216, Sarajevo 1983, NIRO Zadrugar.

Dužnosti van Akademije:

– Šef Klinike za porodiljstvo i suzbijanje neplodnosti Veterinarskog fakulteta u Sarajevu,

– član Upravnog odbora Savezne i Republičke sekcije za reprodukciju domaćih životinja DVVT Jugoslavije,

– član organizacionog odbora Skupa svinjgojaca Jugoslavije,

– član Republičke komisije za konjarstvo,

– član Stalnog komiteta Svjetskog kongresa za reprodukciju domaćih životinja i umjetno osjemenjivanje,

– član Uređivačkog odbora međunarodnih časopisa: „Zootechnia”, Madrid, i „Animal Reproduction Science”, Amsterdam,

– rukovodilac postdiplomske nastave iz filozofije i patologije razmnožavanja domaćih životinja na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu,

– bio mentor jedne odbranjene doktorske teze, dva magistarska rada i tri specijalizacije.

– rukovodi izradom dvije doktorske teze.

Učešće na naučnim skupovima:

– Učestvovao u radu XIX svjetskog kongresa „Charolais” (Viši septembra 1983. god) – bio gost po pozivu.

– Predsjedavao zasjedanju „Najznačajniji problemi u reprodukciji domaćih životinja u Jugoslaviji” prilikom VIII savjetovanja o dijagnostici, profilaksi i terapiji u savremenoj stočarskoj proizvodnji (Primošten oktobra 1983. godine) i podnio referat „Aktuelni problemi u reprodukciji ovaca u vezi s unapređenjem ovčarske proizvodnje”.

– Učestvovao u radu VI jugoslavenske stočarske konferencije (Zemun, 1983) sa referatom po pozivu. Bio član Predsjedništva Konferencije i predsjedavao jednoj sekciji.

Akademik Tihomir Vuković

Objavljeni radovi

– V.M. Korovina, T. Vuković i V.P. Prirodina: *Osobenosti grade digestivnog trakta riba iz roda Hucho (Salmonidae)*. Zbornik za prirodne nauke Matice srpske, 1983, Novi Sad

Dužnosti van Akademije

U naučnim organizacijama:

- Član Savjeta Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu,
- član Naučnog vijeća Biološkog instituta Univerziteta u Sarajevu,
- član Redakcionog odbora Godišnjaka Biološkog instituta Univerziteta u Sarajevu,
- član Redakcionog odbora časopisa „Ichthyologia“ (Acta biologica Jugoslavica),
- član Predsjedništva Jugoslavenskog ihtiološkog društva,
- član Jugoslovenskog društva biosistematičara,
- član Jugoslovenskog društva genetičara,
- član Savjeta Evropske ihtiološke unije,
- počasni član Evropske ihtiološke unije,
- predsjednik internacionalne komisije za probleme hibridizacije riba,
- član Nacionalnog komiteta za istraživanje Mediterana i
- član Organizacionog odbora III konferencije o zaštiti Jadrana.

U stručnim organizacijama:

- Član Savjeta „Enciklopedije Jugoslavije“, Redakcija za Bosnu i Hercegovinu,
- predsjednik Republičke konferencije pokreta „Nauku mladima“,
- potpredsjednik Savezne konferencije pokreta „Nauku mladima“ i
- član Biološkog društva Bosne i Hercegovine.

U društveno-političkim organizacijama:

- Član Sekretarijata sekcije za zaštitu životne sredine Republičke konferencije SSRN BiH.

Učešće na naučnim skupovima:

Na naučnom skupu „Doprinos nauke razvoju ribarstva“ (Titograd, 22. i 23. aprila 1983) podnio referat „Značaj istraživanja riba kao bioindikatora zagađenosti ekosistema Skadarskog jezera teškim metalima“ (u koautorstvu).

Akademik Avdo Hadžibeganović

Objavljeni radovi:

1. *Veterinarsko-sanitarni nadzor proizvodnje i prometa mesa* (270 str.), knjiga u izdanju „Veterinaria“, Sarajevo 1983.
2. Dva rada referirana na naučnim skupovima objavljena u zbornicima.

Učešće na naučnim skupovima:

- Na XXV naučnom skupu mikrobiologa, epizootiologa i inefektologa Jugoslavije (Pula, juni 1983) podnio referat „Mikroflora konditorskih i poslastičarskih proizvoda (skupa sa A. Milanović i F. Čaklovića).“

– Na VIII savjetovanju o profilaksi i dijagnostici (Primošten, oktobra 1983) podnio referat „Vrijednosti nekih brzih postupaka za utvrđivanje upotrebljivosti mesa” (skupa sa E. Đumišić i A. Milanović).

Radovi su objavljeni u Zbornicima sa ovih skupova.

Dužnosti van Akademije:

- Rukovodioc Zavoda za higijenu i tehnologiju namirnica Veterinarskog fakulteta,
- član Izvršnog odbora Saveza društava za unapređenje ishrane naroda Jugoslavije i potpredsjednik istoimenog društva u SRBiH,
- član Izvršnog odbora Sekcije za higijenu i tehnologiju namirnica Saveza društava veterinarara Jugoslavije,
- član Izdavačkog Savjeta časopisa „Tehnologija mesa” – Beograd, i časopisa „Veterinaria” – Sarajevo i
- rukovodio postdiplomskim studijem iz oblasti higijene i tehnologije namirnica i bio mentor dva magistarska i jednog doktorskog rada iz te oblasti.

Nagrade i odlikovanja:

U 1983. godini odlikovan Ordenom rada sa crvenom zastavom.

Akademik Milivoje Ćirić

Objavljeni radovi:

- *Pedologija*, „Svjetlost”, Sarajevo 1983, str. 300.

Dužnosti van Akademije:

- Član Radne grupe za klasifikaciju zemljišta Jugoslavije,
- član Projektnog savjeta za izradu Pedološke karte Jugoslavije i
- predsjednik Komisije za izdavačku djelatnost i skupove SIZ-a nauke BiH.

Učešće na naučnim skupovima:

- Učestvovao na Simpozijumu o zaštiti zemljišta Jugoslavenkog društva za proučavanje zemljišta (Varaždin) i podnio referat „Zaštita zemljišta u svjetlu svjetske politike o zaštiti zemljišta”.

Dopisni član Ljubomir Berberović

Objavljeni radovi:

1. *Učestalost antigena i gena HLA – sistema (lokus A i B) u uzorku stanovništva otoka Mljeta – prethodni podaci*. Simpozijum „Savremena populaciono-genetička istraživanja u Jugoslaviji”, Knjiga saopštenja, Sarajevo 1983, str. 101 (koautori: Bašić, V., Nardelli – Kovačević, M., Šalamon, T. i Topić, B.).

2. *Medicinska antropologija I–II* (udžbenik osnova zdravstvene struke za I i II razred srednjeg usmjerenog obrazovanja), „Svjetlost”. Sarajevo 1982–1983 (koautori I. Dizdarević i R. Hadžiselimović).

3. *Biologija* (udžbenik za II razred srednjeg usmjerenog obrazovanja), „Svjetlost”, Sarajevo 1983 II izdanje (koautor S. Mučibabić).

4. *Hemijski mutageni i njihova detekcija*, „Zaštita”, vol. 9, No. 3, 1983, str. 3–12.

5. *Lamarkistička alternativa danas*, „Galaksija”, god. 12, br. 2, februar 1983, str. 43.

6. *Obzorja biotehnoške revolucije*, „Odjek”, god. 36, br. 17, 1–15. septembar 1983 str. 9–10.

7. *Budućnost koja je u toku (Genetičko inženjerstvo i biotehnologija)*, „Prosvjetni list”, god. 38, br. 66, 7. septembra 1983, str. 20.

8. *Kvalitativno planiranje potomstva – bitna komponenta odgovornog roditeljstva*, „Prosvjetni list”, god. 38, br. 668, 12. oktobra 1983, str. 18–19.

Učešće na naučnim skupovima:

– Na simpozijumu Savremena populaciono-genetička istraživanja u Jugoslaviji (Sarajevo – Jahorina, 11–13. maja 1983) podnio plenarni referat „Pristup proučavanju drifta kao faktora genetičke divergencije ljudskih populacija”.

– Na XIII kongresu dermatovencrologa Jugoslavije (Sarajevo, 8–11 juna 1983) podnio uvodno izlaganje na prvu glavnu temu Kongresa „Genetika i medicina – nekada i sad”.

– Na VI kongresu kancerologa Jugoslavije (Skoplje, 4–7. oktobra 1983) podnio referat „Onkogeni i onkogeneza” (koautor M. Kundurović).

Dužnosti van Akademije:

U naučnim organizacijama:

- Član Predsjedništva Društva genetičara BiH,
- član Uprave Antropološkog društva BiH,
- načelnik Odjeljenja za genetiku i citotaksonomiju Biološkog instituta Univerziteta u Sarajevu,
- član Uprave Antropološkog društva Jugoslavije,
- član Jugoslovenskog koordinacionog odbora za genetičko inženjerstvo i biotehnologiju,
- član Naučnog savjeta SOUR-a SBS Sarajevo i
- član redakcije časopisa Genetika – Beograd.

U stručnim organizacijama:

- Član uredništva edicije „Nauka”, IGKRO „Svjetlost”,
- član Savjeta revije „Odjek”,
- član Savjeta i Redakcije časopisa „Scientia Yugoslavica”,
- član Savjeta časopisa „Dijalog”,
- član uredništva edicije „Priroda Jugoslavije”,
- član redakcije časopisa „Porodica i dijete” i
- član Savjeta Centra za humanu genetiku UMC-a Sarajevo (u osnivanju).

U društveno-političkim organizacijama:

- Član Predsjedništva pokreta „Nauka mladima”.

- član Savjeta Marksističkog centra CK SKBiH „Veljko Vlahović“;
- predsjednik Pugwash grupe za Bosnu i Hercegovinu,
- član Savjeta za planiranje porodice Republičke konferencije SSRN BiH.

Dopisni član Mladen Trkovnik

Objavljeni radovi:

1. M. Trkovnik: *Synthesis of some new Coumarin Derivatives*, Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Kem. 2, 203, Zagreb 1983.
2. K. Tabaković, I. Tabaković, M. Trkovnik: *Über die nucleophile Substitution am 4-Chlor-3-nitro-cumarin mit harten und weichen Nucleophilen*, Liebigs Ann. Chem., 1901, 1983.
3. M. Trkovnik, N. Filipović: *Postupak za dobivanje 4-metil-7-hidroksikumarina*, Patentna prijava br. 8737 od 31.3.1983. god. (P-753/83) Savezni zavod za patente.

Učešće na naučnim skupovima sa referatom:

1. M. Trkovnik, V. Kalaj, D. Kitan: „Sinteze novih imidazola i pirazola kumarina” – VII jugoslovenski kongres za hemiju i hemijsku tehnologiju, Novi Sad 1983.
2. M. Trkovnik, R. Đudić, M. Kuleš, M. Bošnjak: „Sinteze novih 3-supstituiranih tiazola kumarina” – Savjetovanje hemičara i tehnologa Bosne i Hercegovine i I jugoslovenski simpozij o hemiji drva i celuloze, Banja Luka 1983.
3. K. Tabaković, I. Tabaković, M. Trkovnik: „Sinteza i reaktivnost nekih kumarinskih spojeva”, – ibid.
4. R. Đurđić, M. Trkovnik: „Sinteze aminotiadiazina i tiazolonazina 4-hidroksikumarina”, – ibid.
5. M. Kuleš, M. Trkovnik: „Kemijska razgradnja aflatoksina” – ibid. – Boravio pet dana po pozivu Deutsches Krebsforschungszentrum, Institut für Toxikologie und Chemotherapie u Heidelbergu (SR Njemačka), gdje je držao predavanja u vezi s već ranije započetim radom na sintezi novih potencijalnih citostatika na bazi kumarina.

ODJELJENJE ZA KNJIŽEVNOST I UMJETNOST

Akademik Midhat Šamić

Objavljeni radovi:

1. *Radost i grč stvaranja*, Odjek br. 21–22, 1983, str. 23.
2. *Vrijedno djelo...*, Odjek br. 12, 1983, str. 20–21.

Dužnosti van Akademije:

- Član Redakcionog odbora Filološkog pregleda (Beograd),
- član Upravnog odbora Zadužbine Ive Andrića i
- član Savjeta Centra za dokumentaciju pri Zadužbini Ive Andrića.

Akademik Ćamil Sijarić

Aktivnosti izvan Akademije:

- Na Simpozijum u Novom Pazaru učestvovao sa temom „Raška likovna škola”.
 - Na Simpozijumu u Novom Pazaru učestvovao sa temom: „Simbolizam u jugoslovenskoj savremenoj književnosti”.
 - Na Ratkovićevim književnim susretima, održanim u Bijelom Polju učestvovao sa esejem „Narodna književnost u dolini srednjeg Lima”.
 - Na proslavi desetogodišnjice osnivanja Biblioteke u Srebreniku učestvovao sa esejem „Knjiga i čitalac”.
 - Učestvovao na Simpozijumu u Plavu, održanom povodom godišnjice oslobođenja grada, sa temom „Literatura i NOB”.
- Održao književne večeri u Subotici, Arandelovcu, Novom Sadu i Beogradu i u zajednici sa drugim piscima u Tuzli, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Jajcu i Travniku.

Akademik Vlado Milošević

Objavljeni radovi:

1. Četiri emisije „Tragom folklor Bosanske krajine”, za Radio-stanicu B. Luka.
2. Opus parvum et simplex, za mješ. hor.

Akademik Derviš Sušić

Objavljeni radovi:

1. *Žar i mir* roman u dva toma u izdanju IŠRO „Oslobođenje”.
2. Završio scenarij za igrani film i predao ga Preduzeću za proizvodnju filmova „Sutjeska”.
3. Objavio nekoliko intervjua na književne i kulturne teme.

Dužnosti van Akademije:

- Radio u Komisiji za istoriju CK SK Bosne i Hercegovine i
- radio u Komisiji za izdavačku djelatnost Republičkog odbora SUBNOR-a.

Nagrade i priznanja:

Dobio nagradu AVNOJ-a

Dopisni član Boško Kućanski

Učešće na izložbama:

Samostalne izložbe:

1. SARAJEVO – Galerija grafike „Energoinvesta” – Izložba male plastike i crteža.
2. SOMBOR – Galerija „Likovne jeseni” – Izložba skulptura i crteža.
3. ZRENJANIN – Savremena galerija – Izložba skulptura i crteža.
4. ARANĐELOVAC – Paviljon jugoslovenske smotre „Mermer i zvuci” Izložba skulptura i crteža.
5. LJUBLJANA – Mala galerija – Izložba skulptura i crteža.

Kolektivne izložbe:

1. MURSKA SOBOTA – VI jugoslovenski bijenale male plastike.
2. SARAJEVO – Collegium artisticum '83.
3. LJUBLJANA – VI jugoslovenski bijenale male plastike i crteža.
4. PANČEVO – II. PIJS (Pančevačka izložba jugoslovenske skulpture).
5. BEOGRAD – Savremena jugoslovenska skulptura i crtež.
6. LJUBLJANA – Izložba zbratimljenih gradova.

Dužnosti van Akademije:

- Rukovodilac Klinike i katedre za oralnu hirurgiju Stomatološkog fakulteta,
- član Savjeta redakcije „Zubozdravstvenog vjesnika”,
- rukovodilac izrade jednog magistarskog rada i dvije doktorske disertacije,
- predsjedavajući Upravnog odbora Umjetničke kolonije „Počitelj”,
- član Umjetničkog savjeta ULUBIH-a,
- predsjednik Savjeta umjetničkih kolonija Jugoslavije,
- od strane Skupštine SFRJ imenovan za vršioca dužnosti predsjedavajućeg jugoslovenskog fonda „Moša Pijade” za likovne umjetnosti.

Ostale aktivnosti:

- Otvorio samostalnu izložbu slika akademika Ljubice Sokić, člana SANU,
- objavio komentar o djelu slikarke Ljubice Sokić u dnevniku „Oslobođenje” i
- učestvovao u radu Republičkog zavoda za kulturnu i tehničku saradnju sa inostranstvom.

Dopisni član Mladen Oljača

Objavljeni radovi:

1. U izdanju IRO „Veselin Masleša” iz Sarajeva objavljen je izbor od osam knjiga povodom 35. godišnjice autorovog književnog rada:

- I. CRNE SJEKIRE (roman),
- II. KOZARA (I),
- III. KOZARA (II) (roman, s pripovijetkama i sjećanjima),
- IV. RAZVALINA (roman),
- V. MOLITVA ZA MOJU BRAĆU (roman, s dnevnikom o ovoj knjizi),
- VI. NAĐA (roman, s pripovijetkama),
- VII. TRENUTAK ISTORIJE (zapisi i hronike),
- VIII. LJUDSKA MILOŠTA (zapisi i rasprave o piscima i knjigama).

Izbor je opremljen predgovorom, bibliografijom, bilješkama o djelima i izvodima iz kritika. Uz prvu knjigu objavljena je i Oljačina biografija.

2. U izdanju beogradske „Prosvete” objavljeno je treće (ilustrovano) izdanje *Herojske odbrane Beograda 1914–1915*.

3. Niz priloga, pripovijedaka, zapisa, rasprava objavio u listovima i književnim časopisima.

Dužnosti van Akademije:

Izabran u Savjet SRBiH.

Dopisni član Dževad Hozo

Samostalne izložbe:

BANJA LUKA, Umjetnička galerija, maj–juni 1983.

Zajedničke izložbe:

– Izložba laureata međunarodnih grafičkih bijenala u Ljubljani (Cankarjev dom, juni – septembar 1983).

– 5. likovna rasstava pobratenih obćin, Ljubljana, decembar 1983.

– Promocije mape (Art and Sport) svjetske grafike u Bazelu, Frankfurtu, Njujorku, Splitu, Zagrebu, Sarajevu...

Skupovi:

– Bio počasni predsjednik žirija Jugoslovenskog bijenala dječije grafike (Kostanjevića, 1983).

Nagrade:

II nagrada za opremu knjige (Mladen Machiedo: Antologija italijanske poezije) na 28. međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu.

Društvene obaveze:

– Predsjednik Savjeta Univerziteta u Sarajevu (od juna)

– član GK SKBiH Sarajevo,

– član Predsjedništva GK SSRN (do aprila predsjednik),

– Predsjednik Komisije za kulturu Koordinacionog odbora Skupštine grada za pripremu ZOI '84.

**PODACI O PREMINULIM
ČLANOVIMA AKADEMIJE
U 1983. GODINI**

MIDHAT BEGIĆ
(1911–1983)

Akademik Midhat Begić rođen je 1911. u malom mestu Koraju, u kome je završio osnovnu školu. Begić se rano uputio u svet i sa odlučnošću prihvatio najteže izazove u izboru studija i životnih opredeljenja. Nakon završene gimnazije u Sarajevu, on se upisuje na Filozofski fakultet u Beogradu na grupu za francuski jezik, jugoslovensku i uporednu književnost. Po završenom studiju i vremenu provedenom u srednjoj školi u Novom Sadu i Banjaluci, Begić odlazi školske 1938/39. godine u Pariz. Tako se svrstava u grupu naših istaknutih književnih i naučnih radnika koji se nisu mogli zadovoljiti obrazovanjem što su sticali na domaćim univerzitetima, već su, ispunjeni željom za znanjem, odlazili u inostranstvo i tamo proširivali vidike da bi stečeno i naučeno preneli na druge i investirali u kulturu svoje zemlje. Begić je i nekoliko godina po završetku studija nastavio usavršavanje u Francuskoj, najpre kao lektor našeg jezika na Filozofskom fakultetu u Lionu (1951 – 1953), a zatim kao profesor za našu književnost i kulturu na Sorboni u Parizu (1966 – 1969). Boravci u inostranstvu nisu sprečili Begića da učestvuje u sudbonosnim zbivanjima u zemlji i da svoje znanje i retko razumevanje književnosti prenese na mlade naraštaje. Za vreme rata Begić je ilegalno radio za narodnooslobodilački pokret, sve dok pred kraj rata nije provaljen od strane ustaške policije i pošao tada na oslobođenu teritoriju. Posle rata prvo je zaposlen u Ministarstvu prosvete. Ali najduže Begić je proveo na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (1953–1973), na kome je vaspitavao generacije studenata, podizao mladi naučni kadar i učestvovao u drugim oblicima rada. Za dopisnog člana Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine izabran je 1969, a za redovnog 1973. godine. Od 1974. Begić je član Saveta Republike, a za svoj naučni, književno-kritički i društveni rad dobio je najveća priznanja kod nas, od Šestoaprilske i Dvadeset sedmojulske nagrade do nagrade ZAVOBIH-a i AVNOJ-a.

Meša Selimović je jedanput rekao: „Posebno je značajno što M. Begić posjeduje rijetku osobinu dubokog poznavanja suštine književnosti i tananog osjećanja njenih pravih vrijednosti. Ta sposobnost izdvaja Begića između većine naših kritičara.”

Begić je, nema sumnje, posedovao dar da prodiere u tkivo umetničkog dela, da slika likove i pojave, unoseći pri tom retku lucidnost i snagu emocije i zanosa koji se naslanjaju na bogato i istančano jezičko osećanje. U tom smislu Begić je umetnik-kritičar i uz to prodorni analitičar koji stvari vidi duboko ispod površine i povezuje ih međusobno u bogato artikulisanom mozaiku od činjenica, opažanja i otkrića.

Takav je Begić u prvoj knjizi *Raskršća*, takav je bio i kao urednik časopisa *Izraz*

(1958 -- 1963), koji je bio jedno od njegovih dela, a isto tako u monografiji o Skerliću, koja je prvo predstavljala njegovu doktorsku disertaciju odbranenu u Lionu (1958) i štampanu u Francuskoj (1963), a zatim u okviru sabranih dela našeg istaknutog kritičara (1966). Javivši se sa brojnim esejima početkom pedesetih godina, Begić je analitički i na nov način prikazao autore kao što su Skerlić, Mašoš, Dučić, Andrić. Ono što je tada Begić zapisao o Skerlić-Matoševom nasleđu, o „modernističkoj gami Dučićevoj” ili o *Gospodici I*, Andrića ima trajnu vrednost. A da se ne govori o Begićevom pronicivom prodiranju u smisao Bodlerovog ponora, o studioznom i živom predstavljanju tada kod nas malo poznatih imena kao što su Morijakovo, Židovo, Marloovo, Kafkino, Kamijevo i drugih.

Pored retke senzibilnosti i smisla za moderno, otkrivao se u prvoj knjizi *Raskršća* induktivni kritički metod, tj. način prethodno pojedinačnih razjašnjenja i savladavanja konkretnog materijala, pa tek onda sinteza.

Naslov *raskršća* zadržao je Begić i u sledeće dve knjige eseja i ogleda (1969, 1976). Naime, dobar poznavalac svih naših modernih književnosti, a i francuske, erudit, pesnik, mislilac, poštovalac istorijskog podatka, osetljiv za artistsku nijansu i misaono otkriće, Begić je okupiran temom ukrštanja različitih duhovnih i umetničkih vrednosti. Da bi naznačio smisao takvog ukrštanja, on je stavio naslov *raskršća* u tri svoje knjige eseja. U njima je on zaokupljen, prvenstveno književnošću na preokretu stoleća, gde je uz pomenute autore napisao vanredne ogledе još neuvrštenе u knjige o Šimunoviću, Stankoviću i Kočiću. Docnije se Begić sve više interesovao međuratnom književnošću, pa mu se kao prvi, uz Andrića, nametnuo u nekoliko radova (o časopisu *Danas* i romanu *Povratak Filipa Latinovića*) i Krleža. Isto tako, Begić je, kritičar-umetnik, pronalazio srodničke u međuratnim kritičarima sličnog profila i o njima pisao sa oduševljenjem (I. Sekulić, P. Slijepčević, S. Vinaver). U svim tim radovima on je nastojao da bude otvoren, izbegavao je definitivne sudove, a težio za davanjem preseka i snimanjem pojava i fenomena. Zalagao se, naime, za kritiku koja bi bila u stanju da otkriva blokove organske celine dela, u kojoj se ukrštaju žive potencije ljudske mašte i preseči čovekove istorijske svesti. U tom smislu zagovarao je u eseju *Od imperije do strukture i dijalektike* unutrašnje čitanje dela, uveren, na drugom mestu, da je knjiga kao gotska katedrala: „Ako je tačno da gotsku katedralu treba čitati kao rastvorenu knjigu, isto je tako istinito da umjetnički pisanu knjigu treba znati čitati, iznutra, kao katedralu.”

U drugoj polovini šezdesetih godina, osobito u novije vreme, Begić piše o savremenoj književnosti, pri čemu ga posebno zanima pitanje romana (R. Marinković, O. David, D. Čosić, M. Selimović). U najnovije vreme; a i ranije, Begić je bio zaokupljen piscima i problemima književnosti u Bosni i Hercegovini, pri čemu je u prvi plan došlo pitanje zavičajnosti. On ga je u esejima o pojedinim autorima (Z. Dizdarević, M. Samokovlija, S. Nazečić, M. Č. Čatić, H. Kikić, R. Čolaković, M. Selimović, M. Dizdar, A. Vuletić) postavljao kao istorijski i psihološki problem. To se osobito oseća iz poslednje duže Begićeve studije *Djelo Skendera Kulenovića*, koja je štampana kao predgovor uz izdanje *Sabranih djela* toga poznatog pesnika. Uživljavajući se kao nekad u Skerlićevo sada u Kulenovićevo delo, Begić je, tumačeći ga, objašnjavao i samoga sebe. Na jednom mestu ističe kao bitnu karakteristiku Kulenovićevog pisanja „nevinost i trijeznost, to jest zanost i pronicljivost”. Ista odredba mogla bi se primeniti i na Begićevo pisanje, što ga i čini specifičnom pojavom u našoj posleratnoj kritici i esejistici. I nema nikakve sumnje da je moderna jugoslovenska književnost Begićevom smrću izgubila jednog od svojih najznačajnijih i najsuptilnijih tumača.

RADOVAN VUČKović

**PAVLE FUKAREK
(1912–1983)**

Akademik Pavle Fukarek rođen je 1912. godine u Sarajevu. U rodnom gradu završio je osnovno obrazovanje i gimnaziju, a šumarske studije završio je u Zagrebu 1937. godine. Stručnu praksu započeo je u Odsjeku za taksaciju Direkcije šuma u Sarajevu, ali ga tadašnje vlasti ubrzo prenijestaju na dužnost sreskog šumarskog referenta u Nevesinje, gdje ga zatiče rat. Još kao student pripadao je naprednom studentskom pokretu, a 1942. godine bio je hapšen od strane okupatorskih vlasti. Godine 1944. odlazi na oslobođenu teritoriju, te poslije kraćeg zadržavanja u vojnim jedinicama prelazi na rad u Povjereništvo ZAVNOBiH-a kao stručnjak za šumarstvo. Zatim radi u Ministarstvu šumarstva i u Planskoj komisiji Republike, da bi 1949. prešao na Šumarski fakultet u Sarajevu, gdje je, prošavši sva nastavnička zvanja, u toku 30 godina rada dao veliki doprinos u obrazovanju šumarskih stručnjaka i naučnih radnika u oblasti šumarstva. Istovremeno, od Fukareka se tražilo da bude vršilac dužnosti rukovodioca Biološkog instituta u Sarajevu, na kojoj dužnosti je bio od 1949. do 1954. godine.

Izuzetna ljubav prema prirodi gotovo sudbinski je dovela akademika Fukareka u oblast šumarstva, a njegova radoznalost i urođeni istraživački duh neminovno su ga opredijelili za kreativni rad u ovoj oblasti. Zato on, još dok su ga društvene obaveze primoravale da svakodnevno rješava teške probleme nagomilane ratnim pustošenjem, mašta o novim izvorima saznanja, o traganjima za tajnama prirode, o putevima kako da devastirane bosanske šume postanu ono što je kao radoznali student s divljenjem gledao u razvijenim zemljama Evrope. Zato nije čudno što je za relativno kratko vrijeme (već 1951. godine) odbranio veoma uspješno doktorsku disertaciju na Univerzitetu u Zagrebu. Čini se da je njegov rad na disertaciji, u kojoj je otklonio neke postojeće zablude o rodu *Fraxinus*, bio za njega veliki podsticaj da se intenzivno posveti problemima taksonomije, biografije i ekologije šumskog drveća, osjećajući da još nedovoljno poznajemo naše osnovne vrste drveća i da u tom pravcu još mnogo mora da se uradi.

Veliki uticaj na dalji rad profesora Fukareka imao je njegov šestomjesečni studijski boravak u Institutu za botaniku u Montpellieru kod tada čuvenog profesora Braun–Blanqueta. U tom institutu formirao je svoje poglede na fitocenologiju, a po povratku sa specijalizacije Fukarek će odigrati pionirsku ulogu u osnivanju i razvoju ove moderne nauke u Bosni i Hercegovini. Ta naučna oblast ostala je trajna preokupacija akademika Fukareka. U njoj će on steći veliki jugoslovenski i međunarodni ugled i biti učitelj mnogim specijalistima širom naše zemlje.

Kao dugogodišnji urednik stručnog časopisa „Narodni šumar” osposobio je niz stručnih, mladih saradnika i tako ojačao našu stručnu štampu.

Akademik Fukarek, koji je duboko spoznao prirodne zakone koji vladaju u prirodi, nije mogao da ostane ravnodušan prema sve nerazumnijoj čovjekovoj težnji da od prirode uzme više nego što ona može da dopusti. Tako se ubrzo našao među najvatrenijim borcima za zaštitu čovjekove okoline, čemu je posvetio veliki dio svojih istraživačkih snaga i svog društvenog angažmana, suprotstavljajući se, uz pomoć snažnih naučnih argumenata, kratkovidnoj ekonomističkoj logici.

Takva je gerfeza triju osnovnih pravaca istraživačke aktivnosti akademika Fukareka i tu su izvori motivacije kojom se može objasniti ona čudesna njegova istrajnost i predanost svom omiljenom pozivu. Rijetki su istraživači prirode koji su do te mjere bukvalno pregazili svaku stopu ovog našeg prostora kao što je to učinio akademik Fukarek. U našim uslovima to je iziskivalo ogromne fizičke napore i često predstavljalo pravi podvig. Oni koji su imali priliku da ga prate u tim jedinstvenim terenskim poduhvatima ostajali su zadivljeni gledajući ga, iscrpljenog i izranavljenih nogu, kako sa neugasivom energijom i izgubljenim osjećajem za vrijeme, voden instinktom pravog istraživača, neumorno posmatra, zapisuje, prikuplja, glasno razmišlja. To, između ostalog, objašnjava kako je jedan čovjek mogao da zahvati sa podjednakim interesom toliko mnogo problema, da prikupi tako impozantnu gradnju i objavi toliko mnogo naučnih radova.

Stvaralački put akademika Fukareka karakteriše i široka međunarodna komunikacija. Učesnik je svih značajnijih međunarodnih naučnih skupova iz njegove struke, na kojima prezentira svoje radove i aktivno sudjeluje u opštoj aktivnosti pojedinih skupova. Tako on stiče veliki broj saradnika i prijatelja u naučnom svijetu i postojano gradi svoj međunarodni naučni ugled, koji je, između ostalog, potvrđen članstvom u mnogim uglednim naučnim asocijacijama u svijetu: Societe botanique de France, Bayerische botanische Gesellschaft, Zoologisch-botanische Gesellschaft sa sjedištem u Beču, Internacional Dendrology Society sa sjedištem u Londonu i dr. Bio je i predsjednik Alpsko-dinarske sekcije Međunarodnog udruženja za istraživanje vegetacije.

Akademik Fukarek još iz studentskih dana ispoljava izuzetan interes za društvene probleme i opredjeljuje se za aktivno učešće u svemu što vodi društvenom progresu. Od momenta kada saraduje sa marksistički orijentisanim udruženjima „Brazda” i „Svjetlost” u predratnom periodu, preko ilegalnog rada i borbe u narodnooslobodilačkom ratu, do samoprijegornog rada u stručnim i naučnim društvima i društveno-političkim organizacijama u poslijeratnom periodu, akademik Fukarek je razvijao osjećaj za aktuelne društvene probleme. Zato je on među prvima koji shvataju dalekosežnost posljedica narušavanja prirodne sredine. Jedan je od inicijatora i predsjednik Inicijativnog odbora za osnivanje Savjeta za zaštitu i unapređenje čovjekove sredine u Bosni i Hercegovini. Član je Prve konferencije Jugoslovenskog savjeta za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline, u čijem osnivanju je takode bio inicijator. Odlučno se zalaže da zaštita čovjekove okoline bude stalno prisutni aspekt u svim istraživanjima, a ne da se formira posebna naučna disciplina, kakve tendencije su postojale. Mnogim naučnim saopštenjima iz ove oblasti on doprinosi naučnom utemeljenju ove opšte, društvene akcije. No, on je i u prvim redovima akcije. On obrazuje, podstiče i organizuje gorane; bori se za zaštitu okoline Sarajeva, Zenice, doline rijeke Une, prašumskih rezervata i nacionalnih parkova; zalaže se za zaštitu prirodnih rijetkosti i endemnih vrsta flore i faune.

Oblasti naučnog rada su mu ekologija, horologija i taksonomija šumskog drveća, zatim fitocenologija i zaštita prirode. Od 1935. godine do danas objavio je preko 200 naučnih i stručnih radova, te mnogobrojne prikaze i ocjene naučne literature. Značajniji radovi su mu studije o rasprostriranju, ekologiji i cenologiji nekih značajnih vrsta drveća i grm-

lja Balkanskog poluotoka, te opširne studije o fitocenozama šuma Dinarskih planina, a posebno Nacionalnog parka Sutjeske, prašume Perućice i školskog dobra „Igman” kod Sarajeva.

Ovdje navodimo značajnije radove prof. Fukareka iz najnovijeg vremena: *Pančićeva prelazna fela makljena (Acer intermedium Panč.) i njoj srodne svojte južne Evrope* (Posebno izdanje SANU, knj. CDIII, Od. prir. mat. nauka, knj. 36, Beograd 1967); *Geobotanische Grundlagen für höhere systematische Einheiten der Waldgesellschaften. Intern. Symp. Stolzenau 1964. „Pflanzensoziol. Systematik” Den Haag* (Edit. R. Tuxen): 98–110. Stolzenau 1968; *Šibljačke zajednice pretplaninskog pojasa nekih bosanskohercegovačkih planina* (Acta bot. Croat. XXVIII: 75–79, Zagreb 1969); *Otkriće i današnja rasprostranjenost molike (Pinus peuce Gris.* (Zbornik Simpozijumot za molikata, Skopje 1969); *Areali rasprostranjenosti bukve, jele i smrče na području Bosne i Hercegovine* (ANUBiH, Radovi XXXIX, knj. 11, Sarajevo 1970); *Die Fichte und die Fichtenwälder in ihren südlichen arealgrenzen in der Balkanadern* (ANUBiH, Radovi XXXIX, knj. 11, Sarajevo 1970); *Fitocenološka istraživanja i kartiranje šumskih šibljačkih zajednica na hercegovačkim planinama: Orjen, Prenj i Čvrsnica* (ANUBiH, Radovi XXXIX, knj. 11, Sarajevo 1970); *Šumske zajednice prašumskog rezervata Perućice u Bosni* (ANUBiH, Posebna izdanja XV, knj. 4, Sarajevo 1970); *Šume borova na jugoslovenskom kršu* (JAZU, Zagreb 1971). *O jednom iz dalmatinske flore, izgubljenom javoru (Acer platanoides ssp. fallax, Pax 1889)* (Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 1971).

Društvo, kojem je akademik Fukarek dao tako značajan doprinos, znalo je da ocijeni vrijednost njegovog djela. Dobitnik je Nagrade ZAVNOBiH-a, Dvadeset sedmojulske nagrade Republike. Sestoaprilске nagrade grada Sarajeva i brojnih plaketa, zahvalnica i povelja. Odlikovan je ordenima reda II i III reda, te Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima.

Bio je član Inicijativnog odbora za osnivanje Naučnog društva BiH. Za dopisnog člana Naučnog društva izabran je 1962. godine, a za redovnog člana Akademije nauka i umjetnosti BiH 27. novembra 1967. godine. Više godina bio je sekretar Privredno-tehničkog odjeljenja Naučnog društva i Prirodno-matematičkog odjeljenja Akademije.

MILIVOJE ČIRIĆ

MUHAMED KADIĆ
(1906–1983)

U sumrak 26. maja 1983. godine iznenada je umro redovni član Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine arhitekt dr Muhamed Kadić. Prestalo je da kuca plemenito srce pionira savremene jugoslavenske arhitekture, izuzetnog graditelja, istinskog pedagoga, a iznad svega humaniste po osjećanju i opredjeljenju.

Svoj izraziti talenat za arhitektonske kreacije Muhamed Kadić je pokazivao još prije završetka studija u Prahu, radeći ponekad u tadašnjim projektantskim biroima u Sarajevu, a po završetku studija dobiva prve nagrade na arhitektonskim konkursima za kompleks „Tašlihan“ i za zgradu Penzionog zavoda – oba u Sarajevu 1940. godine.

Ostvarenja Muhameda Kadića iz predratnog perioda nose pečat učenja Bauhausa. Idejna osnova je funkcionalizam u disponiranju prostornih sadržaja, a vanjsko oblikovanje objekata proizlazi neposredno iz dobro riješenih unutrašnjih funkcija. Spolja su zgrade jednostavne, najčešće u formama horizontalno naglašenih kubusa sa širokim otvorima prozora. Ovaj idejni pristup ogleda se kod većine predratnih realizacija Muhameda Kadića. Izuzetak je zgrada Penzionog zavoda u Sarajevu, u kojoj je on nastojao da u već pomalo bezlične i rutinske tvorevine bauhausovske arhitekture unese vedrije i humanije elemente sa više fantazije. Arhitekt Muhamed Kadić je u tom svom nastojanju i uspio. Zgrada Penzionog zavoda na zapadnom uglu Ulice maršala Tita i Ulice Maksima Gorkog predstavlja njegovo najvrednije djelo iz tog perioda.

Nakon drugog svjetskog rata Muhamed Kadić ostvario je veliki broj svojih projekata iz oblasti stanovanja, poljoprivrednih i industrijskih zgrada. Od stambenih najznačajnije ostvarenje je naselje Džidžikovac na sjevernim padinama Sarajeva, koje je, zajedno sa zgradom Penzionog zavoda – još za njegova života -- predloženo za zaštitu kao spomenik kulture našeg vremena. Među poljoprivrednim zgradama ističu se objekti Poljoprivrednog fakulteta na Kupreškom polju, a od industrijskih objekata najznačajnije su Tvornica namještaja „Standard“ na Stupu i Tvornica duhana u Sarajevu.

Pored projektantske preokupacije naučni interes arhitekta Muhameda Kadića bio je uvijek prisutan u širokom rasponu. U svojim objavljenim radovima on se bavio problematikom stanovanja u arhitekturi, izgradnji društvenih domova, pitanjima montažne gradnje, arhitekturom seoske stambene kuće, ruralnim problemima seoskih naselja u Bosni i Hercegovini, problemima poljoprivrednih i industrijskih zgrada, arhitektonskom baštinom na našem selu, prostornim, regionalnim i urbanim planiranjem i cjelokupnom problematikom savremenog stvaralaštva u arhitekturi. Posebno se mora istaći trajna vrijednost njegove

knjige „Starinska seoska kuća u Bosni i Hercegovini”, koja je štampana u zapaženoj ediciji „Kulturno nasljeđe”.

Punih četvrt stoljeća akademik Muhamed Kadić je bio nastavnik na sarajevskom Arhitektonskom fakultetu, gdje je postigao velike edukativne rezultate. Vodio je predmet „Projektovanje privrednih zgrada” i uspio je da ovaj predmet razvije, ne ograničavajući se samo na nastavni program nego ulazeći u opštu problematiku arhitektonskog projektovanja. On je svojim studentima – danas mnogim istaknutim graditeljima – otvarao široke vizure u arhitektonske mogućnosti kreiranja, učeći ih, prije svega, metodama i pristupima projektovanju.

Svojim gostovanjima na visokim arhitektonskim školama u Sudanu, Velikoj Britaniji i SAD, akademik Muhamed Kadić je doprinio uzdizanju stručnjaka u jednoj prijateljskoj zemlji u razvoju, te upoznavanju sa našim arhitektonskim nasljedom u najrazvijenijim zemljama svijeta.

Arhitekt dr Muhamed Kadić bio je i istaknuti društveni radnik, čiji je napredni angažman poznat još iz studentskih dana kada je na zahtjev tadašnje kraljevsko-fašističke vlade u Jugoslaviji bio protjeran iz Praga zbog svog naprednog antifašističkog stava. Za svoj bogat i raznovrstan rad dobio je i čitav niz društvenih priznanja, od kojih izdvajamo 27-julsku nagradu SRBiH 1978. godine i Nagradu ZAVNOBIH-a dobivenu 1982. godine.

Akademik Muhamed Kadić spada u najuži krug korifeja savremene bosanskohercegovačke arhitekture. Njegovo djelo – uz djela Dušana Smiljanića, Juraja Neidhardta, Mate Baylona i drugih – ostaje jedan od čvrstih temelja na kojima je izgrađeno današnje bosanskohercegovačko graditeljstvo, jedno od vodećih u savremenoj jugoslavenskoj arhitekturi.

**MUHAMED RIDANOVIĆ
(1930–1983)**

Osmog aprila 1983. godine preminuo je u Sarajevu akademik i profesor Muhamed Ridanović, predsjednik Jugoslovenskog društva za mehaniku, istaknuti naučnik, stručnjak i pedagog. Iza njegovih nepunih pedeset i tri godine života i tri decenije rada ostalo je trajno obilježje vremenu u kojem je živio i stvarao – brojni radovi, udžbenici projekti, te generacije mladih koje su od njega učile osnovne pojmove, ali i najnovija saznanja iz mehanike fluida i hidrotehnike.

Profesor Ridanović je rođen u Čapljini 1930. godine. Osnovnu školu i gimnaziju je pohađao u Sarajevu. Studirao je na Hidrotehničkom odsjeku Građevinskog fakulteta u Beogradu, gdje je diplomirao 1954. godine. Pohađao je postdiplomske studije najprije u Beogradu, a zatim na Univerzitetu Iowa u SAD, gdje je 1963. godine stekao zvanje doktora nauka.

Stručna, naučna i pedagoška aktivnost profesora Ridanovića vezana je prvenstveno za Univerzitet u Sarajevu, gdje je 1955. godine počeo rad u zvanju asistenta na Katedri za hidrotehniku tadašnjeg Tehničkog fakulteta. Po povratku iz SAD 1963. godine, kada je biran u zvanje docenta, pa sve do svoje smrti predaje Mehaniku fluida na Mašinskom, a u jednom periodu i na Građevinskom fakultetu u Sarajevu. Predavao je na postdiplomskim studijama u Sarajevu i Beogradu.

Uporedo sa pedagoškim radom profesor Ridanović još od 1955. godine djeluje u Zavodu za hidrotehniku Građevinskog fakulteta, gdje realizuje veći dio svog naučnog i stručnog opusa. Vanrednim entuzijazmom lično se angažuje na projektovanju i gradnji niza eksperimentalnih poligona za potrebe istraživačkog i pedagoškog rada, stvorivši tako prvu eksperimentalnu bazu iz moderne mehanike fluida u Bosni i Hercegovini, koja je služila kao uzor i drugim univerzitetskim centrima u zemlji. Sa istim žarom pristupa i pisanju nekoliko vrlo uspješnih skripti i udžbenika prožetih njemu svojstvenom originalnošću koja karakteriše vrsnog metodičara i stilistu. Sve ovo, kao i nesebična pomoć koju je pružao mladim univerzitetskim centrima, posebno Mašinskom i Građevinskom fakultetu u Mostaru, donijeli su mu reputaciju utemeljitelja savremene mehanike fluida kao naučne discipline u Bosni i Hercegovini. Značajno priznanje odatu mu je i na Univerzitetu u Kartumu, Sudan, gdje je u okviru međuniverzitetske saradnje, kao profesor po pozivu, utemeljio i predavao mehaniku fluida i hidrotehniku u periodu od 1968. do 1971. godine.

Stvaralački opus profesora Ridanovića, prezentiran naučnoj i stručnoj javnosti u zemlji i inostranstvu u preko 60 radova, pokriva širok spektar problema iz oblasti mehanike

fluida i primijenjene hidrotehnike, od fundamentalnih radova iz teorije turbulencije i graničnog sloja do aktuelnih problema vodoprivrede. Veći broj njegovih radova ostavio je trajan pečat razvoju naučne misli. Neka od dostignuća ostaće trajno zabilježena u naučnoj literaturi, kao što je njegov proračun graničnog sloja na oscilirajućoj ploči, publikovan još 1962. godine u časopisu „Schifstechnik“, 49, koji je u knjizi „Kačka koroblja“ (Semenon, Tjan, Šanskii, Blagoveščenski i Holdilina, 1969). uveden kao „Ridanovićev metod“ za proračun stabilizatora brodova.

Posebno značajan impakt ostavio je svojim obimnim opusom posvećenim hidrodinamičkim problemima zaštite voda, sa naročitim akcentom na istraživanju transportnih procesa u kraškim akumulacijama, njihove termalne stratifikacije i uticaja na kvalitet vode, njenog miješanja i zahvatanja. Nekoliko radova iz ovog domena predstavlja skladnu sintezu pronicljivosti duha profesora Ridanovića, njegovog prirodnjačkog osjećaja za fiziku realiteta i profesionalne odgovornosti prema aktuelnom trenutku sadašnjice i konkretnim potrebama naše hidrotehnike.

Široka erudicija i vanredno poznavanje fundamentalne teorije dozvoljavali su akademiku Ridanoviću da se sa lakoćom svestranog znalca upusti u rješavanje problema izvan njegove uže profesionalne vokacije. Njegova uspješna ekskurzija u domen arhitektonske aerodinamike i problematike dinamičkog ponašanja objekata pod dejstvom vjetera rezultirala je specifičnim doprinosom rješavanju problema planiranja urbanih i industrijskih objekata.

I pored svestrane profesionalne angažovanosti Muhamed Ridanović je nalazio dovoljno vremena za svoju porodicu, prijatelje, kolege i studente, pa i za muziku, koju je u mladosti studirao i kojom je oplemenjivao svoje stvaralaštvo.

Njegovo sveukupno djelovanje, kako u svojstvu profesora i pedagoga, istaknutog naučnog radnika i stručnjaka tako i inicijatora mnogih akcija i inspiratora novih stremljenja, donijelo je profesoru Ridanoviću i niz društvenih priznanja, među kojima treba istaći nagrade za naučne radove Jugoslovenskog društva za hidraulična istraživanja 1966. godine, nagradu „Veselin Masleša“ u 1974. godini, te kao posebno priznanje 27. julske nagrade SRBiH 1982. godine. U Akademiji nauka Bosne i Hercegovine biran je 1975. godine za dopisnog, a 1981. godine za redovnog člana.

Akademik Muhamed Ridanović se svojim djelovanjem uvrstio u plejadu naših istaknutih stvaralaca čiji humani lik, svježina duha i originalnost, a nadasve djelo, ostaju u trajnoj uspomeni.

KEMAL HANJALIĆ